

ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะบุคลิกภาพ ความพึงพอใจในความสัมพันธ์
กับ รูปแบบความรักของคู่รัก

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาจิตวิทยาสังคม

คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2542

ISBN 974-334-479-9

ลิขสิทธิ์ของ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

RELATIONSHIPS BETWEEN PERSONALITY TRAITS, RELATIONSHIP
SATISFACTION, AND LOVE STYLE OF
DATING COUPLES

Miss Warin Tepayayone

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts in Social Psychology

Faculty of Psychology

Chulalongkorn University

Academic Year 1999

ISBN 974-334-479-9

วาริน เทพยายน: ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะบุคลิกภาพ ความพึงพอใจในความ
สัมพันธ์ กับรูปแบบความรักของคู่รัก (RELATIONSHIPS BETWEEN PERSONALITY
TRAITS, RELATIONSHIP SATISFACTION, AND LOVE STYLE OF DATING COUPLES)
อาจารย์ที่ปรึกษา: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ศักนางค์ มณีศรี, 100 หน้า.
ISBN 974-334-479-9

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะบุคลิกภาพ ความ
พึงพอใจในความสัมพันธ์ กับรูปแบบความรักของคู่รัก ที่ยังมีได้สมรสจำนวน 100 คู่ ตอบแบบ
สอบถาม 3 ฉบับได้แก่ มาตรฐานเจตคติเกี่ยวกับความรัก มาตรฐานความพึงพอใจในความสัมพันธ์
และแบบวัดบุคลิกภาพที่พัฒนามาจาก Myers-Briggs Type Indicator

ผลการวิจัยพบว่า

1. ลักษณะการตัดสินใจโดยใช้ความคิด มีสหสัมพันธ์เชิงเส้นตรงทางลบกับความรักแบบ
ลุ่มหลง ($P < .001$) ลักษณะการตัดสินใจโดยใช้ความรู้สึกมีสหสัมพันธ์เชิงเส้นตรงทางบวกกับความรัก
แบบลุ่มหลง และมีสหสัมพันธ์เชิงเส้นตรงทางลบกับความรักแบบไม่ผูกมัด และความรักแบบใช้
เหตุและผล ($P < .05$) ลักษณะแนวการปฏิบัติตัวแบบมีแบบแผน มีสหสัมพันธ์เชิงเส้นตรงทางลบ
กับ ความรักแบบไม่ผูกมัด ($P < .05$) ลักษณะแนวการปฏิบัติตัวแบบยืดหยุ่น มีสหสัมพันธ์เชิงเส้น
ตรงทางบวกกับความรักแบบไม่ผูกมัด และความรักแบบลุ่มหลง ($P < .05$) ส่วนลักษณะบุคลิกภาพ
ด้านอื่นๆ ไม่มีความสัมพันธ์กับรูปแบบของความรักอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2. ความรักแบบเสันทา ความรักแบบเสียสละ และความรักแบบมิตรภาพ มีสหสัมพันธ์
เชิงเส้นตรงทางบวกกับความพึงพอใจในความสัมพันธ์ ($p < .001$) และความรักแบบไม่ผูกมัดมีสห
สัมพันธ์เชิงเส้นตรงทางลบกับความพึงพอใจในความสัมพันธ์ ($p < .001$) ส่วนความรักแบบใช้เหตุ
และผล และความรักแบบลุ่มหลงไม่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในความสัมพันธ์ อย่างมีนัย
สำคัญทางสถิติ

ภาควิชา.....

ลายมือชื่อ..... วาริน เทพยายน

สาขาวิชา.....จิตวิทยาสังคม.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา..... ศักนางค์ มณีศรี

ปีการศึกษา..... 2542.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

4178133038: MAJOR SOCIAL PSYCHOLOGY

KEY WORD: PERSONALITY TRAITS/ RELATIONSHIP SATISFACTION/ LOVE STYLE

WARIN TEPAYAYONE: RELATIONSHIPS BETWEEN PERSONALITY TRAITS,
RELATIONSHIP SATISFACTION, AND LOVE STYLE OF DATING COUPLES.

THESIS ADVISOR: ASSIST. PROF. KAKANANG MANEESRI, Ph.D., 100 pp.

ISBN 974-334-479-9

The purpose of this research is to study relationships among personality traits, relationship satisfaction, and love attitudes of dating couples. Three measures: the love attitudes scale, the relationship satisfaction scale, and the personality test developed from the Myers-Briggs Type Indicator were given to 100 dating couples.

Results show that:

1. Thinking dimension correlates negatively with Mania style ($p < .001$). Feeling dimension correlates positively with Mania style and correlates negatively with Ludus style and Pragma style ($p < .05$). Judgment dimension correlates negatively with Ludus style ($p < .05$). Perception dimension correlates positively with Ludus style and Mania style ($p < .05$). There are no significant linear correlations between other dimensions and love styles.

2. Eros style, Agape style, and Storge style correlates positively with relationship satisfaction ($p < .001$). Ludus style correlates negatively with relationship satisfaction ($p < .001$). There are no significant linear correlations between Pragma and Mania style, and relationship satisfaction.

ภาควิชา.....	ลายมือชื่อผู้คิด.....	วรินทร์	เทพสายฝน
สาขาวิชา..... จิตวิทยาสังคม.....	ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....	คองทูน	เมธีพร
ปีการศึกษา..... 2542.....	ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาช่วย.....		

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความกรุณาช่วยเหลืออย่างดียิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ศักดิ์นางค์ มณีศรี อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่กรุณาให้คำแนะนำ ตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่อง และได้กรุณาปรับปรุงมาตรฐานวัดต่างๆ ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ รวมทั้งให้ข้อคิดเห็นทั้งในด้านวิชาการและการดำเนินชีวิตตลอดจนให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยเสมอมา ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในพระคุณ และขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่าน โดยเฉพาะคณาจารย์ในสาขาวิชาจิตวิทยา สังคม ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทความรู้ รวมทั้งให้คำแนะนำ และให้ข้อคิดเห็นต่างๆ อันเป็นประโยชน์อย่างดียิ่งแก่ผู้วิจัย

ขอขอบคุณ คุณเพ็ญพร ลิ้มวงศ์ ที่กรุณาให้คำแนะนำปรึกษาในส่วนของแบบวัดบุคลิกภาพ MBTI รวมทั้งเพื่อนๆ และพี่ๆ น้องๆ นิสิต ในสาขาวิชาจิตวิทยาสังคม ที่ให้ความช่วยเหลือ และให้กำลังใจผู้วิจัยมาโดยตลอด

ขอขอบคุณพี่ๆ บริษัทซีเกท แห่งประเทศไทย บริษัท TALLOR NELSON SOFRES (THAILAND) ชำราชการสำนักงาน ป.ป.ช. นักข่าวประจำทำเนียบรัฐบาล และผู้ร่วมการวิจัยทุกท่านที่ให้ความร่วมมือแก่ผู้วิจัยเป็นอย่างดี

ขอขอบคุณ คุณภาวิช จรุงชัยคนาภิจ และครอบครัว ที่ให้กำลังใจ และช่วยเหลือผู้วิจัยมาโดยตลอด

ท้ายที่สุดขอกราบขอบพระคุณ และขอบคุณทุกคนในครอบครัวของผู้วิจัยที่ให้กำลังใจช่วยเหลือ และสนับสนุนผู้วิจัยในทุกๆ ด้านเป็นอย่างดีเสมอมา

สถาบันวิทยบริการ
วาริน เทพยายน
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ณ
สารบัญรูปภาพ.....	ญ

บทที่

1. บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
แนวคิดและทฤษฎีที่ใช้ในการวิจัย และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	3
ทฤษฎีและองค์ประกอบของความรัก.....	3
ทฤษฎีเจตคติเกี่ยวกับความรัก.....	4
ความพึงพอใจในความสัมพันธ์.....	9
ทฤษฎีบุคลิกภาพ.....	15
ทฤษฎีการแบ่งประเภททางจิตวิทยา.....	16
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	22
คำถามในการวิจัย.....	22
สมมติฐานของการวิจัย.....	22
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	22
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	24
2. วิธีดำเนินการวิจัย.....	25
ประชากร.....	25
กลุ่มตัวอย่าง.....	26
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	27
การพัฒนาและลักษณะของมาตรวัด.....	27

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

การหาคุณภาพของมาตรวัดเจตคติเกี่ยวกับความรัก มาตรวัดความพึงพอใจ ในความสัมพันธ์ และแบบวัดบุคลิกภาพ MBTI.....	32
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	46
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	47
3. ผลการวิจัย.....	48
4. อภิปรายผลการวิจัย.....	61
5. สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ.....	69
รายการอ้างอิง.....	73
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก.....	77
ภาคผนวก ข.....	84
ภาคผนวก ค.....	89
ภาคผนวก ง.....	92
ภาคผนวก จ.....	94
ประวัติผู้เขียน.....	100

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่

1.	จำนวนและร้อยละของตัวอย่าง จำแนกตามเพศ อายุ จำนวนครั้งที่เคยมีความรัก และระยะเวลาที่คบกับคนรัก.....	26
2.	จำนวนข้อกระทงของแบบวัด MBTI จำแนกตามลักษณะบุคลิกภาพพื้นฐานทั้ง 4 ด้าน และประเภทของข้อกระทง.....	31
3.	ผลการวิเคราะห์รายชื่อของมาตรวัดเจตคติเกี่ยวกับความรักในชั้นสร้างมาตร และในชั้นเก็บข้อมูลจริง.....	32
4.	ผลการวิเคราะห์รายชื่อของมาตรวัดความพึงพอใจในความสัมพันธ์ในชั้นสร้างมาตร และในชั้นเก็บข้อมูลจริง.....	36
5.	ผลการวิเคราะห์รายชื่อด้านการมีปฏิสัมพันธ์กับสังคม.....	37
6.	ผลการวิเคราะห์รายชื่อด้านการรับรู้ข้อมูล.....	39
7.	ผลการวิเคราะห์รายชื่อด้านการตัดสินใจ.....	41
8.	ผลการวิเคราะห์รายชื่อด้านแนวการปฏิบัติตัว.....	43
9.	ค่ามัชฌิมเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรในการวิจัย.....	49
10.	ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบของความรัก ความพึงพอใจในความสัมพันธ์ กับตัวแปรภูมิหลังบางประการ.....	50
11.	ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบของความรัก 6 รูปแบบ.....	51
12.	ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างลักษณะบุคลิกภาพทั้ง 8 ลักษณะการ.....	52
13.	ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างลักษณะบุคลิกภาพ ความพึงพอใจในความสัมพันธ์ และรูปแบบของความรัก.....	54
14.	การกระจายของการจับคู่ของกลุ่มตัวอย่าง.....	56
15.	จำนวนและร้อยละของคู่รัก จำแนกตามลักษณะการจับคู่ของคู่รัก.....	57
16.	ค่ามัชฌิมเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจในความสัมพันธ์ระหว่าง คู่รักที่มีรูปแบบของความรักที่คล้ายคลึงกัน และคู่รักที่มีรูปแบบของความรักแตกต่างกัน.....	58

สารบัญตาราง (ต่อ)

หน้า

17.	ค่ามัชฌิมเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจ ในความสัมพันธ์ระหว่าง คู่รักที่มีรูปแบบของความรักที่คล้ายคลึงกัน และคู่รักที่มีรูปแบบของความรักแตกต่างกัน จำแนกตามเพศ.....	58
18.	ความแตกต่างของมัชฌิมเลขคณิตของรูปแบบของความรัก 6 รูปแบบ ระหว่างเพศชายกับเพศหญิง.....	59
19.	ความแตกต่างของมัชฌิมเลขคณิตของ ลักษณะบุคลิกภาพ ระหว่างเพศชายกับเพศหญิง.....	60
20.	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างชั้นสร้างมาตร จำแนกตามลักษณะพื้นฐานด้านต่าง ๆ.....	89
21.	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างชั้นเก็บข้อมูลจริง จำแนกตามลักษณะพื้นฐานบางประการ.....	92

สารบัญรูปภาพ

หน้า

รูปที่

1. รูปแบบความรักทั้ง 6 ประเภทของ Lee โดยเปรียบเทียบกับ การผสมสีของแม่สี.....	5
2. การกระจายของข้อมูลระหว่างความพึงพอใจในความสัมพันธ์ (RAS) กับความรักแบบเสน่ห์หา.....	94
3. การกระจายของข้อมูลระหว่างความพึงพอใจในความสัมพันธ์ (RAS) กับความรักแบบไม่ผูกมัด.....	95
4. การกระจายของข้อมูลระหว่างความพึงพอใจในความสัมพันธ์ (RAS) กับความรักแบบมิตรภาพ.....	96
5. การกระจายของข้อมูลระหว่างความพึงพอใจในความสัมพันธ์ (RAS) กับความรักแบบใช้เหตุและผล.....	97
6. การกระจายของข้อมูลระหว่างความพึงพอใจในความสัมพันธ์ (RAS) กับความรักแบบลุ่มหลง.....	98
7. การกระจายของข้อมูลระหว่างความพึงพอใจในความสัมพันธ์ (RAS) กับความรักแบบเสียสละ.....	99

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ความรักเป็นรากฐานที่สำคัญในการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างเด็กและครอบครัว (Hendrick & Hendrick, 1992) การมีประสบการณ์ด้านความรักที่งดงามในวัยเด็กจะเป็นตัวทำนายที่สำคัญสำหรับการมีความสัมพันธ์ด้านความรักแบบโรแมนติก ซึ่งเป็นความรักระหว่างเพศตรงกันข้ามที่ยังมิได้สมรส (Rubin, 1970) ในวัยผู้ใหญ่ และมักนำไปสู่การตัดสินใจที่จะสมรสและใช้ชีวิตร่วมกันของคู่รักในเวลาต่อมา รวมทั้งยังเป็นพื้นฐานสำคัญในการสร้างครอบครัวที่มีคุณภาพ Simpson, Campbell, และ Berscheid (1986) พบว่า นักศึกษารับรู้ถึงความสำคัญของความรักในฐานะที่เป็นพื้นฐานสำหรับการสมรส ซึ่งเกณฑ์การพิจารณาที่สำคัญประการหนึ่งของการตัดสินใจที่จะใช้ชีวิตร่วมกันของคู่รัก ก็คือ ความพึงพอใจในความสัมพันธ์ (Relationship Satisfaction) (Hendrick, Hendrick, & Adler, 1988)

ความพึงพอใจในความสัมพันธ์ (Relationship Satisfaction) หมายถึง ความรู้สึกที่บุคคลมีต่อคนรักในการมีปฏิสัมพันธ์และการทำกิจกรรมร่วมกัน โดยพิจารณาว่าความสัมพันธ์นั้นตรงตามที่บุคคลนั้นคาดหวังหรือไม่ ความพึงพอใจในความสัมพันธ์จึงเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในชีวิตและคุณภาพของความสัมพันธ์ ซึ่งจะส่งผลต่อการสร้างครอบครัวที่อบอุ่นและมั่นคงต่อไป คู่รักอาจมีระดับความพึงพอใจ และไม่พึงพอใจในระดับที่แตกต่างกัน เช่น บุคคลหนึ่งมีความพึงพอใจในความสัมพันธ์ในระดับสูง แต่อีกคนหนึ่งอาจมีความพึงพอใจในความสัมพันธ์ในระดับต่ำก็ได้ ซึ่งถ้าระดับของความพึงพอใจในความสัมพันธ์มีความแตกต่างกันสูงก็อาจส่งผลให้เกิดความขัดแย้ง หรือสิ้นสุดความสัมพันธ์นั้นลง (Hendrick, 1995)

การมีระดับของความพึงพอใจและไม่พึงพอใจในระดับที่แตกต่างกันของคู่รัก อาจเป็นผลเนื่องมาจากการมีเจตคติต่างๆเกี่ยวกับความรัก (Love Attitudes) บุคลิกภาพ (Personality) การเห็นคุณค่าในตนเอง (self-esteem) ความผูกมัด (Commitment) การเปิดเผยตนเอง (self-disclosure) การลงทุน (Investment) การสื่อสาร (Communication) ที่แตกต่างกันของคู่รัก เป็นต้น ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้ปัจจัยที่ผู้วิจัยต้องการศึกษา คือ เจตคติเกี่ยวกับความรักและบุคลิกภาพ ซึ่งจาก

การศึกษางานวิจัยต่างๆที่ผ่านมามีพบว่า เจตคติเกี่ยวกับความรัก (Love Attitude) และลักษณะบุคลิกภาพ (Personality) ของแต่ละบุคคลจะเป็นตัวทำนายที่ดีของความพึงพอใจในความสัมพันธ์ของบุคคลนั้นๆ (George & Sarah, 1991; Hendrick, Hendrick, & Adler, 1988; Hendrick & Hendrick, 1991; Kobes & Lichtenberg, 1997; Levesque, 1993; Meeks, Hendrick, & Hendrick, 1998)

เจตคติต่างๆ ที่เกี่ยวกับความรักของแต่ละบุคคลเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญต่อวิถีทางที่บุคคลจะกระทำและรู้สึก เมื่อบุคคลนั้นมีความสัมพันธ์แบบโรแมนติก Rubin (1970) ได้ให้นิยาม "ความรัก" ในฐานะที่เป็น "เจตคติเกี่ยวกับความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรมที่บุคคลหนึ่งมีต่ออีกบุคคลหนึ่งในทิศทางที่แน่นอน" ซึ่งเจตคติที่เกี่ยวกับความรักของแต่ละบุคคลก็จะส่งผลต่อรูปแบบของความรักของบุคคลนั้นๆ ด้วย (Lee, 1973)

นักวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับความรักหลายท่านพิจารณาถึงความแตกต่างของรูปแบบของความรักของแต่ละบุคคล โดยพบว่า ลักษณะบุคลิกภาพเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีความสัมพันธ์กับรูปแบบของความรักของแต่ละบุคคล รวมทั้งปัจจัยอื่นๆ เช่น ความแตกต่างระหว่างเพศ ประสบการณ์ความรักในอดีตและปัจจุบัน และภูมิลำเนาต่างๆ ก็ล้วนแต่มีความสัมพันธ์กับเจตคติต่างๆ เกี่ยวกับความรักของแต่ละบุคคลทั้งสิ้น นอกจากนี้ยังพบว่า ความพึงพอใจในความต้องการ และลักษณะบุคลิกภาพของคู่รักนั้นเป็นปัจจัยสำคัญที่จะนำไปสู่ความสำเร็จในความสัมพันธ์ (Hendrick & Hendrick, 1986) รวมทั้ง ความเหมือนกันทางด้านภูมิลำเนา และค่านิยมก็เป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญในการลดความขัดแย้งที่อาจเกิดขึ้นระหว่างคู่รักได้

นอกจากนี้ ความคล้ายคลึงกัน (Similarity) ทางเจตคติ ความคิดเห็น ความเชื่อ และบุคลิกภาพ ก็เป็นองค์ประกอบหนึ่งที่ทำให้บุคคลชอบพอกัน และมักนำไปสู่การเป็นเพื่อนที่ดี หรือการตัดสินใจที่จะสมรสกับบุคคลที่มีความคล้ายคลึงกับตน (ธีระพร อุวรรณโณ 2537) และมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในความสัมพันธ์ แต่อย่างไรก็ตาม ในส่วนของบุคลิกภาพมีงานวิจัยพบว่า บุคคลอาจเลือกคนที่มีลักษณะบุคลิกภาพต่างจากตนเองแต่เป็นลักษณะบุคลิกภาพแบบประกอบสมบูรณ์ (Complementarity) เช่น ฝ่ายหนึ่งเป็นคนชอบพูดก็มักพึงพอใจกับบุคคลที่เป็นผู้ฟังที่ดี หรือฝ่ายหนึ่งอารมณ์ร้อนก็มักจะพึงพอใจกับบุคคลที่อารมณ์เย็น เป็นต้น ดังนั้น ความคล้ายคลึงกัน และความแตกต่างกันแบบประกอบสมบูรณ์ ก็เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่มีความสัมพันธ์กับความชอบพอ และความพึงพอใจในความสัมพันธ์

เนื่องจากความพึงพอใจในความสัมพันธ์เป็นความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อรูปแบบของความสัมพันธ์ของตนกับคู่รัก ซึ่งความรู้สึกนี้มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจในชีวิต (Life Satisfaction) ของบุคคลนั้น ดังนั้น ระดับของความพึงพอใจจึงสามารถเป็นตัวบ่งชี้ได้ว่า ความสัมพันธ์จะดำรง

อยู่ต่อไปหรือจะสิ้นสุดลง การศึกษาถึงปัจจัยต่างๆ ที่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในความสัมพันธ์จึงเป็นสิ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการทำนายถึงความยืนยาวในการดำรงความสัมพันธ์ของคู่รัก และพิจารณาว่า ความสัมพันธ์นี้จะสามารถนำไปสู่การสมรสได้หรือไม่

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยสนใจศึกษาว่าบุคคลที่มีบุคลิกภาพแต่ละแบบจะมีความสัมพันธ์กับรูปแบบของความรักอย่างไร และรูปแบบของความรักที่แตกต่างกันจะมีผลต่อความพึงพอใจในความสัมพันธ์หรือไม่ รวมทั้งคู่รักที่มีความคล้ายคลึงกันและแตกต่างกันจะมีความพึงพอใจในความสัมพันธ์แตกต่างกันหรือไม่ เพื่อนำผลวิจัยที่ได้มาใช้เป็นแนวทางสำหรับคู่รักในการพิจารณาบุคคลที่จะมาเป็นคู่ครองของตน เพื่อให้เกิดความพึงพอใจในชีวิตสมรส และประสบความสำเร็จในการสร้างครอบครัวที่สมบูรณ์ตามที่บุคคลคาดหวัง

ดังนั้นจะเห็นได้ว่าปัจจัยต่างๆ ที่กล่าวมาข้างต้นนั้นมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน โดยเฉพาะความสัมพันธ์ระหว่าง ลักษณะบุคลิกภาพ ความพึงพอใจในความสัมพันธ์ กับเจตคติเกี่ยวกับความรัก ซึ่งก่อนที่จะทำความเข้าใจถึงความสัมพันธ์ต่างๆ นี้ ผู้วิจัยจะเสนอความหมายและคุณลักษณะของปัจจัยต่างๆ รวมถึงทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

แนวคิดและทฤษฎีที่ใช้ในการวิจัย และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. ทฤษฎีเจตคติเกี่ยวกับความรัก ของ John Alan Lee
2. แนวคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจในความสัมพันธ์ ของ Clyde Hendrick และ Susan Hendrick
3. ทฤษฎีการแบ่งประเภททางจิตวิทยา ของ Carl Gustav Jung

ทฤษฎีและองค์ประกอบของความรัก

ในงานวิจัยของ Sternberg (1986) พบว่า องค์ประกอบของความรักจะประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ คือ ความใกล้ชิดสนิทสนม (Intimacy) ความผูกมัด (Commitment) และความเสน่หา (Passionate) และเรียกทฤษฎีนี้ว่า ทฤษฎี 3 องค์ประกอบของความรัก (Triangular theory of love) โดยอธิบายว่า การจะเข้าใจถึงความรักจะต้องพิจารณาภาวะสันนิษฐานทั้งสามนี้ร่วมกัน จากการวิเคราะห์องค์ประกอบทั้งสาม Sternberg แยกประเภทของความรักออกเป็น 7 ประเภท ดังนี้ ไม่มีความรัก (Nonlove) ความชอบ (Liking) ความรักแบบคลั่งไคล้หลงใหล (Infatuated love) ความสัมพันธ์แบบปราศจากความรัก (Empty love) ความรักแบบโรแมนติก

(Romantic love) ความรักแบบมิตรภาพ (Companionate love) ความรักแบบไร้สติปัญญา (Fatuous) และความรักแบบสมบูรณ์แบบ (Consummate love)

Davis และ Todd (1982, อ้างถึงใน Levesque, 1993) และ Davis และ Latty-Mann (1987) ศึกษาารูปแบบของความสัมพันธ์ทั้งความสัมพันธ์แบบความรัก และความสัมพันธ์แบบมิตรภาพ โดยเสนอว่า ความสัมพันธ์แบบความรักประกอบไปด้วยปัจจัย 4 ประการ คือ การเคารพและการยอมรับซึ่งกันและกัน ความค้นหา ความใกล้ชิดสนิทสนม และการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน โดยองค์ประกอบแต่ละองค์ประกอบจะมีความชัดเจนในโอกาสและรูปแบบของความสัมพันธ์ที่แตกต่างกันออกไป

Swensen และ Trahaug (1985) พบว่า ความสัมพันธ์แบบความรักจะประกอบไปด้วย การแสดงออกทางอารมณ์ (ทั้งทางวาจา และท่าทาง) การเปิดเผยตนเอง ความเต็มใจที่จะเปลี่ยนแปลงตนเองเพื่อคนรัก การให้กำลังใจซึ่งกันและกัน การไม่แสดงความรู้สึก และการสนองความต้องการทางวัตถุ

ส่วนนักวิจัยที่มุ่งศึกษารูปแบบต่างๆ ของความรัก เช่น Davis และ Latty-Mann (1987) Hendrick และ Hendrick (1986) และ Lasswell และ Lasswell (1976, อ้างถึงใน Hendrick & Hendrick, 1986) มักมีแนวคิดพื้นฐานมาจากการศึกษาทฤษฎีของ Lee (1973) ที่กล่าวถึงเจตคติเกี่ยวกับความรัก ซึ่งเป็นแนวคิดที่ผู้วิจัยจะนำมาศึกษาในงานวิจัยครั้งนี้

ทฤษฎีเจตคติเกี่ยวกับความรัก ของ John Alan Lee

John Alan Lee เป็นนักสังคมวิทยาที่สนใจศึกษาเรื่องความรักเพราะเชื่อว่า ความรักมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในชีวิต และเกือบทุกชีวิตต้องการแสวงหาความสัมพันธ์แบบความรักที่น่าพึงพอใจให้กับตนเอง

Lee พยายามจำแนกประเภทของความรัก เขาทำการวิจัยโดยใช้แบบทดสอบแบบการสัมภาษณ์ โดยใช้บัตรคำ (card sort) ซึ่ง Lee เรียกว่า "Love Story Card Sort" เพื่อศึกษาถึงเจตคติต่างๆเกี่ยวกับความรัก ในการทดลองผู้วิจัยขอให้ผู้ร่วมการทดลองคิดเกี่ยวกับลักษณะความสัมพันธ์ ในด้านความรักที่สำคัญที่จะเกิดขึ้นต่อไป หรือที่เคยเกิดขึ้นในอดีต โดยให้คิดว่าความสัมพันธ์นั้นเกิดขึ้นได้อย่างไร อะไรคือปัญหา และปัจจัยใดที่ก่อให้เกิดความพึงพอใจในความสัมพันธ์นั้น ความเข้มข้นของความรู้สึกของคู่รัก ความหลากหลายของพฤติกรรมพัฒนาการของความสัมพันธ์ และความสัมพันธ์นั้นสิ้นสุดลงได้อย่างไร (ถ้าเคยเกิดขึ้น)

มาอธิบายความรักในประเภทต่างๆ โดยให้แม่สี คือ สีแดง แทน ความรักแบบเส่นหา (Eros) สีน้ำเงิน แทน ความรักแบบไม่ผูกมัด (Ludus) และสีเหลือง แทน ความรักแบบมิตรภาพ (Storge) ซึ่งเป็นรูปแบบความรักพื้นฐาน (Primary love styles) ส่วนรูปแบบของความรักที่แยกย่อยออกมา (Secondary love styles) เป็นรูปแบบของความรักที่ประกอบไปด้วยการรวมกันของรูปแบบของความรัก 2 รูปแบบในครั้งแรก ซึ่งสามารถจำแนกรูปแบบของความรักได้เป็น 3 ประเภท คล้ายการรวมกันของแม่สี คือ สีเขียว แทน ความรักแบบใช้เหตุผลและผล (Pragma) ประกอบไปด้วยความรักแบบไม่ถาวร และ ความรักแบบมิตรภาพ สีม่วง แทน ความรักแบบลุ่มหลง (Mania) ซึ่งประกอบไปด้วยความรักแบบเส่นหา และ ความรักแบบไม่ผูกมัด และสีส้ม แทน ความรักแบบเสียสละ (Agape) ซึ่งประกอบไปด้วยความรักแบบเส่นหา และ ความรักแบบมิตรภาพ Lee จึงเรียกแนวคิดดังกล่าวนี้ว่า "สีสรรของความรัก" (Colours of Love) ดังแสดงในรูปที่ 1

รูปที่ 1. รูปแบบความรักทั้ง 6 ประเภทของ Lee โดยเปรียบเทียบกับการผสมสีของแม่สี (จาก "Invitation to Social Psychology" โดย Philipchalk, 1995)

Lee ได้ให้คำนิยามรูปแบบของความรักและลักษณะของบุคคลที่มีความรักในแต่ละรูปแบบดังนี้

1. ความรักแบบเส่นหา (Eros) คือ ความรักที่ต้องการความผูกพันกันทางร่างกายและอารมณ์สูง พอใจกับการมีอารมณ์ที่เร่าร้อนและต้องการมีความสัมพันธ์ทางเพศกับคนรัก ผู้ที่มีความรักแบบเส่นหา เป็นผู้พร้อมที่จะรัก และยอมรับความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นในความสัมพันธ์ มัก

จะถูกใจคนรักทันทีตั้งแต่แรกพบ และพยายามที่จะพัฒนาสายสัมพันธ์กับคนรักอย่างรวดเร็ว ซึ่งรวมไปถึงการเปิดเผยตนเองอย่างซื่อสัตย์และจริงใจด้วย ผู้ที่มีความรักแบบเล่นหา มีแนวโน้มที่จะมุ่งสนใจแต่เฉพาะคู่ของตน แต่จะไม่เรียกร้องความเป็นเจ้าของจากคู่

2. ความรักแบบไม่ผูกมัด (Ludus) คือ ความรักที่มีความผูกพันกันเพียงชั่วคราว คล้ายการเล่น เกม ผู้ที่มีความรักแบบไม่ผูกมัดจะพยายามหลีกเลี่ยงการสร้าง ความผูกพันทางอารมณ์อย่างลึกซึ้งกับคู่ เพื่อรักษาความเป็นอิสระของตนเองเอาไว้ เกมนี้จึงเป็นการเล่นเพื่อความสนุกของทั้ง 2 ฝ่าย ซึ่งอาจจะสมคูลหรือไม่สมคูลกับความต้องการความผูกพันของคู่ก็ได้และถึงแม้บุคคลจะไม่ปรารถนาที่จะทำให้อีกฝ่ายเจ็บปวด แต่การโกหกและการไม่ซื่อสัตย์ ก็มักจะเกิดขึ้นเสมอในรูปแบบของความรักประเภทนี้ ผู้ที่มีความรักแบบไม่ผูกมัดจะไม่แสดงความหึงหวงและความเป็นเจ้าของ และต้องยอมเผชิญได้ว่าคู่อาจไปมีความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ผู้ที่มีความรักแบบไม่ผูกมัดจึงมักพอใจกับการมีเพศสัมพันธ์ โดยคิดว่าเป็นเรื่องสนุกเท่านั้น และไม่ต้องการการผูกมัดใดๆ

3. ความรักแบบมิตรภาพ (Storge) คือ ความรักที่มีพื้นฐานมาจากมิตรภาพคู่รักมักอยู่รวมกันเป็นกลุ่มและรู้จักกันมาเป็นเวลานาน คู่รักแบบมิตรภาพต้องการที่จะเรียนรู้ซึ่งกันและกันอย่างค่อยเป็นค่อยไป และมักทำกิจกรรมต่างๆร่วมกัน บุคคลจะพิจารณาความรักในฐานะที่เป็นพื้นฐานของสังคมและครอบครัว โดยปราศจากความใคร่และไม่ต้องการความตื่นเต้นเร้าใจ แต่ต้องการมิตรภาพที่แน่นแฟ้น

4. ความรักแบบใช้เหตุและผล (Pragma) คือ ความรักที่อยู่บนพื้นฐานของความเป็นจริง ผู้ที่มีความรักแบบมีเหตุผลจะแสวงหาความรักที่เหมาะสมกับตนมากที่สุด โดยพิจารณาจากปัจจัยต่างๆ เช่น ความสัมพันธ์นั้นจะดำเนินไปอย่างมีคุณภาพเพียงใด สามารถสื่อสารกันได้เข้าใจมาก-น้อยเพียงใด มีความพึงพอใจในความต้องการพื้นฐานของกันและกันเพียงใด และพิจารณาถึงคุณสมบัติของคู่รักเป็นสิ่งสำคัญ นอกจากนี้บุคคลอาจจะแสวงหาบุคคลที่มีลักษณะบุคลิกภาพคล้ายคลึงกับตน หรืออาจจะแสวงหาบุคคลที่มีลักษณะบุคลิกภาพที่แตกต่างกับตนเองเพื่อเป็นการเติมเต็มความต้องการของกันและกัน ให้เกิดความพึงพอใจสูงสุด ดังนั้นกระบวนการคัดเลือกคู่รักจึงมีลักษณะคล้ายกระบวนการของความรักแบบไม่ผูกมัด แต่จะมีจุดมุ่งหมายที่จะมีความสัมพันธ์กันในระยะยาว และต้องการที่จะรู้จักคู่รักของตนให้ดีขึ้นเรื่อยๆ โดยจะพิจารณาถึงการแลกเปลี่ยนในด้านต่างๆ ซึ่งกันและกัน และถึงแม้ความพึงพอใจในคู่รักจะเป็นส่วนสำคัญในชีวิต แต่บุคคลมักจะไม่เห็นคุณค่าของการเสียสละเพื่อให้ประสบความสำเร็จในด้านความรัก

5. ความรักแบบลุ่มหลง (Mania) คือ ความรักที่ปรารถนาความใกล้ชิดกันและต้องการความเป็นเจ้าของของกันและกันสูง และมักจะเกิดความหึงหวงและการเข้าใจผิดกัน รวมทั้งมีอาการทางกายและทางจิตเกิดขึ้นร่วมด้วย ผู้ที่มีความรักแบบลุ่มหลง มีความต้องการที่จะครอบ

ครอง และมักหมกมุ่นอยู่กับความคิดที่เกี่ยวกับคู่ของตน ปรารถนาที่จะใช้เวลาอยู่กับคู่ตลอดเวลา บุคคลจะเกิดความวิตกกังวลทันทีถ้าคู่ของตนขาดความสนใจ หรือไม่แสดงความรักกับตนตามที่ปรารถนา คู่รักแบบลุ่มหลงเชื่อว่า ถ้าตนมีชีวิตโดยปราศจากความรัก ชีวิตของตนก็จะไม่มีค่าอะไรเลย

6. ความรักแบบเสียสละ (Agape) คือ ความรักที่บุคคลต้องการเป็นฝ่ายให้มากกว่าฝ่ายรับ โดยมีแนวคิดมาจากความเชื่อของศาสนาคริสต์ในเรื่องความไม่เห็นแก่ตัวและการให้ ผู้ที่มีความรักแบบเสียสละ จะคิดถึงความสุขและผลประโยชน์ของคู่รักโดยไม่กังวลถึงความต้องการของตนเอง และจะมีความห่วงใย ใฝ่ใจ และมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกันสูง ดังนั้น "การให้" จึงเป็นปัจจัยสำคัญสำหรับความรักแบบเสียสละนี้

แนวคิดของ Lee นับว่ามีประโยชน์อย่างยิ่ง เนื่องจากเป็นทฤษฎีที่อธิบายถึงรูปแบบของความรักในหลายมิติ และเป็นแนวคิดพื้นฐานในงานวิจัยต่างๆ หลายชิ้น รวมทั้งยังเป็นทฤษฎีที่รวมเอาทฤษฎีต่างๆ ที่เกี่ยวกับความรักเข้าไว้ด้วยกัน เช่น ทฤษฎีการแลกเปลี่ยน (Exchange Theory) ก็อาจเป็นพื้นฐานในการอธิบายถึงความรักในแบบมีเหตุผล (Pragma) ส่วนความรักที่อาศัยลักษณะของการเป็นเจ้าของร่วมกันของ Clark และ Mills (1979) ก็เป็นตัวอย่างหนึ่งของความรักแบบเสียสละ (Agape) ในงานของ Berscheid และ Walster (1978, อ้างถึงใน Hendrick & Hendrick, 1986) อธิบายถึงความรักแบบเสนาหา (Eros) ในฐานะเป็นความรักประเภทเสนาหา (Passionate) ของเขา รวมทั้งกล่าวถึงความรักที่มีความรู้สึกเหมือนเพื่อน โดยอ้างอิงถึงความรักแบบมิตรภาพ (Storge) นอกจากนี้ปัจจัยต่างๆ ที่เกี่ยวกับความรักของ Dion และ Dion (1973) ก็ยังมีลักษณะคล้ายกับภาวะสันนิษฐานของรูปแบบของความรักของ Lee เช่น ลักษณะแปรปรวนง่าย (Volatile) มีลักษณะคล้ายกับความรักแบบลุ่มหลง (Mania) ความรักเชิงเหตุผล (Rational) มีลักษณะคล้ายกับความรักแบบมีเหตุผล (Pragma) เป็นต้น

มาตรวัดเจตคติเกี่ยวกับความรัก

จากการศึกษางานวิจัยต่างๆ ที่ผ่านมา พบว่ามีนักวิจัยเกี่ยวกับความรักหลายท่านพยายามพัฒนามาตรวัดรูปแบบของความรัก Lasswell และ Lobsenz (1980, อ้างถึงใน Hendrick & Hendrick, 1992) ได้พัฒนามาตรวัดรูปแบบของความรัก โดยใช้แบบทดสอบแบบมีตัวเลือกหลายข้อ (multiple-choice) ซึ่งพบว่ามีประสิทธิภาพมากกว่า วิธีการใช้บัตรคำของ Lee

ต่อมา Hendrick และ Hendrick (1986) ศึกษางานของ Lasswell และคณะ พบว่าในการทำการวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor analysis) ความรักแบบลุ่มหลง ความรักแบบใช้เหตุผล และผล และความรักแบบเสียสละ เป็นปัจจัยที่สามารถแยกจากกันได้อย่างชัดเจน ส่วนความรักแบบเล่นหา ความรักแบบไม่ผูกมัดและความรักแบบมิตรภาพเป็นปัจจัยที่ไม่เป็นอิสระจากกัน

Hendrick และ Hendrick พิจารณาว่าการสร้างทฤษฎีและการวัดภาวะสันนิษฐานเป็นกระบวนการที่ต้องดำเนินไปร่วมกัน ซึ่งจากการศึกษาวิจัยที่ผ่านมา ผลการทดลองที่ได้ยังไม่มีความชัดเจนเพียงพอ ซึ่งอาจจะมาจากความผิดพลาดของทฤษฎี หรือการใช้มาตรวัด และวิธีการวัดที่ยังไม่มีประสิทธิภาพ ดังนั้น Hendrick และ Hendrick จึงนำข้อบกพร่องกลับมาพิจารณาอีกครั้งหนึ่งพร้อมทั้งแก้ไขปรับปรุง และใช้การวัดแบบ Likert Scale ในมาตรวัดรูปแบบของความรัก โดยเรียกมาตรนี้ว่า "มาตรวัดเจตคติเกี่ยวกับความรัก" หรือ Love Attitudes Scale (LAS)

ลักษณะของมาตรวัด LAS

มาตรวัด LAS ประกอบด้วยข้อกระทงทั้งหมด 42 ข้อ โดยแบ่งเป็นมาตรย่อยๆ 6 มาตร แต่ละมาตรประกอบด้วยข้อกระทง 7 ข้อ เพื่อใช้วัดรูปแบบของความรักแต่ละรูปแบบ บนมาตราจำแนก 5 ช่วง Hendrick และ Hendrick (1986) ศึกษา นักศึกษาระดับปริญญาตรี ทั้งเพศชายและหญิงจำนวน 807 คน จากการวิเคราะห์องค์ประกอบพบความชัดเจนในแต่ละปัจจัย และได้วิเคราะห์ความสอดคล้องภายใน พบว่าแต่ละมาตรวัดมีความสัมพันธ์กันต่ำ ผลของการทดลองพบความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบของความรัก และตัวแปรภูมิหลังต่างๆ ทางสังคม รวมทั้งตัวแปรเพศ เชื้อชาติ ประสบการณ์ความรักในอดีต สถานภาพความรักในปัจจุบัน และการเห็นคุณค่าในตนเอง อย่างมีนัยสำคัญ Hendrick และ Hendrick ได้ทำการศึกษาทดลองซ้ำ พบว่าผลการทดลองทั้งสองมีความสอดคล้องกัน

นอกจากประเด็นเจตคติเกี่ยวกับความรักแล้ว Hendrick และ Hendrick ยังศึกษาเกี่ยวกับความพึงพอใจในความสัมพันธ์ เพื่อใช้ในการพิจารณาความรู้สึกที่บุคคลมีต่อคู่รัก คู่รักอาจจะมีระดับความพึงพอใจในความสัมพันธ์ที่แตกต่างกัน การเข้าใจถึงความพึงพอใจในความสัมพันธ์ทำให้สามารถทำนายถึงคุณภาพของความสัมพันธ์ที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในชีวิต รวมทั้งยังสามารถใช้ในการพิจารณาความสัมพันธ์ของคู่สมรสที่มารับการบำบัดเพื่อนำไปสู่การบำบัดที่มีคุณภาพด้วย

ความพึงพอใจในความสัมพันธ์

ความพึงพอใจในความสัมพันธ์ (Relationship Satisfaction) หมายถึง ความรู้สึกที่บุคคลมีต่อคนรักในการมีปฏิสัมพันธ์ และการทำกิจกรรมร่วมกัน โดยพิจารณาว่าความสัมพันธ์นั้นตรงตามที่บุคคลนั้นคาดหวังหรือไม่ ความพึงพอใจในความสัมพันธ์จึงเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในชีวิต และคุณภาพของความสัมพันธ์ ซึ่งจะส่งผลต่อการสร้างครอบครัวที่อบอุ่นและมั่นคงต่อไป คู่รักอาจมีระดับของความพึงพอใจ และไม่พึงพอใจในระดับที่แตกต่างกัน (Hendrick, 1995) ซึ่งถ้าระดับของความพึงพอใจในความสัมพันธ์มีความแตกต่างกันสูงก็อาจส่งผลให้เกิดความขัดแย้ง หรือสิ้นสุดความสัมพันธ์นั้นลง (ซึ่งปัจจัยต่างๆ ที่ทำให้บุคคลมีระดับความพึงพอใจที่แตกต่างกัน ผู้วิจัยได้กล่าวไว้ในส่วนของบทนำแล้ว)

นักวิจัยหลายท่าน พยายามศึกษาเกี่ยวกับความพึงพอใจในความสัมพันธ์ (Hendrick, 1988; Spanier, 1976, อ้างถึงใน Hendrick, 1988) โดยได้พัฒนามาตรวัดความพึงพอใจในความสัมพันธ์ขึ้นมา เพื่อใช้วัดระดับความพึงพอใจที่บุคคลมีต่อคู่รัก และความสัมพันธ์นั้น

Hendrick (1988) ศึกษาเกี่ยวกับความพึงพอใจในความสัมพันธ์ เพื่อใช้ในการพิจารณาความรู้สึกที่บุคคลมีต่อคู่รัก คู่รักอาจจะมีระดับความพึงพอใจในความสัมพันธ์ที่แตกต่างกัน การเข้าใจถึงความพึงพอใจในความสัมพันธ์ทำให้เราสามารถทำนายถึงคุณภาพของความสัมพันธ์ที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในชีวิต รวมทั้งยังสามารถใช้ในการพิจารณาความสัมพันธ์ของคู่สมรสที่มารับการบำบัดเพื่อนำไปสู่การบำบัดที่มีคุณภาพด้วย Hendrick (1988) สร้างมาตรวัดการประเมินความสัมพันธ์ หรือ Relationship Assessment Scale หรือ RAS โดยวิเคราะห์ร่วมกับมาตรวัดการปรับตัวระหว่างคู่สมรส หรือ Dyadic Adjustment Scale หรือ DAS ของ Spanier (1976, อ้างถึงใน Hendrick, 1988) จากการศึกษางานวิจัย (Hendrick, 1988) พบว่า มาตรทั้งสองมีความสัมพันธ์กันสูง

ลักษณะของมาตรวัด RAS

มาตรวัด RAS ประกอบไปด้วยข้อกระทงทั้งหมด 7 ข้อ ซึ่งประกอบด้วยข้อคำถามเกี่ยวกับลักษณะของความสัมพันธ์ของผู้ร่วมการทดลองกับคนรัก บนมาตราจำแนก 5 ช่วง จากการทดลองพบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่แอลฟา .82 ในการทดสอบความเที่ยง และ ความตรงของมาตรวัด (Hendrick, Dicke, & Hendrick, 1998) โดยทำการวิเคราะห์ความเที่ยงแบบทดสอบซ้ำ (test-retest) พบว่ามาตรวัด RAS มีค่าสหสัมพันธ์อย่างสูงกับการวัดความพึงพอใจในชีวิตสมรส

จากการที่ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยเกี่ยวกับเจตคติเกี่ยวกับความรัก และความพึงพอใจในความสัมพันธ์ที่ผ่านมา สามารถสรุปได้ว่า ความแตกต่างระหว่างเพศ และลักษณะบุคลิกภาพ เป็นปัจจัยที่สำคัญประการหนึ่งในการทำนายถึงรูปแบบของความรัก และความสำเร็จหรือความพึงพอใจในความสัมพันธ์นั้น จึงจะขออธิบายโดยแยกพิจารณาเป็น 2 ประเด็น คือ

1. ความแตกต่างระหว่างเพศ
2. ลักษณะบุคลิกภาพ

ความแตกต่างระหว่างเพศ

จากการศึกษางานวิจัยที่พิจารณาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างเจตคติเกี่ยวกับความรัก และความพึงพอใจในความสัมพันธ์ที่ผ่านมา พบว่า ความแตกต่างระหว่างเพศ (Gender Differences) เป็นปัจจัยที่สำคัญประการหนึ่งที่ทำให้บุคคลมีรูปแบบของความรักแตกต่างกัน ซึ่งจะนำไปสู่การมีระดับความพึงพอใจที่แตกต่างกันด้วย งานวิจัยต่างๆ ได้ผลการวิจัยที่เด่นชัดร่วมกันว่า ผู้ชายจะมีความรักแบบไม่ผูกมัดเด่นชัดกว่าผู้หญิง ส่วนผู้หญิงจะมีความรักแบบมิตรภาพและความรักแบบมีเหตุผลเด่นชัดกว่าผู้ชาย โดยจะขอเสนอตัวอย่างงานวิจัยที่พิจารณาถึงความแตกต่างระหว่างเพศ และปัจจัยร่วมต่างๆ ที่กล่าวมาข้างต้น ที่มีความสัมพันธ์กับเจตคติเกี่ยวกับความรักและความพึงพอใจในความสัมพันธ์ เช่น ภูมิหลัง ประสบการณ์ความรักในอดีต และปัจจุบัน เป็นต้น ดังนี้

Hendrick, Hendrick, และ Adler (1988) ศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างเจตคติเกี่ยวกับความรัก ความพึงพอใจในความสัมพันธ์ และการดำรงอยู่ของความสัมพันธ์ในนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่เป็นคู่รัก 7 คู่ โดยใช้มาตราวัด LAS, RAS และ DAS ตามลำดับ พบว่าความรักแบบเสนหามีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพึงพอใจในความสัมพันธ์ ในขณะที่ความรักแบบไม่ผูกมัดมีความสัมพันธ์ทางลบกับความพึงพอใจในความสัมพันธ์สำหรับผู้ชาย ส่วนความรักแบบมิตรภาพมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพึงพอใจในความสัมพันธ์ในขณะที่ความรักแบบลุ่มหลงมีความสัมพันธ์ทางลบกับความพึงพอใจในความสัมพันธ์สำหรับผู้หญิง นอกจากนี้ Hendrick และคณะยังทำการทดลองกับกลุ่มย่อย โดยเพิ่มปัจจัยเจตคติเกี่ยวกับเพศ การเห็นคุณค่าในตนเอง การเปิดเผยตนเอง การผูกมัด การลงทุน และความต่อเนื่องของความสัมพันธ์/การสิ้นสุดความสัมพันธ์ พบว่า การเห็นคุณค่าในตนเอง การเปิดเผยตนเอง การผูกมัด การลงทุนมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจอย่างมีนัยสำคัญ โดยใช้ความต่อเนื่องของความสัมพันธ์/การสิ้นสุดความสัมพันธ์ เป็นตัวแปรอิสระ

Hendrick และ Hendrick (1991) ประเมินทฤษฎีต่างๆ ที่เกี่ยวกับความรัก พบว่าสามารถนำมิติจากมาตรวัดต่างๆ มารวมให้เหลือมิติของความรักที่เป็นอิสระจากกันได้ 5 มิติ คือ มาตรวัดเจตคติเกี่ยวกับความรักในด้านความเสนาหา ความใกล้ชิด ความผูกพัน ความลุ่มหลง และความ เป็นเหตุเป็นผล มิติเหล่านี้มักถูกนำมาศึกษาร่วมกับตัวแปรอื่นๆ เช่น ความแตกต่างระหว่างเพศ ความพึงพอใจในความสัมพันธ์ และความสัมพันธ์ในอดีตและปัจจุบัน จากการศึกษาในนักศึกษา ระดับปริญญาตรีจำนวน 24 คน พบว่า ผู้หญิงมีเจตคติเกี่ยวกับความใกล้ชิด และความเป็นเหตุ เป็นผลมากกว่าผู้ชาย แต่ก็มีเจตคติเกี่ยวกับความเสนาหาร่วมด้วย ส่วนความเสนาหาและความ ใกล้ชิดจะเป็นตัวทำนายถึงความพึงพอใจในความสัมพันธ์ สถานภาพของความรักในปัจจุบันและ ความสัมพันธ์ทางเพศจะมีความสัมพันธ์ต่อเจตคติเกี่ยวกับความรักในด้านความสอดคล้องกับ วิวัฒนาการทางความคิด ประเภทของเจตคติเกี่ยวกับความรักที่แตกต่างกันจะเป็นปัจจัยที่ สัมพันธ์กับการตัดสินใจที่จะเลือกคู่สมรส โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระหว่างที่ความสัมพันธ์เริ่มก่อตัว และค่อยๆ พัฒนาไป

Levesque (1993) วิเคราะห์ความสัมพันธ์และตัวทำนายต่างๆ ของความพึงพอใจใน ความสัมพันธ์ด้านความรักในเด็กนักเรียนวัยรุ่น 300 คน ที่มีประสบการณ์ด้านความรัก โดยใช้ มาตรวัด LAS และปัจจัยองค์ประกอบของความรักด้านอื่นๆ เช่น ความผูกมัด การสื่อสาร การยอม เปลี่ยนแปลงตนเองเพื่อคนรัก ความเบิกบานใจ เป็นต้น ผลการทดลอง พบว่าความรักแบบเสนาหา และความรักแบบเสียสละมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพึงพอใจในความสัมพันธ์ ในขณะที่ ความรักแบบไม่ผูกมัดมีความสัมพันธ์ทางลบกับความพึงพอใจในความสัมพันธ์ ส่วนความรักแบบ มิตรภาพ ความรักแบบมีเหตุผลและความรักแบบลุ่มหลงไม่พบความสัมพันธ์กับความพึงพอใจใน ความสัมพันธ์ เมื่อนำมาวิเคราะห์ร่วมกับความแตกต่างระหว่างเพศ พบว่า สำหรับเด็กนักเรียน ชาย ความรักแบบเสียสละจะมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพึงพอใจในความสัมพันธ์ สำหรับ เด็กนักเรียนหญิง ความรักแบบเสียสละและความรักแบบเสนาหามีความสัมพันธ์ทางบวกกับความ พึงพอใจในความสัมพันธ์ ในขณะที่ความรักแบบไม่ผูกมัดจะมีความสัมพันธ์ทางลบกับความ พึงพอใจในความสัมพันธ์ ส่วนความรักแบบมิตรภาพ ความรักแบบมีเหตุผลและความรักแบบลุ่ม หลง ไม่พบว่ามีสัมพันธ์กับความพึงพอใจในความสัมพันธ์ทั้งสองเพศ นอกจากนี้ผลการ ศึกษาายังแสดงให้เห็นถึงความคล้ายคลึงกันระหว่างความสัมพันธ์ของเด็กวัยรุ่น และวัยผู้ใหญ่ใน ส่วนของการสร้างความผูกมัด การสื่อสาร มิตรภาพ และความเสนาหา และจะแตกต่างกันในด้าน การไม่มีความต่อเนื่องระหว่างการไม่เกิดความรู้สึกทางลบ ความขัดแย้ง หรือความกระวนกระวาย ใจ และความพึงพอใจในความสัมพันธ์

Sprecher, Cate, และ Levin (1998) ได้เปรียบเทียบความเชื่อ และเจตคติเกี่ยวกับความรักและความสัมพันธ์แบบโรแมนติก ระหว่างนักศึกษาที่อยู่กับครอบครัวที่ไม่มีการหย่าร้าง และนักศึกษาที่อยู่ในครอบครัวที่หย่าร้าง โดยศึกษาจากนักศึกษา 1,000 คน แบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 2 กลุ่ม ที่มีประเภทของความผูกพัน รูปแบบของความรัก ความเชื่อต่างๆ เกี่ยวกับความโรแมนติกและความเชื่อที่ว่าความรักเป็นพื้นฐานสำหรับการแต่งงานที่แตกต่างกัน พบว่าผู้หญิงที่อยู่ในครอบครัวที่หย่าร้างจะมีความผูกพันแบบมั่นคงน้อย และมีโอกาสที่จะมีความผูกพันแบบหลีกเลี่ยงมากกว่าผู้หญิงที่ไม่ได้อยู่ในครอบครัวที่หย่าร้าง และจะมีรูปแบบของความรักแบบมีเหตุผล ความรักแบบลุ่มหลง และความรักแบบเสียสละน้อยกว่าด้วย ส่วนผู้ชายที่อยู่ในครอบครัวที่หย่าร้างจะมีรูปแบบของความรักแบบเสน่หามากกว่าผู้ชายที่อยู่ในครอบครัวที่สมบูรณ์ ต่อมามีการวิเคราะห์โดยแบ่งกลุ่มตัวอย่างเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มที่อยู่กับครอบครัวที่สมบูรณ์ที่มีความสุข กลุ่มที่อยู่กับครอบครัวที่สมบูรณ์ที่ไม่มีความสุข และกลุ่มที่อยู่ในครอบครัวที่หย่าร้าง พบว่า ผู้ชายที่อยู่ในกลุ่มที่อยู่กับครอบครัวที่สมบูรณ์ที่ไม่มีความสุขจะมีความรักแบบเสน่หาต่ำ และพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญระหว่างผู้หญิงในทั้ง 3 กลุ่ม โดยเฉพาะระหว่างกลุ่มที่อยู่กับครอบครัวที่สมบูรณ์ที่มีความสุขและกลุ่มที่อยู่กับครอบครัวที่สมบูรณ์ที่ไม่มีความสุข แต่อย่างไรก็ตาม จากผลการทดลองพบว่า บุคคลที่มาจากครอบครัวที่หย่าร้างจะไม่มีผลต่อการลดการพัฒนาความเชื่อเกี่ยวกับความรัก และการสร้างความสัมพันธ์

Morrow, Clark, และ Brock (1995) พิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบของความรัก และคุณภาพของความสัมพันธ์แบบโรแมนติก ผู้ร่วมการทดลองเป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 186 คน โดยผู้ร่วมการทดลองจะนำคูรักของตนมาด้วย ผู้วิจัยให้ตอบแบบสอบถาม LAS ซึ่งจะใช้คะแนนที่ได้เป็นตัวทำนายคุณภาพของความสัมพันธ์ของคูรัก ผลการศึกษาพบว่าความรักแบบเสน่หา ความรักแบบไม่ผูกมัด และความรักแบบเสียสละ จะมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญต่อคุณภาพของความสัมพันธ์มากกว่ารูปแบบของความรักในประเภทอื่นๆ นอกจากนี้ยังพบว่าความเชื่อเกี่ยวกับความรักมีความสัมพันธ์กับผลของความสัมพันธ์ของผู้ร่วมการทดลองมากกว่าความเชื่อของคูรักของตน และพบว่าความสอดคล้อง และความไม่ลงรอยกัน จะมีความสัมพันธ์กันในทางลบสำหรับผู้หญิงมากกว่าผู้ชาย

จากการศึกษางานวิจัยต่างๆ ที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่า รูปแบบของความรักจะมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในความสัมพันธ์ร่วมกับปัจจัยต่างๆ โดยเฉพาะความแตกต่างระหว่างเพศ ดังนั้น "เพศ" จึงเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้บุคคลมีเจตคติเกี่ยวกับความรัก และมีระดับของความพึงพอใจในความสัมพันธ์ ที่แตกต่างกัน

ลักษณะบุคลิกภาพ

ปัจจุบัน บุคคลยอมรับว่า ลักษณะบุคลิกภาพ เป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่จะทำนายถึงความสำเร็จและความพึงพอใจในความสัมพันธ์ (Hendrick & Hendrick, 1992) และทำนายถึงเจตคติที่บุคคลมีต่อความรักได้ นักวิจัยหลายท่านได้พิจารณาถึงความสัมพันธ์ระหว่างภาวะสันนิษฐานทั้งสามประการ โดยจะขอยกตัวอย่างงานวิจัย ดังนี้

Davies (1996) ทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพและรูปแบบต่างๆ ของความรัก กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรีจำนวน 127 คน โดยให้ผู้ร่วมการทดลองทำแบบสอบถาม Eysenck Personality Questionnaire (EPQ) และ มาตรวัด LAS พบว่า บุคลิกภาพแบบเปิดตัว (Extraversion) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความรักแบบเสนาหาและความรักแบบไม่ผูกมัด ส่วนบุคลิกภาพแบบปิดตัวหมกมุ่น (Neuroticism) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความรักแบบลุ่มหลง และมีความสัมพันธ์ทางลบกับความรักแบบใช้เหตุและเหตุผล บุคลิกภาพแบบ Psychoticism สัมพันธ์ทางลบกับความรักแบบเสียสละและความรักแบบมิตรภาพ และสัมพันธ์ทางบวกกับความรักแบบไม่ผูกมัด ผลจากการวิเคราะห์หองศ์ประกอบ แสดงให้เห็นว่า มิติต่างๆ ของ EPQ มีความสัมพันธ์กับรูปแบบต่างๆ ของความรักที่แตกต่างกัน

Mallandain และ Davies (1994) ทดสอบคุณลักษณะของรูปแบบของความรักทั้ง 6 ประเภทของ Lee ในนักศึกษาระดับปริญญาตรีจำนวน 120 คน โดยให้ผู้ร่วมการทดลองตอบแบบสอบถาม Personality Inventories และ LAS พบว่า การเห็นคุณค่าในตนเอง มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความรักแบบเสนาหา แต่มีความสัมพันธ์ทางลบกับความรักแบบเสียสละ ความรักแบบมิตรภาพและความรักแบบลุ่มหลง ลักษณะการเติมไปด้วยอารมณ์ความรู้สึกมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความรักแบบลุ่มหลงและความรักแบบไม่ผูกมัด แต่มีความสัมพันธ์ทางลบกับความรักแบบเสนาหา ลักษณะการขาดการไตร่ตรองมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความรักแบบลุ่มหลงและความรักแบบไม่ผูกมัด จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์พบความเชื่อมโยงระหว่างบุคลิกภาพและรูปแบบของความรัก ซึ่งพบความสัมพันธ์ระหว่างการเห็นคุณค่าในตนเอง ลักษณะการเติมไปด้วยอารมณ์ความรู้สึก และความรักแบบลุ่มหลงอย่างมีนัยสำคัญ

Arnold และ Thompson (1995) พิจารณาว่าความรักมักถูกกล่าวถึงในการให้คำปรึกษากับผู้รับการบำบัด เนื่องจากความรักเป็นประสบการณ์ที่มักเกิดขึ้นกับมนุษย์อย่างเราๆ เสมอ ดังนั้น Arnold และ Thompson จึงสำรวจความตรงตามภาวะสันนิษฐานในมาตรวัดรูปแบบของความรัก โดยทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบต่างๆ ของความรัก และคะแนนในมาตรวัดลักษณะบุคลิกภาพที่ผิดปกติ (Personality Dysfunction) กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี

และ นักศึกษาปริญญาโทจำนวน 144 คน โดยให้ผู้ร่วมการทดลองตอบแบบสอบถามมาตรวัด LAS และ มาตรวัด Millon Clinical Multiaxial Inventory II ผลการทดลองพบว่ามาตรวัด LAS มีความตรงตามภาวะสันนิษฐาน และแสดงให้เห็นว่าผู้ที่ให้คำปรึกษาจะต้องทำความเข้าใจเกี่ยวกับความรัก เพื่อให้ผู้รับคำปรึกษาได้รับทั้งความสบายกายและสบายใจ

Kobes และ Lichtenberg (1997) พิจารณาถึงความสัมพันธ์ระหว่างประเภทบุคลิกภาพ การสื่อสาร และความพึงพอใจในความสัมพันธ์ โดยใช้แนวคิดเกี่ยวกับบุคลิกภาพของ Myers-Briggs ซึ่งกล่าวว่า ความเหมือนกันของประเภททางจิตวิทยาจะมีผลทางบวกกับคุณภาพของการสื่อสาร (ความเข้าใจ) ระหว่างคู่ และส่งผลต่อความพึงพอใจในความสัมพันธ์ด้วย ในทางตรงกันข้ามความแตกต่างกันของประเภททางจิตวิทยาอาจจะเป็นการขัดขวางการสื่อสารระหว่างบุคคล และความพึงพอใจในความสัมพันธ์ การสื่อสารเป็นตัวแปรหนึ่งที่มีความสัมพันธ์ระหว่างการเลือกคู่ที่มีบุคลิกภาพที่ความคล้ายคลึงกัน และความสำเร็จของความสัมพันธ์ โดยศึกษา 4 มิติของมาตรวัด Myers-Briggs Type Indicator (MBTI) คือ มิติของการรับรู้ พบว่าการรับรู้เชิงประจักษ์ (Sensing, S) และการผุดผิดได้เอง (Intuition, N) มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับความสอดคล้องในการแต่งงาน การประเมินการสื่อสารระหว่างบุคคลจะใช้แบบทดสอบ Relationship Resources Communication Questionnaire ผลการทดลองที่ได้ไม่สนับสนุนคำกล่าวของ Myers-Briggs ที่ว่า S-N จะสัมพันธ์กับตัวแปรในการสื่อสารในด้าน ความเห็นด้วย การคาดหวังว่าจะได้รับความเห็นด้วย ความเข้าใจ ความคล้ายคลึง ความคล้ายคลึงในการรับรู้ หรือความพึงพอใจในความสัมพันธ์ อย่างไรก็ตามผลการทดลองก็ได้สนับสนุนว่า การสื่อสารจะสัมพันธ์กับความพึงพอใจในการสมรส และพบว่าความสัมพันธ์บางประเภทจะมีความเด่นชัดต่อความพึงพอใจในการสมรส

Hester และ Rodolph (1994) พิจารณาถึงความสัมพันธ์ของมาตรวัด MBTI เพศ อายุ การพัฒนาระดับการรับรู้ อุดมคติเกี่ยวกับความโรแมนติกของคูรัก (IRP) ในนักศึกษาระดับปริญญาตรีจำนวน 145 คน ให้ผู้ร่วมการทดลองตอบแบบสอบถาม IRP 13 ลักษณะ ผลการทดลอง พบว่า บุคลิกภาพเปิดเผย (Extraversion) และบุคลิกภาพปิดตัว (Introversion) จะสัมพันธ์กับลักษณะที่ชอบความตื่นเต้นเร้าใจ การเป็นพ่อบ้าน แม่บ้านที่ดี สำหรับทั้ง 2 เพศ และสัมพันธ์กับความมั่นใจ และความเข้าใจสำหรับผู้ชาย ส่วนการใช้การรับรู้เชิงประจักษ์ (Sensing) และการผุดผิดได้เอง (Intuition) จะสัมพันธ์กับ การเคารพต่อความคิดเห็น ความต้องการมีบุตร และศาสนาสำหรับทั้งสองเพศ สำหรับผู้ชายจะสัมพันธ์กับความสามารถในการหารายได้ที่ดี ลักษณะมีแบบแผน (Judging) ลักษณะแบบยืดหยุ่น (Perceiving) จะมีความสัมพันธ์กับความคิดสร้างสรรค์ ความต้องการมีบุตร ความตื่นเต้นเร้าใจ ความมีน้ำใจ และความเข้าใจ

ผลจากงานวิจัยดังกล่าวสนับสนุนแนวคิดที่ว่า บุคลิกภาพมีความสัมพันธ์กับเจตคติต่างๆ เกี่ยวกับความรัก และความพึงพอใจในความสัมพันธ์ ซึ่งจากงานวิจัยที่กล่าวมานี้ นักวิจัยหลายท่านก็ได้นำแบบวัดบุคลิกภาพประเภทต่างๆ กันมาศึกษา ตามความต้องการในการนำไปใช้ของแต่ละบุคคล ในการวิจัยครั้งนี้แบบวัดบุคลิกภาพที่ผู้วิจัยสนใจศึกษาคือ แบบวัดบุคลิกภาพ MBTI ของ Katherine Briggs Myers และ Isabel Briggs Myers เนื่องจากเป็นแบบวัดบุคลิกภาพที่วัดความชอบขั้นพื้นฐานของคนในลักษณะต่างๆ โดยไม่มีคำตอบว่าความชอบใดเป็นสิ่งที่ถูกความชอบใดเป็นสิ่งที่ผิด ซึ่งน่าจะมีความสัมพันธ์กับการวัดเจตคติเกี่ยวกับความรัก เพราะเป็นการวัดความคิด และความรู้สึก เช่นเดียวกัน โดยจะอธิบายถึงทฤษฎีบุคลิกภาพเพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับลักษณะของบุคลิกภาพที่ต้องการศึกษาพอสังเขป

ทฤษฎีบุคลิกภาพ

คำว่า "บุคลิกภาพ" ตรงกับคำในภาษาอังกฤษว่า Personality ซึ่งมีรากศัพท์มาจากคำว่า Persona ในภาษาละติน มีความหมายว่า หน้ากาก (Mask) ซึ่งหมายถึง หน้ากากสำหรับสวมหน้าตัวละครในเวลาออกแสดงของชาวกรีกและโรมัน เพื่อให้สื่อความหมายให้ผู้ชมเข้าใจว่า ตัวละครตัวนั้นแสดงเป็นอะไร มีอารมณ์ความรู้สึกเป็นอย่างไร หรือต้องการแสดงสิ่งใดออกมาหรือในการแสดงบางประเภทจะใช้ตัวละครเพียงตัวเดียวดำเนินเรื่องราวทั้งหมด หน้ากากจึงเป็นสิ่งสำคัญในการสื่อความหมายต่างๆ และทำให้สามารถคาดการณ์ได้ว่าตัวละครจะแสดงการกระทำใดต่อไป ลักษณะการแสดงดังกล่าวคล้ายกับการแสดงพฤติกรรมของบุคคลที่มีการปรับเปลี่ยนไปตามสถานการณ์ที่แตกต่างกันตามบทบาทของแต่ละบุคคลหรือตามหน้ากากที่บุคคลนั้นสวมใส่

เมื่อกล่าวถึงคำว่า บุคลิกภาพ นักจิตวิทยาหลายท่านมักพิจารณาถึงลักษณะเฉพาะที่แตกต่างกันของแต่ละบุคคล และพยายามให้ความหมายของคำว่า บุคลิกภาพ ตามประสบการณ์และการนำไปใช้ของตน ทำให้มีทฤษฎีบุคลิกภาพเกิดขึ้นมาหลายทฤษฎี ซึ่ง Hilgard (1965) ได้เสนอการจำแนกทฤษฎีบุคลิกภาพออกเป็น 4 กลุ่มดังนี้

1. ทฤษฎีการแบ่งประเภท (Types Theories) เป็นทฤษฎีที่แบ่งลักษณะบุคลิกภาพออกเป็นประเภทต่างๆ ตามเงื่อนไขที่กำหนด เช่น แบ่งตามรูปร่างลักษณะทางกาย (Body Types) หรือแบ่งตามพฤติกรรมที่มีการตีความทางจิตวิทยา (Behavior Psychology Types) เป็นต้น
2. ทฤษฎีแบ่งตามลักษณะการ (Trait Theories) เป็นทฤษฎีที่แบ่งลักษณะบุคลิกภาพตามลักษณะอุปนิสัย ซึ่งเป็นตัวกำหนดการแสดงออก และพฤติกรรมของบุคคลขั้นพื้นฐาน แต่ละบุคคลจะมีอุปนิสัยที่แตกต่างกันและมีในระดับที่แตกต่างกัน เป็นลักษณะเฉพาะของแต่ละบุคคล

3. ทฤษฎีบุคลิกภาพตามพัฒนาการ (Developmental Personality Theories) นักทฤษฎีกลุ่มนี้จะศึกษาบุคลิกภาพตามพัฒนาการของแต่ละช่วงวัย โดยเชื่อว่าบุคลิกภาพสามารถพัฒนาได้ตามวุฒิภาวะและศักยภาพ (Maturity and Potentialities) ของแต่ละบุคคล ซึ่งได้รับอิทธิพลมาจากทั้งทางพันธุกรรม และสิ่งแวดล้อม

4. ทฤษฎีพลวัต (Dynamic Theories) นักทฤษฎีกลุ่มนี้เชื่อว่า บุคลิกภาพ เกิดจากกลไกขององค์ประกอบต่างๆภายในตัวบุคคลของแต่ละบุคคลที่มีการขัดแย้งกันอยู่เสมอ ซึ่งเป็นความขัดแย้งภายในที่ถูกผลักดันออกมาเป็นพฤติกรรม และเป็นสาเหตุให้แต่ละบุคคลมีบุคลิกภาพที่แตกต่างกัน

การศึกษาลักษณะบุคลิกภาพในการวิจัยครั้งนี้ ศึกษาตามแนวทฤษฎีการแบ่งประเภท (Types Theories) ของ Carl Gustav Jung เรียกว่า ทฤษฎีการแบ่งประเภททางจิตวิทยา (Psychological Type) เนื่องจากเป็นทฤษฎีบุคลิกภาพที่จำแนกบุคคลตามความชอบ หรือความสนใจขั้นพื้นฐานของคนในลักษณะต่างๆ ซึ่งน่าจะมีความสัมพันธ์กับเจตคติเกี่ยวกับความรัก เพราะเป็นการศึกษาถึงความคิด และความรู้สึกเช่นกัน

ทฤษฎีการแบ่งประเภททางจิตวิทยา (Psychological Type)

Carl Gustav Jung เป็นนักจิตวิทยาในแนวจิตวิเคราะห์ (Psychoanalysis) Jung ศึกษาแนวความคิดแบ่งลักษณะบุคลิกภาพของบุคคลโดยอาศัยข้อมูลจากประสบการณ์ในการรักษาผู้ป่วย โดยศึกษาถึงความฝัน หรือภาพหลอนของผู้ป่วยที่มีอาการทางประสาท การสังเกตผู้คนมากมายที่เขาได้สัมผัส รวมทั้งยังศึกษามผลงานต่างๆ มากมายทั้งทางประวัติศาสตร์ ปรัชญา ศาสนา เทพนิยาย ฯลฯ จากการศึกษาดังกล่าว Jung (1971) ได้เสนอแนวคิดเรื่องการแบ่งประเภทของบุคลิกภาพ โดยเริ่มต้นจากการแบ่งลักษณะพื้นฐานของบุคคลออกเป็น 2 ลักษณะตามทิศทางของความสนใจของบุคคล ได้แก่ ลักษณะปิดตัว (Introvert) และ ลักษณะเปิดตัว (Extravert) โดย Jung เรียกลักษณะพื้นฐานทั้งสองนี้ว่า เจตคติ (Attitude) ซึ่งมีลักษณะดังนี้

ลักษณะปิดตัว (Introvert) เป็นลักษณะของบุคคลที่มุ่งสนใจเฉพาะโลกภายในของตนเอง ชอบใช้ชีวิตอยู่ในโลกส่วนตัว มักอยู่เงียบๆ คนเดียว ไม่ชอบเข้าสังคม ชอบใช้จินตนาการ และความคิดไตร่ตรองอย่างรอบคอบในการตัดสินใจหรือกระทำพฤติกรรมใดๆ และยึดมั่นกับมุมมองและความคิดของตนเอง ให้ความสำคัญกับความคิดของบุคคลมากกว่าลักษณะภายนอก

ลักษณะเปิดเผย (Extravert) เป็นลักษณะของบุคคลที่มุ่งความสนใจไปที่โลกภายนอก ให้ความสนใจกับบุคคลรอบข้าง และสิ่งแวดล้อมต่างๆรอบตัว ชอบเข้าสังคม มีความมั่นใจและสามารถปรับตัวตามการเปลี่ยนแปลงในสถานการณ์ต่างๆได้ง่าย มักใช้การพูดเป็นวิธีในการสื่อสารมากกว่าการเขียน

ต่อมา Jung ได้เสนอเกณฑ์การแบ่งลักษณะของบุคคล โดยใช้เกณฑ์ หน้าที่พื้นฐานของจิต (Basic Psychological Functions) เพิ่มขึ้นมา เพื่อเพิ่มความสามารถในการแบ่งประเภทบุคลิกภาพของบุคคลให้ครอบคลุมมากขึ้น โดยแบ่งออกเป็น 4 หน้าที่ คือ หน้าที่พื้นฐานของจิตในการรับรู้ (Perceptive Functions) ได้แก่

การรับรู้เชิงประจักษ์ (Sensing) บุคคลจะรับรู้การปรากฏอยู่ของวัตถุได้โดยผ่านประสาทสัมผัสทั้งห้า ใช้ชีวิตอยู่ในโลกของความเป็นจริง และพอใจกับข้อมูลต่างๆ ที่เป็นข้อเท็จจริง มีความเข้าใจในสถานการณ์ที่เกิดขึ้นเป็นประจำในลักษณะเดิม สถานที่เดิม

การผุดคิดได้เอง (Intuition) บุคคลจะสามารถบอกได้ว่าจะเกิดอะไรขึ้น โดยใช้ข้อมูลที่เหนือไปกว่าการรับรู้โดยใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้า ซึ่งเกิดในระดับที่ไม่รู้ตัว (unconscious) บุคคลสามารถคิดเกี่ยวกับสิ่งต่างๆโดยไม่จำเป็นต้องมีข้อเท็จจริงมารองรับ บุคคลจึงสามารถคิดสิ่งที่น่าจะเป็นไปได้ หรือวิถีทางใหม่ๆในการทำสิ่งต่างๆที่เคยมีคนทำอยู่ก่อนแล้ว

หน้าที่พื้นฐานของจิตในการตัดสินใจ (Judgement Functions) ได้แก่

การใช้ความคิด (Thinking) บุคคลสามารถทำนายผลที่จะเกิดจากการกระทำ หรือเหตุการณ์ และตัดสินใจต่างๆ โดยการใช้หลักตรรกะ ในการเชื่อมโยงเหตุการณ์ต่างๆ เข้าด้วยกันอย่างเป็นเหตุเป็นผล

การใช้ความรู้สึก (Feeling) บุคคลมักใช้ความรู้สึกในการตัดสินใจสิ่งต่างๆ โดยไม่ต้องการความเป็นเหตุเป็นผลมารองรับ

ต่อมาในปี 1962 Katherine Briggs Myers และ Isabel Briggs Myers ได้ศึกษาทฤษฎีการแบ่งประเภททางจิตวิทยาของ Jung และนำมาเป็นแนวคิดพื้นฐานในการสร้างแบบวัดบุคลิกภาพ เรียกว่า Myers-Briggs Type Indicator (MBTI) โดยเพิ่มลักษณะบุคลิกภาพอีก 2 ลักษณะ ซึ่งแบ่งตาม แนวทางการปฏิบัติตัว ตามแนวคิดของ Jung ได้แก่

แนวทางการปฏิบัติตัวอย่างมีแบบแผน (Judgment) บุคคลจะกระทำพฤติกรรมตามวิถีทางและกฎเกณฑ์ที่ตนเองยึดถืออย่างเคร่งครัด มีการวางแผนล่วงหน้าก่อนที่จะกระทำเสมอ ชอบสิ่งที่ควบคุมได้ และไม่ชอบการเปลี่ยนแปลง

แนวทางการปฏิบัติตัวอย่างยืดหยุ่น (Perception) บุคคลมีความสามารถในการปรับตัวได้ดีในสถานการณ์ต่างๆ พร้อมทั้งจะเผชิญสถานการณ์ต่างๆ และสามารถแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้ดี กระทำสิ่งต่างๆโดยปราศจากการวางแผนล่วงหน้า

ลักษณะของแบบวัด MBTI

แบบวัด MBTI เป็นแบบวัดความชอบและความสนใจขั้นพื้นฐาน ซึ่งประกอบไปด้วยข้อคำถามที่เกี่ยวกับความชอบ ความสนใจ และค่านิยมส่วนบุคคล โดยแบ่งเป็นด้านต่างๆ ตามลักษณะพื้นฐานต่างๆ 4 ด้าน แต่ละด้านมีลักษณะตรงกันข้ามกันอยู่ 1 คู่ ได้แก่

1. ด้านการมีปฏิสัมพันธ์กับสังคม ซึ่งวัดโดยมาตราวัด EI Scale โดยแบ่งเป็นการวัดลักษณะ การมีปฏิสัมพันธ์กับสังคมแบบเปิดตัว (Extravert: E) และการวัดลักษณะ การมีปฏิสัมพันธ์กับสังคมแบบปิดตัว (Introvert: I)
2. ด้านการรับรู้ข้อมูลของบุคคล ซึ่งวัดโดยมาตราวัด SN Scale โดยแบ่งเป็นการวัดวิธีการรับรู้ข้อมูลเชิงประจักษ์ (Sensing: S) และการวัดวิธีการรับรู้ข้อมูลแบบผุดคิดได้เอง (Intuition: N)
3. ด้านการตัดสินใจของบุคคล วิธีการตัดสินใจ ซึ่งวัดโดยมาตราวัด TF Scale โดยแบ่งเป็นการวัดวิธีการตัดสินใจโดยใช้ความคิด (Thinking: T) และการวัดวิธีการตัดสินใจโดยใช้ความรู้สึก (Feeling: F)
4. ด้านแนวการปฏิบัติตัวของบุคคล ซึ่งวัดโดยมาตราวัด JP Scale โดยแบ่งเป็นการวัดแนวการปฏิบัติตัวแบบมีแบบแผน (Judgement: J) และการวัดแนวการปฏิบัติตัวแบบยืดหยุ่น (Perception: P)

ลักษณะพื้นฐานต่างๆ ทั้ง 8 ลักษณะเป็นลักษณะที่ตรงกันข้ามในแต่ละด้าน คือ ลักษณะปิดตัว-ลักษณะเปิดตัว การรับรู้เชิงประจักษ์-การผุดคิดได้เอง การใช้ความคิด-การใช้ความรู้สึก และแนวการปฏิบัติตัวแบบมีแบบแผน-แนวการปฏิบัติตัวแบบยืดหยุ่น ซึ่งตามทฤษฎีการแบ่งประเภททางจิตวิทยาของ Jung อธิบายว่า โดยทั่วไปบุคคลจะมีทั้ง 2 ลักษณะภายในตนเอง แต่จะมีลักษณะหนึ่งที่ได้เด่นชัดกว่าอีกลักษณะหนึ่ง นั่นคือ ถ้ามีลักษณะหนึ่งโดดเด่นขึ้นมาอีก ลักษณะหนึ่งก็จะด้อยลง บุคคลไม่สามารถแสดงลักษณะทั้ง 2 ลักษณะในเวลาเดียวกัน

จากลักษณะพื้นฐานของบุคคลในแต่ละคู่ตรงกันข้ามทั้ง 4 ด้าน เมื่อนำลักษณะความชอบ หรือความสนใจที่เด่นชัดในแต่ละด้านมารวมกัน จะประกอบกันเข้าเป็นประเภทของบุคลิกภาพของบุคคลได้ทั้งหมด 16 ประเภท โดยเขียนแทนด้วยอักษรย่อของลักษณะพื้นฐานต่างๆ เช่น ISTJ หมายถึง ผู้ที่มีลักษณะแบบปิดตัว มีการรับรู้ข้อมูลแบบเชิงประจักษ์ มักตัดสินใจโดยใช้ความคิด และมีแนวทางการปฏิบัติตัวแบบมีแบบแผน ส่วนบุคคลที่มีประเภทของบุคลิกภาพตรงกันข้ามกับ ISTJ คือ บุคคลที่มีประเภทบุคลิกภาพแบบ ENFP ซึ่งหมายถึง ผู้ที่มีลักษณะแบบเปิดตัว มีการรับรู้ข้อมูลแบบผุดคิดได้เอง มักตัดสินใจโดยใช้ความรู้สึก และมีแนวทางการปฏิบัติตัวแบบยืดหยุ่น เป็นต้น

แบบวัด MBTI เป็นแบบวัดบุคลิกภาพที่ได้รับความนิยมอย่างแพร่หลาย และมีการปรับปรุงแบบวัดนี้เรื่อยมา ปัจจุบันมีแบบวัด MBTI ที่นำออกมาใช้อย่างเป็นทางการ 3 ชุดด้วยกัน คือ

1. แบบวัด MBTI ชุด F ประกอบด้วยข้อกระทงทั้งหมด 166 ข้อ
2. แบบวัด MBTI ชุด G ประกอบด้วยข้อกระทงทั้งหมด 126 ข้อ
3. แบบวัด MBTI ชุด AV เป็นแบบวัดที่ตัดย่อมาจากแบบวัด MBTI ชุด G ประกอบด้วยข้อกระทงทั้งหมด 50 ข้อ เป็นชุดที่มักนำมาใช้ในการประชุม หรือสัมมนาที่มีเวลาจำกัด ซึ่งแบบวัด MBTI ชุดนี้ยังไม่ได้รับการยอมรับในการนำมาใช้ประเมินประเภทบุคลิกภาพที่ต้องการความแม่นยำสูง

ปัจจุบันแบบวัด MBTI ที่ได้รับการยอมรับว่ามีมาตรฐานในการวัดประเภทบุคลิกภาพคือ แบบวัด MBTI ชุด G ซึ่งประกอบด้วยข้อกระทงทั้งหมด 126 ข้อ เป็นแบบวัดแบบบังคับเลือก (Forced Choice) โดยแบ่งเป็นข้อคำถามที่เป็นวลี (Phrase questions) 81 ข้อ และเป็นแบบคำคู่ (Word pairs) 45 ข้อ ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจะใช้แบบวัด MBTI ชุด G ในการวัดลักษณะบุคลิกภาพ เนื่องจากแบบวัด MBTI เป็นแบบวัดที่มีความน่าเชื่อถือ และมีประสิทธิภาพในการวัดลักษณะบุคลิกภาพได้ตรงตามทฤษฎีการแบ่งประเภททางจิตวิทยาของ Jung ซึ่งเป็นทฤษฎีพื้นฐานในการทำวิจัยครั้งนี้ โดยมีนักวิจัยหลายท่านได้วิจัยเพื่อหาความตรง และความเที่ยงของแบบวัด MBTI ดังจะยกตัวอย่างต่อไปนี้

Tzeng, Ware, และ Chen (1989) ศึกษาถึงคุณสมบัติ และประโยชน์ของข้อกระทงในแบบวัด MBTI โดยให้ผู้ร่วมการทดลองที่เป็นนักศึกษาทั้งหมด 125 คน ตอบแบบวัด MBTI และให้จัดลำดับอาชีพที่ผู้ร่วมการทดลองชอบเพื่อนำมาหาความสัมพันธ์ ผลการทดลองพบว่า การให้คะแนนแบบทางเดียว (unipolar ratings) ในแบบวัด MBTI ทำให้แบบวัดมีความตรงในการ

แยกลักษณะที่ตรงกันข้ามในแต่ละด้านสูง และพบว่ามีความสัมพันธ์ของความเที่ยงในการวัด ลักษณะบุคลิกภาพ 8 ลักษณะสูง รวมทั้งยังพบว่ามีความตรงในการวัดลักษณะร่วม และลักษณะ ที่แตกต่างกันในมาตรวัดทั้ง 4 คือ EI Scale SN Scale TF Scale และ JP Scale ได้สูงเช่นกัน จากผลการวิจัยดังกล่าว จึงสามารถสรุปได้ว่า แบบวัด MBTI มีความตรง และความเที่ยงในการ วัดภาวะสันนิษฐานของบุคลิกภาพตามทฤษฎีของ Jung ได้จริง

Gardner และ Martinko (1996) ทำการวิจัยเพื่อหาความตรง และความเที่ยงของแบบ วัด MBTI เพื่อนำมาศึกษาหาความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพทางการจัดการ สถิติปัญญา พฤติกรรม ประสิทธิภาพ และตัวแปรต่างๆตามสถานการณ์ รวมทั้งยังศึกษาประโยชน์และข้อ จำกัดของงานวิจัยที่เกี่ยวกับการแบ่งประเภททางจิตที่มีการทดสอบการวัดทางจิตวิทยา โดย ศึกษาจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ร่วมกับการทำวิจัยซ้ำในผู้ที่ทำงานในตำแหน่งผู้จัดการ ผลจาก การศึกษาผู้วิจัยได้นำประเด็นต่างๆ คือ ความอดทนต่อความเสี่ยง การแก้ปัญหา การออกแบบ ระบบข้อมูล การจัดการความขัดแย้ง และความเป็นผู้นำมาอธิบายถึงความสัมพันธ์ที่มีกับทฤษฎี การแบ่งประเภททางจิตวิทยา

Murray (1990) ศึกษางานวิจัยต่างๆ ที่ศึกษาเกี่ยวกับแบบวัด MBTI ในฐานะที่เป็น เครื่องมือวัดทางจิตวิทยา ซึ่งมีพื้นฐานมาจากทฤษฎีการแบ่งประเภทของ Jung และศึกษาใน ประชากรที่ไม่ได้มีอาชีพทางจิต พบว่ามาตรที่วัดลักษณะพื้นฐานทั้ง 4 ด้าน มีความเที่ยงในการ นำมาอธิบาย และแยกความแตกต่างของวิถีทางที่บุคคลชอบใช้ นั่นคือ แบบวัด MBTI มีความ ตรง และความเที่ยงเป็นที่ยอมรับ และพบว่าความสัมพันธ์ระหว่างแบบวัด MBTI กับแบบวัดอื่นที่ได้ สนับสนุนความตรงตามภาวะสันนิษฐานของแบบวัด MBTI

จากการศึกษาวิจัยดังกล่าว พบว่า แบบวัด MBTI มีความตรง และความเที่ยงเป็น ที่น่าเชื่อถือ และสามารถวัดภาวะสันนิษฐานของลักษณะบุคลิกภาพตามทฤษฎีของ Jung ได้จริง

ประชากรที่เหมาะสมในการทำแบบวัด MBTI

Myers และ McCaully (1985) อธิบายว่า ประชากรที่เหมาะสมในการทำแบบวัด MBTI ควรมีความสามารถในการอ่านและตีความทางภาษา เพราะลักษณะของข้อกระทงเป็นแบบ คำคู่ และเป็นประโยคตัวอย่างสถานการณ์ที่ผู้อ่านจำเป็นต้องมีความรู้ทางด้านภาษาในระดับ หนึ่งจึงจะเข้าใจความหมายที่ถูกต้อง ซึ่งประชากรกลุ่มนี้ควรอยู่ในระดับนักเรียนมัธยมปลาย และบุคคลที่มีอายุอยู่ในวัยผู้ใหญ่ เพราะบุคคลที่มีอายุ หรือระดับการศึกษาอยู่ในกลุ่มนี้จะมีการ พัฒนาความสามารถทางด้านภาษาในระดับที่จะเข้าใจความหมายของข้อกระทงได้อย่างถูกต้อง

การตีความหมายของการแบ่งประเภททางจิตวิทยาในการวิจัยครั้งนี้

โดยปกติแล้วการให้คะแนนของแบบวัด MBTI จะกระทำโดยให้คะแนนลักษณะที่เด่นชัดในแต่ละคู่ทั้ง 4 ด้าน แล้วนำลักษณะที่เด่นชัดมารวมกัน ซึ่งสามารถแยกเป็นประเภทของบุคลิกภาพได้ 16 ประเภท ดังที่ได้กล่าวไว้แล้วในตอนต้น แต่ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจะแยกวิเคราะห์เพียงลักษณะพื้นฐานต่างๆ 8 ลักษณะ คือ ลักษณะปิดตัว ลักษณะเปิดตัว วิธีการรับรู้ข้อมูลแบบเชิงประจักษ์ วิธีการรับรู้ข้อมูลแบบผุดคิดได้เอง การตัดสินใจโดยใช้ความคิด การตัดสินใจโดยใช้ความรู้สึก แนวทางการปฏิบัติตัวแบบมีแบบแผน และแนวทางการปฏิบัติตัวแบบยืดหยุ่น เท่านั้น เนื่องจากผู้วิจัยต้องการวัดลักษณะบุคลิกภาพที่เด่นชัดของแต่ละบุคคล เพื่อหาความสัมพันธ์ร่วมกับรูปแบบของความรัก การวัดโดยการแบ่งประเภทบุคลิกภาพของบุคคลที่มีประเภทของบุคลิกภาพต่างกันอาจมีลักษณะพื้นฐานร่วมกันอยู่ เช่น บุคคลที่มีบุคลิกภาพแบบ ISTJ และบุคคลที่มีบุคลิกภาพแบบ ISFJ จะมีประเภทของบุคลิกภาพที่แตกต่างกันแต่จะมีลักษณะพื้นฐานที่เหมือนกันอยู่ถึง 3 ลักษณะ ซึ่งอาจทำให้ไม่สามารถวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพ และรูปแบบของความรัก ได้อย่างมีนัยสำคัญ

ในการพิจารณาถึงความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะบุคลิกภาพ ความพึงพอใจในความสัมพันธ์ และรูปแบบของความรัก จากงานวิจัยต่างๆ ที่ผ่านมา พบว่า ภาวะสันนิษฐานทั้งสามนี้มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน นั่นคือ รูปแบบความรักของแต่ละบุคคลจะส่งผลต่อระดับความพึงพอใจในความสัมพันธ์ของบุคคลนั้น ซึ่งแต่ละบุคคลอาจมีรูปแบบของความรักที่แตกต่างกันออกไป โดยมีปัจจัยเด่นชัดที่ส่งผลให้บุคคลมีรูปแบบความรักที่แตกต่างกัน คือ ลักษณะบุคลิกภาพของบุคคล นอกจากนี้ ผลการวิจัยต่างๆ ที่ผ่านมายังพบว่า ความแตกต่างระหว่างเพศ เป็นปัจจัยเด่นชัดที่สำคัญอีกประการหนึ่งที่ส่งผลต่อรูปแบบความรักของแต่ละบุคคล โดยพบว่า ผู้ชาย จะมีความรักแบบไม่ผูกมัดเด่นชัดกว่าผู้หญิง ส่วนผู้หญิง จะมีความรักแบบมิตรภาพและความรักแบบใช้เหตุผลและผลเด่นชัดกว่าผู้ชาย รวมทั้งยังพบปัจจัยร่วมในการทำนายถึงเจตคติเกี่ยวกับความรัก และความพึงพอใจในความสัมพันธ์ ซึ่งได้แก่ ภูมิหลัง ประสบการณ์ความรักในอดีต สถานภาพความรักในปัจจุบัน ความผูกมัด การลงทุนในความสัมพันธ์ และคุณภาพในการสื่อสาร ว่ามีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับ รูปแบบของความรัก และความพึงพอใจในความสัมพันธ์ ซึ่งนักวิจัยส่วนใหญ่มักสนใจปัจจัยต่างๆ ที่ทำให้บุคคลมีรูปแบบของความรักที่แตกต่างกัน แล้วนำมาทำนายว่าบุคคลนั้นจะมีระดับความพึงพอใจในความสัมพันธ์อย่างไร แต่ประเด็นหนึ่งที่ผู้วิจัยสนใจจะศึกษาเพิ่มเติม คือ การพิจารณาว่าความเหมือน และความแตกต่างของเจตคติเกี่ยวกับความรักของคู่รักจะมีผลต่อ

รักของแต่ละบุคคล เพื่อนำผลวิจัยที่ได้มาใช้เป็นแนวทางสำหรับคูรักรในการพิจารณาบุคคลที่จะมาเป็นคู่ครองของตน เพื่อให้เกิดความพึงพอใจในชีวิตสมรส และประสบความสำเร็จในการสร้างครอบครัวที่สมบูรณ์ตามที่บุคคลนั้นคาดหวัง ซึ่งจะเป็นการพัฒนาไปสู่การมีความพึงพอใจในชีวิตต่อไป

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบของความรัก และลักษณะบุคลิกภาพ
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบของความรัก และความพึงพอใจในความสัมพันธ์
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจในความสัมพันธ์กับลักษณะการจับคูรักรที่มีรูปแบบความรักแบบคล้ายคลึงกันและแตกต่างกัน

คำถามในการวิจัย

1. บุคลิกภาพแต่ละแบบจะมีความสัมพันธ์กับรูปแบบของความรักแบบใด
2. คูรักรที่มีรูปแบบของความรักคล้ายคลึงกันและแตกต่างกันจะมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในความสัมพันธ์หรือไม่

สมมติฐานที่ใช้ในการวิจัย

1. ความรักแบบเสนาหา ความรักแบบมิตรภาพ ความรักแบบใช้เหตุและผล และความรักแบบเสียสละมีสหสัมพันธ์เชิงเส้นตรงทางบวกกับความพึงพอใจในความสัมพันธ์
2. ความรักแบบไม่ผูกมัด และความรักแบบลุ่มหลงมีสหสัมพันธ์เชิงเส้นตรงทางลบกับความพึงพอใจในความสัมพันธ์

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

1. รูปแบบของความรัก หมายถึง คะแนนที่ได้จากการทำมาตรวัดเจตคติเกี่ยวกับความรัก ซึ่งแบ่งประเภทของความรักเป็น 6 ประเภท ได้แก่

- 1.1 ความรักแบบเสนาหา หมายถึง ความรักที่ต้องการความผูกพันกันทางร่างกายและอารมณ์สูง มักถูกใจคนรักทันทีตั้งแต่แรกพบ มองความรักเป็นสิ่งที่ยิ่งใหญ่
 - 1.2 ความรักแบบไม่ผูกมัด หมายถึง ความรักที่มีความผูกพันกันเพียงชั่วคราว ต้องการอิสระจากคู่ ไม่ต้องการการผูกมัด มองความรักเป็นเกมสนุกชนิดหนึ่ง
 - 1.3 ความรักแบบมิตรภาพ หมายถึง ความรักที่มีพื้นฐานมาจากมิตรภาพ ไม่มีความเร่าร้อน มีแต่ความมั่นคงลึกซึ้งอันเนื่องมาจากมิตรภาพที่ยืนยาว
 - 1.4 ความรักแบบใช้เหตุและผล หมายถึง ความรักที่อยู่บนพื้นฐานของความเป็นจริง บุคคลจะแสวงหาคนรักที่เหมาะสมกับตนมากที่สุดตามหลักของเหตุและผล
 - 1.5 ความรักแบบลุ่มหลง หมายถึง ความรักที่ต้องการความใกล้ชิดและความเป็นเจ้าของจึงมักเกิดความหึงหวง และเข้าใจผิดกันบ่อยๆ เชื่อว่าหากปราศจากความรัก ชีวิตก็จะมีค่าโดยสิ้นเชิง
 - 1.6 ความรักแบบเสียสละ หมายถึง ความรักที่คำนึงถึงความสุขของคู่รักโดยไม่นึกถึงความต้องการของตนเอง ต้องการเป็นฝ่ายให้มากกว่าฝ่ายรับ “การให้” เป็นปัจจัยสำคัญสำหรับความรักแบบนี้
2. ความพึงพอใจในความสัมพันธ์ หมายถึง คะแนนที่ได้จากการทำมาตรวัดความพึงพอใจในความสัมพันธ์ ซึ่งเป็นความรู้สึกที่บุคคลมีต่อคนรักในการมีปฏิสัมพันธ์ และการทำกิจกรรมร่วมกัน โดยพิจารณาว่าความสัมพันธ์นั้นตรงตามที่บุคคลนั้นคาดหวังหรือไม่
 3. ลักษณะบุคลิกภาพ หมายถึง คะแนนที่ได้จากการทำแบบวัดบุคลิกภาพ MBTI ซึ่งแบ่งประเภทของบุคลิกภาพตามลักษณะการ 8 ลักษณะ ได้แก่
 - 3.1 ลักษณะแบบเปิดตัว (Extravert) เป็นลักษณะของบุคคลที่มุ่งความสนใจไปที่โลกภายนอก ชอบเข้าสังคม สามารถปรับตัวตามการเปลี่ยนแปลงในสถานการณ์ต่างๆ ได้ง่าย
 - 3.2 ลักษณะแบบปิดตัว (Introvert) เป็นลักษณะของบุคคลที่มุ่งสนใจเฉพาะโลกภายในของตนเอง ชอบใช้จินตนาการและความคิดไตร่ตรองอย่างรอบคอบในการตัดสินใจหรือกระทำพฤติกรรมใดๆ และยึดมั่นกับมุมมองและความคิดของตนเอง
 - 3.3 การรับรู้เชิงประจักษ์ (Sensing) เป็นลักษณะของบุคคลที่รับรู้การปรากฏอยู่ของวัตถุได้โดยผ่านประสาทสัมผัสทั้งห้า พึงใจกับข้อมูลต่างๆ ที่เป็นข้อเท็จจริง มีความเข้าใจในสถานการณ์ที่เกิดขึ้นเป็นประจำในลักษณะเดิม สถานที่เดิม

- 3.4 การผุดคิดได้เอง (Intuition) เป็นลักษณะของบุคคลที่สามารถคิดเกี่ยวกับสิ่งต่างๆ หรือวิถีทางใหม่ๆ ได้โดยไม่ต้องมีข้อเท็จจริงมารองรับ โดยใช้ข้อมูลที่เหนือไปกว่าการใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้า
- 3.5 การใช้ความคิด (Thinking) เป็นลักษณะของบุคคลที่ใช้หลักตรรกะในการทำนายผลของการกระทำ เหตุการณ์ และตัดสินใจสิ่งต่างๆ
- 3.6 การใช้ความรู้สึก (Feeling) เป็นลักษณะของบุคคลที่ใช้ความรู้สึกตัดสินใจสิ่งต่างๆ โดยไม่ต้องการเหตุผลมารองรับ
- 3.7 ลักษณะการปฏิบัติตัวอย่างมีแบบแผน (Judgment) เป็นลักษณะของบุคคลที่กระทำพฤติกรรมตามกฎเกณฑ์ที่ตนยึดถืออย่างเคร่งครัด และมีกฎแบบแผนในการทำสิ่งต่างๆล่วงหน้า
- 3.8 ลักษณะการปฏิบัติตัวอย่างยืดหยุ่น (Perception) เป็นลักษณะของบุคคลที่สามารถปรับตัวกับสถานการณ์ต่างๆ แก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้ดี กระทำสิ่งต่างๆ โดยปราศจากการวางแผน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อให้ทราบว่าคู่รักที่มีบุคลิกภาพแตกต่างกันจะมีรูปแบบของความรักต่างกันหรือไม่
2. เพื่อให้ทราบว่ารูปแบบของความรักมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในความสัมพันธ์หรือไม่
3. เพื่อนำผลวิจัยที่ได้มาใช้เป็นแนวทางสำหรับคู่รักในการพิจารณาบุคคลที่จะมาเป็นคู่ครองของตน เพื่อให้เกิดความพึงพอใจในชีวิตสมรส และประสบความสำเร็จในการสร้างครอบครัวที่สมบูรณ์ตามที่บุคคลคาดหวัง

บทที่ 2

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสหสัมพันธ์ (Correlation research) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะบุคลิกภาพ ความพึงพอใจในความสัมพันธ์ กับรูปแบบความรักของคู่รัก โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการทราบว่าบุคคลที่มีบุคลิกภาพต่างกันจะมีรูปแบบของความรักต่างกันหรือไม่ และบุคคลที่มีรูปแบบของความรักต่างกันจะมีระดับของความพึงพอใจในความสัมพันธ์ต่างกันหรือไม่ อย่างไร

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรในการวิจัย คือ คู่รักที่ยังมิได้สมรส ในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งมีระยะเวลาในการคบหา หรือ รู้จักกันมาไม่ต่ำกว่า 6 เดือน และเป็นบุคคลที่มีความรักกับเพศตรงกันข้าม (Heterosexual) โดยมีอายุระหว่าง 17 ถึง 40 ปี มีระดับการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรี หรือ เทียบเท่า หรือ กำลังศึกษาในระดับปริญญาตรี หรือ เทียบเท่า

เหตุผลที่เลือกประชากรกลุ่มนี้ เนื่องจากเป็นบุคคลที่มีอายุอยู่ในระยะวัยรุ่นตอนปลาย และวัยผู้ใหญ่ตอนต้น (อายุ 20-25 ถึง 40ปี) ซึ่งเป็นระยะสำรวจ (Exploratory period) เพื่อหาแนวทางชีวิตที่ตนต้องการและพอใจ (ศรี เรือน แก้วกังวาล, 2540) ไม่ว่าจะเป็นด้านการประกอบอาชีพ การเลือกคู่ครอง การปรับตัวกับการเปลี่ยนแปลงของชีวิต ฯลฯ ดังนั้น การแสวงหาคู่ครองจึงเป็นพฤติกรรมหนึ่งที่เกิดขึ้นในบุคคลที่อยู่ในวัยนี้ ซึ่งอาจจะเริ่มมาตั้งแต่ในวัยรุ่น คือ เริ่มมีความต้องการที่จะมีความสัมพันธ์กับเพศตรงกันข้าม แต่ยังเป็นช่วงของการทดลอง อยากรู้ อยากเห็น จึงไม่ค่อยจริงจังกับการเลือกคู่รัก แต่เมื่อเข้าสู่วัยผู้ใหญ่ตอนต้น บุคคลจะจริงจังกับการเลือกคู่มากขึ้นตามวุฒิภาวะ นอกจากนี้ บุคคลจะมีความมั่นคงทางจิตใจมากขึ้น ซึ่งน่าจะทำให้บุคคลมีรูปแบบของความรัก และลักษณะบุคลิกภาพที่แน่นอนตามมา และจากการวิจัยพบว่า นักศึกษารับรู้ถึงความสำคัญของความรักในฐานะที่เป็นพื้นฐานสำหรับการสมรส (Simpson, Campbell, & Berscheid, 1986)

นอกจากนี้ประชากรที่เหมาะสมในการทำแบบวัด MBTI ควรมีความสามารถในการอ่าน และการตีความทางภาษา ตามที่ได้อธิบายไว้แล้วข้างต้น ซึ่งประชากรกลุ่มนี้ควรอยู่ในระดับ นักเรียนมัธยมปลาย และบุคคลที่มีอายุอยู่ในวัยผู้ใหญ่ เพราะบุคคลที่มีอายุ หรือระดับการศึกษา อยู่ในกลุ่มนี้จะมีการพัฒนาความสามารถทางด้านภาษาในระดับที่จะเข้าใจความหมายของข้อ กระถงได้อย่างถูกต้อง ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเลือกประชากรที่มีช่วงวัยดังกล่าว และมีระดับการศึกษา หรือกำลังศึกษาตั้งแต่ระดับปริญญาตรี หรือเทียบเท่าขึ้นไปมาศึกษาในการวิจัยครั้งนี้ เนื่องจากมี วัตถุประสงค์ตามที่ผู้วิจัยต้องการ

กลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) จากลักษณะกลุ่มประชากรที่กล่าวมาข้างต้น โดยใช้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นคู่รัก 100 คู่ ซึ่งมีรายละเอียดของจำนวนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามลักษณะพื้นฐานต่างๆ ดังนี้

ตารางที่ 1. จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ อายุ จำนวนครั้งที่เคยมีความรัก และระยะเวลาที่คบกับคนรัก (N=200)

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	100	50.0
หญิง	100	50.0
2. อายุ		
17-19 ปี	29	14.5
20-25 ปี	122	61.0
26-30 ปี	40	20.0
31-35 ปี	6	3.0
36 ปีขึ้นไป	3	1.5
3. จำนวนครั้งที่เคยมีความรัก		
1 ครั้ง	84	42.0
2 ครั้ง	56	28.0
3 ครั้ง	23	11.5

ตารางที่ 1. (ต่อ)

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
3. จำนวนครั้งที่เคยมีความรัก		
4-5 ครั้ง	15	7.5
6 ครั้งขึ้นไป	22	11.0
4. ระยะเวลาที่คบกับคนรัก		
6-11 เดือน	30	15.0
1 ปี	48	24.0
2 ปี	32	16.0
3 ปี	34	17.0
4 ปี	18	9.0
5 ปีขึ้นไป	38	19.0

หมายเหตุ รายละเอียดของข้อมูลพื้นฐานส่วนอื่นๆ แสดงไว้ในภาคผนวก ง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยแบบสอบถาม (Questionnaire) 2 ชุด ซึ่งมีแบบสอบถามทั้งหมด 4 ตอน

ชุดที่ 1 ประกอบด้วยแบบสอบถาม 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว ตอนที่ 2 มาตราวัดเจตคติเกี่ยวกับความรัก ตอนที่ 3 มาตราวัดความพึงพอใจในความสัมพันธ์ (ดูในภาคผนวก ก)

ชุดที่ 2 ประกอบด้วยแบบสอบถาม ตอนที่ 4 คือ แบบวัดบุคลิกภาพ MBTI (ดูในภาคผนวก ข) ซึ่งมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

การพัฒนา และลักษณะของมาตราวัด

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว

แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว แบ่งเป็นแบบสอบถาม 2 ประเภท คือ แบบเลือกตอบ (Multiple choice) โดยให้ผู้ตอบเลือกคำตอบที่ผู้วิจัยกำหนดให้ตามความเป็นจริง และแบบปลายเปิด (Open-End) โดยให้ผู้ตอบตอบข้อมูลเกี่ยวกับตนเองอย่างเป็นอิสระ

ตอนที่ 2 มาตรฐานเจตคติเกี่ยวกับความรัก

ผู้วิจัยได้พัฒนามาตรวัดเจตคติเกี่ยวกับความรัก โดยนำมาตรวัดเจตคติเกี่ยวกับความรัก (Love Attitudes scale หรือ LAS) ของ Clyde Hendrick และ Susan Hendrick มาแปลเป็นภาษาไทย ซึ่งในการเรียบเรียงมาตรวัด LAS จากภาษาอังกฤษมาเป็นภาษาไทยนั้น ผู้วิจัยได้แปลตามมโนทัศน์ของรูปแบบความรักที่ต้องการวัด โดยศึกษาว่าข้อกระทงใด ต้องการวัดลักษณะรูปแบบของความรักแบบใด และเลือกใช้คำศัพท์ที่เหมาะสมกับวัฒนธรรมในสังคมไทยมากที่สุด

นอกจากนี้ผู้วิจัยได้เพิ่มข้อกระทงพร้อมทั้งปรับปรุงข้อกระทงบางข้อให้มีเนื้อหาเหมาะสมกับวัฒนธรรมในสังคมไทย ผู้วิจัยขออธิบายลักษณะของมาตรวัดเจตคติเกี่ยวกับความรัก และวิธีการพัฒนามาตรวัดดังนี้

มาตรวัดเจตคติเกี่ยวกับความรัก (LAS) เป็นมาตรที่ใช้วัดว่าบุคคลมีรูปแบบของความรัก รูปแบบใดใน 6 รูปแบบ คือ ความรักแบบเล่นหา ความรักแบบไม่ผูกมัด ความรักแบบมิตรภาพ ความรักแบบใช้เหตุและผล ความรักแบบลุ่มหลง และความรักแบบเสียสละ มาตรวัด LAS ประกอบด้วยข้อกระทงทั้งหมด 42 ข้อ เพื่อใช้วัดรูปแบบของความรัก 6 รูปแบบ แต่ละรูปแบบ ประกอบไปด้วยข้อกระทงทั้งหมด 7 ข้อ บนมาตรจำแนก 5 ช่วง จากไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งจนถึง เห็นด้วยอย่างยิ่ง โดยแต่ละช่วงมีความหมายดังนี้

- 1 = ไม่เห็นด้วยกับข้อความดังกล่าวอย่างยิ่ง หรือข้อความดังกล่าวไม่เป็นจริงอย่างยิ่ง
- 2 = ไม่เห็นด้วยกับข้อความดังกล่าว หรือข้อความดังกล่าวไม่เป็นจริง
- 3 = เห็นด้วยกับข้อความ หรือข้อความนั้นเป็นจริงในบางครั้ง และไม่เห็นด้วยกับข้อความหรือข้อความนั้นไม่เป็นจริงในบางครั้ง
- 4 = เห็นด้วยกับข้อความดังกล่าว หรือข้อความดังกล่าวเป็นจริง
- 5 = เห็นด้วยกับข้อความดังกล่าวอย่างยิ่ง หรือข้อความดังกล่าวเป็นจริงอย่างยิ่ง

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำมาตรวัด LAS มาพัฒนา โดยเพิ่มเติมข้อกระทงอีก 3 ข้อ ในมาตรวัดรูปแบบของความรักในแต่ละรูปแบบ รวมข้อกระทงที่เพิ่มเติมเป็น 18 ข้อกระทง โดยให้เนื้อหาในข้อกระทงตรงตามมโนทัศน์ที่ต้องการวัดและเหมาะสมกับวัฒนธรรมในสังคมไทยมากที่สุด โดยได้รับคำปรึกษาเกี่ยวกับความถูกต้องด้านเนื้อหาของข้อกระทงจากอาจารย์ที่ปรึกษา ดังนั้นมาตรวัดเจตคติเกี่ยวกับความรักที่ผู้วิจัยนำมาใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จึงมีข้อกระทงทั้งหมด 60 ข้อ

เพื่อใช้วัดรูปแบบของความรัก 6 รูปแบบ แต่ละรูปแบบประกอบไปด้วยข้อกระทงทั้งหมด 10 ข้อ บน
มาตราจำแนก 5 ช่วง เช่นกัน

ข้อกระทงที่ใช้วัดความรักแบบเสนาหาคือ ข้อกระทงข้อที่ 1, 7, 13, 19, 25, 31, 37, 43, 49 และ 55

ข้อกระทงที่ใช้วัดความรักแบบไม่ผูกมัดคือ ข้อกระทงข้อที่ 2, 5, 14, 17, 26, 29, 38, 41, 50 และ 53

ข้อกระทงที่ใช้วัดความรักแบบมิตรภาพคือ ข้อกระทงข้อที่ 4, 8, 16, 20, 28, 32, 40, 44, 52 และ 56

ข้อกระทงที่ใช้วัดความรักแบบใช้เหตุผลคือ ข้อกระทงข้อที่ 6, 11, 18, 23, 31, 35, 42, 47, 54 และ 59

ข้อกระทงที่ใช้วัดความรักแบบลุ่มหลงคือ ข้อกระทงข้อที่ 3, 10, 15, 22, 27, 34, 39, 46, 51 และ 56

ข้อกระทงที่ใช้วัดความรักแบบเสียดสีคือ ข้อกระทงข้อที่ 9, 12, 21, 24, 33, 36, 45, 48, 57 และ 60

หมายเหตุ ข้อกระทงที่ขีดเส้นใต้ เป็นข้อกระทงที่ผู้วิจัยคิดเพิ่มเติมขึ้นมา

ตอนที่ 3 มาตรการวัดความพึงพอใจในความสัมพันธ์

ผู้วิจัยได้พัฒนามาตรการวัดความพึงพอใจในความสัมพันธ์ โดยนำเอามาตรการวัดความพึงพอใจ
ในความสัมพันธ์ (Relationship Assessment Scale หรือ RAS) ของ Clyde Hendrick และ
Susan Hendrick มาแปลเป็นภาษาไทย ซึ่งในการเรียบเรียงมาตรการวัด RAS จากภาษาอังกฤษมา
เป็นภาษาไทยนั้น ผู้วิจัยทำในลักษณะเดียวกับการแปลมาตรการวัด LAS

นอกจากนี้ผู้วิจัยได้เพิ่มข้อกระทงพร้อมทั้งปรับปรุงข้อกระทงบางข้อให้มีเนื้อหาเหมาะสม
กับวัฒนธรรมในสังคมไทย ผู้วิจัยขออธิบายลักษณะของมาตรการวัดความพึงพอใจในความสัมพันธ์
และวิธีการพัฒนามาตรการวัดดังนี้

มาตรการวัดความพึงพอใจในความสัมพันธ์ (RAS) เป็นมาตรวัดระดับความพึงพอใจในความ
สัมพันธ์ระหว่างตนกับคนรัก ซึ่งประกอบไปด้วยข้อกระทงทั้งหมด 7 ข้อ โดยเป็นข้อคำถามเกี่ยวกับ
ลักษณะของความสัมพันธ์ระหว่างคู่รักที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง บนมาตราจำแนก 5 ช่วง จากน้อยที่สุด
จนถึงมากที่สุด โดยแต่ละช่วงมีความหมายดังนี้

น้อยที่สุด หมายถึง ข้อความดังกล่าวมีลักษณะไม่ตรงตามรูปแบบความสัมพันธ์หรือ
ความรู้สึกของท่านกับคนรัก

น้อย หมายถึง ข้อความดังกล่าวมีลักษณะค่อนข้างจะไม่ตรงตามรูปแบบความ
สัมพันธ์หรือความรู้สึกของท่านกับคนรัก

ปานกลาง หมายถึง ข้อความดังกล่าวมีลักษณะตรงกับรูปแบบความสัมพันธ์หรือความรู้สึกของท่านกับคนรักบ้างในบางครั้ง และไม่ตรงบ้างในบางครั้ง

มาก หมายถึง ข้อความดังกล่าวมีลักษณะค่อนข้างตรงกับรูปแบบความสัมพันธ์หรือความรู้สึกของท่านกับคนรัก

มากที่สุด หมายถึง ข้อความดังกล่าวมีลักษณะตรงตามรูปแบบความสัมพันธ์หรือความรู้สึกของท่านกับคนรักทุกประการ

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำมาตรวจวัด RAS มาพัฒนา โดยเพิ่มเติมข้อกระทงอีก 10 ข้อ ซึ่งผู้วิจัยศึกษาจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจในความสัมพันธ์ โดยพิจารณาปัจจัยต่างๆ ที่ก่อให้เกิดความพึงพอใจในความสัมพันธ์ และนำมาสร้างเป็นข้อกระทง เพื่อให้เหมาะสมกับวัฒนธรรมในสังคมไทยมากที่สุด โดยให้เนื้อหาในข้อกระทงตรงตามมโนทัศน์ที่ต้องการวัด โดยได้รับคำปรึกษาเกี่ยวกับความถูกต้องด้านเนื้อหาของข้อกระทงจากอาจารย์ที่ปรึกษา ดังนั้นมาตรวจวัดความพึงพอใจในความสัมพันธ์ที่ผู้วิจัยนำมาใช้ในการศึกษาครั้งนี้จึงมีข้อกระทงทั้งหมด 17 ข้อ บนมาตราจำแนก 5 ช่วงเช่นกัน ข้อกระทงที่เพิ่มเติมขึ้นมา คือ ข้อกระทงที่ 1, 5, 6, 7, 9, 10, 11, 12, 13 และ 14

ตอนที่ 4 แบบวัดบุคลิกภาพ MBTI (Myers-Briggs Type Indicator)

แบบวัด MBTI เป็นแบบวัดความชอบและความสนใจขั้นพื้นฐาน ซึ่งประกอบไปด้วยข้อคำถามที่เกี่ยวกับความชอบ ความสนใจ และค่านิยมส่วนบุคคล โดยแบ่งเป็นด้านต่างๆ ตามลักษณะพื้นฐานต่างๆ 4 ด้าน เพื่อวัดลักษณะบุคลิกภาพ 8 ลักษณะการ คือ ลักษณะปิดตัว ลักษณะเปิดตัว การรับรู้เชิงประจักษ์ การหยุดคิดได้เอง การตัดสินใจโดยใช้ความคิด การตัดสินใจโดยใช้ความรู้สึก แนวการปฏิบัติตัวแบบมีแบบแผน และแนวการปฏิบัติตัวแบบยืดหยุ่น ตามที่ได้อธิบายไว้แล้วในส่วนของทฤษฎีบุคลิกภาพ แบบวัด MBTI ที่ผู้วิจัยนำมาพัฒนาใช้ คือ แบบวัด MBTI ชุด G ซึ่งประกอบไปด้วยข้อกระทงทั้งหมด 126 ข้อ เป็นแบบวัดแบบบังคับเลือก (Forced Choice) โดยแบ่งเป็นข้อคำถามที่เป็นวลี (Phrase questions) 81 ข้อ และเป็นแบบคำคู่ (Word pairs) 45 ข้อ แต่แบบวัดที่ผู้วิจัยจะนำมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้ จะประกอบด้วยข้อกระทงทั้งหมด 94 ข้อ โดยแบ่งเป็นแบบวัดแบบบังคับเลือก 49 ข้อ และเป็นแบบคำคู่ 45 ข้อ (แสดงในตารางที่ 2) เนื่องจากในแบบวัดแบบบังคับเลือกตั้งแต่ข้อ 96 ถึง 126 ผู้สร้างแบบวัดไม่ได้ให้คะแนนในแต่ละข้อกระทงเอาไว้

ตารางที่ 2. จำนวนข้อกระทงของแบบวัด MBTI จำแนกตามลักษณะบุคลิกภาพพื้นฐานทั้ง 4 ด้าน และประเภทของข้อกระทง

ลักษณะบุคลิกภาพพื้นฐาน	จำนวนข้อ		
	แบบข้อกระทงที่เป็นวลี	แบบคำคู่	รวม
1. ด้านการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น (EI)	15	6	21
2. ด้านการรับรู้ข้อมูล (SN)	11	15	26
3. ด้านวิธีการตัดสินใจ (TF)	7	16	23
4. ด้านแนวทางการปฏิบัติตัว (JP)	16	8	24
รวม	49	45	94

การให้คะแนนของแบบวัดบุคลิกภาพ MBTI

การให้คะแนนลักษณะบุคลิกภาพแต่ละแบบ ผู้วิจัยได้ให้นำหนักคะแนนในแต่ละข้อกระทง ตามคู่มือของ Myers และ McCaulley (1985) เนื่องจากแต่เดิมแบบวัดบุคลิกภาพ MBTI ในชุด A และชุด B มิได้มีการให้นำหนักในแต่ละข้อกระทง ซึ่ง Myers และ McCaulley พบว่าข้อกระทงบางข้อไม่สามารถบ่งชี้ลักษณะบุคลิกภาพให้เด่นชัดได้จริง เนื่องจากมีคนที่มีลักษณะการอื่นๆ มาร่วมตอบด้วย นอกจากนี้ยังพบความแตกต่างระหว่างเพศชายและเพศหญิงในลักษณะบุคลิกภาพด้านวิธีการตัดสินใจ (TF) ต่อมาในแบบวัดบุคลิกภาพ MBTI ชุด C จึงเริ่มมีการให้นำหนักคะแนนในแต่ละข้อกระทงตามความเด่นชัดของข้อกระทง โดยมีน้ำหนักคะแนนตั้งแต่ 0 1 และ 2 กล่าวคือ ข้อกระทงที่มีอัตราส่วนในการทำนาย (Prediction ratio) ต่ำกว่า .60 จะมีน้ำหนักคะแนนเป็น 0 ข้อกระทงที่มีอัตราส่วนในการทำนายระหว่าง .60 ถึง .69 จะมีน้ำหนักคะแนนเป็น 1 และข้อกระทงที่มีอัตราส่วนในการทำนายตั้งแต่ .69 ขึ้นไป จะมีน้ำหนักคะแนนเป็น 2 และมีการให้นำหนักคะแนนของแบบวัดด้านวิธีการตัดสินใจ (TF) ระหว่างชายกับหญิงแตกต่างกัน ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจึงให้คะแนนลักษณะบุคลิกภาพ โดยมีการให้นำหนักคะแนนในแต่ละข้อกระทงแตกต่างกัน

ในการเรียบเรียงมาตรวจวัด MBTI จากภาษาอังกฤษมาเป็นภาษาไทยนั้น ในส่วนของแบบวัดแบบบังคับเลือกที่เป็นวลี ผู้วิจัยได้แปลตามมโนทัศน์ของลักษณะบุคลิกภาพ เพื่อให้มีความหมายตรงตามภาวะสันนิษฐานของลักษณะที่ต้องการวัด และในส่วนแบบวัดแบบคำคู่ ผู้วิจัยเลือกใช้คำในภาษาไทยที่มีความหมายตรงกับคำภาษาอังกฤษในแบบวัด โดยพิจารณาตามมโนทัศน์ของลักษณะที่ต้องการวัดเป็นสำคัญ

การหาคุณภาพของมาตรวัดเจตคติเกี่ยวกับความรัก มาตรวัดความพึงพอใจในความสัมพันธ์ และแบบวัดบุคลิกภาพ MBTI

ในการพัฒนามาตรวัดเจตคติเกี่ยวกับความรัก มาตรวัดความพึงพอใจในความสัมพันธ์ และแบบวัดบุคลิกภาพ MBTI ผู้วิจัยได้นำมาตรวัดดังกล่าวไปให้กลุ่มตัวอย่างชั้นสร้างมาตรซึ่งเป็นบุคคลทั่วไปที่มีคุณสมบัติคล้ายกลุ่มประชากรที่ผู้วิจัยกำหนดไว้ข้างต้น จำนวน 251 คน ตอบ โดยแยกเก็บข้อมูลเป็นรายบุคคล นอกจากนี้ผู้วิจัยได้เลือกกลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในสาขาอาชีพต่างๆ ที่คาดว่าจะมีลักษณะบุคลิกภาพที่เด่นชัด เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะบุคลิกภาพที่หลากหลาย (แสดงรายละเอียดในภาคผนวก ค) จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์รายข้อ (Item Analysis) ด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างข้อกระทงหนึ่งกับข้อกระทงที่เหลือภายในมาตร (Corrected Item-Total Correlation, CITC) แล้วนำมาวิเคราะห์ความเที่ยง (Reliability) โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์ความคงที่ภายในแบบแอลฟา (Cronbach's Coefficient of Internal Consistency) ได้ข้อกระทงที่ผ่านเกณฑ์และค่าแอลฟาในแต่ละมาตรวัด ดังนี้

ตารางที่ 3. ผลการวิเคราะห์รายข้อของมาตรวัดเจตคติเกี่ยวกับความรักในชั้นสร้างมาตร (N=251) และในชั้นเก็บข้อมูลจริง (N=200) โดยจำแนกตามรูปแบบของความรัก

รูปแบบของความรัก	ข้อที่	ชั้นการสร้างมาตร (N=251)		ชั้นเก็บข้อมูลจริง
		ค่า CITC จากการวิเคราะห์ครั้งที่ 1	ค่า CITC จากการวิเคราะห์ครั้งที่ 2	ค่า CITC (N=200)
1. ความรักแบบเส่นหา	1	.35***	.39***	.44***
	7	.38***	.37***	.45***
	13	.08	-	-
	19	.36***	.35***	.45***
	25	.35***	.35***	.40***
	31	.25***	.28***	.34***
	37	.46***	.48***	.54***
	43	.39***	.42***	.40***
	49	.17**	.12*	.32***
	55	.19**	.20**	.23***
ค่าแอลฟา		.61	.64	.72

ตารางที่ 3. (ต่อ)

รูปแบบของความรัก	ข้อที่	ขั้นการสำรวจมาตร (N=251)		ขั้นเก็บข้อมูลจริง ค่า CITC (N=200)
		ค่า CITC จากการวิเคราะห์ครั้งที่ 1	ค่า CITC จากการวิเคราะห์ครั้งที่ 2	
2. ความรักแบบไม่ผูกมัด	2	.19**	.19**	.26***
	5	.28***	.28***	.42***
	14	.39***	.39***	.55***
	17	.50***	.50***	.52***
	26	.30***	.30***	.28***
	29	.38***	.38***	.43***
	38	.29***	.29***	.33***
	41	.37***	.37***	.40***
	50	.43***	.43***	.58***
	53	.30***	.30***	.39***
ค่าแอลฟา		.68	.68	.75
3. ความรักแบบมีตรรกภาพ	4	.23***	.23***	.37***
	8	.41***	.41***	.50***
	16	.37***	.37***	.27***
	20	.24***	.24***	.15*
	28	.36***	.36***	.40***
	32	.45***	.45***	.40***
	40	.28***	.28***	.26***
	44	.38***	.38***	.40***
	52	.30***	.30***	.38***
	56	.52***	.52***	.55***
ค่าแอลฟา		.69	.69	.70
4. ความรักแบบใช้เหตุ และผล	6	.39***	.39***	.39***
	11	.50***	.50***	.33***
	18	.50***	.50***	.50***
	23	.16**	.16**	.13*
	30	.48***	.48***	.38***
	35	.33***	.33***	.27***
	42	.61***	.61***	.51***

ตารางที่ 3. (ต่อ)

รูปแบบของความรัก	ข้อที่	ขั้นการสร้างมาตรฐาน (N=251)		ขั้นเก็บข้อมูลจริง
		ค่า CITC จากการวิเคราะห์ครั้งที่ 1	ค่า CITC จากการวิเคราะห์ครั้งที่ 2	ค่า CITC (N=200)
4. ความรักแบบใช้เหตุผล และผล	47	.32***	.32***	.20**
	54	.30***	.30***	.17**
	59	.57***	.57***	.48***
ค่าเฉลี่ย		.76	.76	.67
5. ความรักแบบลุ่มหลง	3	.41***	.41***	.37***
	10	.48***	.48***	.47***
	15	.31***	.31***	.29***
	22	.33***	.33***	.38***
	27	.37***	.37***	.50***
	34	.36***	.36***	.29***
	39	.31***	.31***	.32***
	46	.42***	.42***	.45***
	51	.45***	.45***	.38**
	58	.47***	.47***	.44***
ค่าเฉลี่ย		.73	.73	.73
6. ความรักแบบเสียสละ	9	.36***	.36***	.39***
	12	.52***	.52***	.57***
	21	.62***	.62***	.55***
	24	.68***	.68***	.71***
	33	.58***	.58***	.54***
	36	.66***	.66***	.66***
	45	.62***	.62***	.64***
	48	.58***	.58***	.47***
	57	.67***	.67***	.59***
	60	.50***	.50***	.50***
ค่าเฉลี่ย		.87	.87	.85

*p < .05 **p < .01 ***p < .001

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อกระทง

จากการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์ความคงที่ภายในแบบแอลฟา พบว่ามาตรวัดเจตคติเกี่ยวกับความรัก มีข้อกระทงที่ผ่านเกณฑ์การวิเคราะห์ รวมทั้งสิ้นจำนวน 59 ข้อ ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

รูปแบบของความรัก	การวิเคราะห์ ครั้งที่ 1	แอลฟา	การวิเคราะห์ ครั้งที่ 2	แอลฟา	การวิเคราะห์ ขั้นเก็บ ข้อมูลจริง	แอลฟา
1. ความรักแบบเส่นหา	10	.62	9	.64	9	.72
2. ความรักแบบไม่ผูกมัด	10	.68	10	.68	10	.73
3. ความรักแบบมิตรภาพ	10	.69	10	.69	10	.70
4. ความรักแบบใช้เหตุ และผล	10	.76	10	.76	10	.67
5. ความรักแบบลุ่มหลง	10	.73	10	.73	10	.73
6. ความรักแบบเสียสละ	10	.87	10	.87	10	.85
รวม	60		59		59	

ตารางที่ 4. ผลการวิเคราะห์รายข้อของมาตรวัดความพึงพอใจในความสัมพันธ์ในชั้นสร้างมาตร
(N=251) และในชั้นเก็บข้อมูลจริง (N=200)

ข้อที่	ข้อความ	ค่า CITC	
		ชั้นสร้างมาตร (N=251)	ชั้นเก็บข้อมูลจริง (N=200)
1	คนรักของท่านมีลักษณะตรงตามที่ท่านต้องการมาก-น้อย เพียงใด	.41***	.53***
2	คนรักของท่านรู้ถึงความต้องการของท่านมาก-น้อย เพียงใด	.49***	.47***
3	ความสัมพันธ์ระหว่างท่านกับคนรักเป็นไปตามที่ท่านคาดหวังไว้ตั้งแต่ต้นมาก-น้อย เพียงใด	.58***	.49***
4	บ่อยครั้งแค่ไหนที่ท่านคิดว่าท่านไม่น่าจะมีความสัมพันธ์กับคนรักของท่าน	.45***	.43***
5	ท่านไว้ใจคนรักของท่านมาก-น้อย เพียงใด	.52***	.43***
6	คนรักของท่านเปิดเผยตนเองกับท่านมาก-น้อย เพียงใด	.36***	.48***
7	ท่านเปิดเผยตนเองกับคนรักของท่านมาก-น้อย เพียงใด	.31***	.47***
8	ความสัมพันธ์ของท่านกับคนรักมีปัญหาเกิดขึ้นมาก-น้อย เพียงใด	.47***	.44***
9	บ่อยครั้งแค่ไหนที่ท่านกับคนรักมีความคิดเห็นไม่ตรงกัน	.42***	.53***
10	ท่านทำกิจกรรมต่างๆร่วมกับคนรัก บ่อยครั้งแค่ไหน	.35***	.39***
11	ท่านภูมิใจในคนรักของท่านมาก-น้อย เพียงใด	.60***	.64***
12	คนรักของท่านทำให้ท่านรู้สึกว่าคุณค่า มาก-น้อย เพียงใด	.52***	.55***
13	ท่านทะเลาะกับคนรักของท่าน มาก-น้อย เพียงใด	.37***	.39***
14	บ่อยครั้งแค่ไหนที่ท่านเคยตัดสินใจที่จะสิ้นสุดความสัมพันธ์กับคนรักของท่าน	.57***	.56***
15	โดยทั่วไปท่านพึงพอใจในความสัมพันธ์ของท่านกับคนรัก มาก-น้อย เพียงใด	.61***	.70***
16	เมื่อเปรียบเทียบกับคู่รักส่วนใหญ่ ท่านคิดว่าความสัมพันธ์ของท่านกับคนรักดี มาก-น้อย เพียงใด	.67***	.70***
17	ท่านรักคนรักของท่าน มาก-น้อย เพียงใด	.50***	.57***
ค่าเฉลี่ย		.86	.87

***p < .001

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อกระทง

จากการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์ความคงที่ภายในแบบแอลฟา พบว่าข้อกระทงในมาตรฐานวัดความพึงพอใจในความสัมพันธ์ผ่านเกณฑ์การวิเคราะห์ทุกข้อกระทง

ผลการวิเคราะห์รายข้อของแบบวัด MBTI ในขั้นสร้างมาตรฐาน (N=251) และในขั้นเก็บข้อมูลจริง (N=200) จำแนกตามลักษณะบุคลิกภาพแต่ละลักษณะการในแต่ละด้าน

ตารางที่ 5. ผลการวิเคราะห์รายข้อด้านการมีปฏิสัมพันธ์กับสังคม

ลักษณะบุคลิกภาพ	ข้อที่	ขั้นสร้างมาตรฐาน (N = 251)			ขั้นเก็บข้อมูลจริง ค่า CITC (N=200)
		ค่า CITC จากการวิเคราะห์ ครั้งที่1	ค่า CITC จากการวิเคราะห์ ครั้งที่2	ค่า CITC จากการวิเคราะห์ ครั้งที่3	
ลักษณะเปิดตัว (E)	3	.50***	.51***	.51***	.49***
	7	.37***	.37***	.36***	.40***
	10	.28***	.30***	.29***	.33***
	13	.01	-	-	-
	16	.25***	.24***	.26***	.19**
	19	.29***	.29***	.29***	.35***
	23	.23***	.22***	.23***	.22***
	26	.31***	.29***	.30***	.33***
	27	.31***	.33***	.35***	.28***
	30	.31***	.32***	.31***	.24***
	32	.19**	.20**	.21**	.13*
	34	.38***	.37***	.37***	.24***
	36	.12*	-	-	-
	41	.20**	.21**	.21**	.13*
	45	.22***	.24***	.22***	.14*
	54	.39***	.40***	.40**	.34***
60	.34***	.35***	.35***	.40***	
63	.20**	.21**	.21**	.36***	
78	.24***	.24***	.24***	.20**	
89	.42***	.42***	.42***	.46***	
91	.13*	.11	-	-	
แอลฟา		.71	.72	.73	.71

ตารางที่ 5. (ต่อ)

ลักษณะบุคลิกภาพ	ข้อที่	ขั้นสร้างมาตร(N = 251)			ขั้นเก็บข้อมูลจริง ค่า CITC (N=200)
		ค่า CITC จากการวิเคราะห์ ครั้งที่1	ค่า CITC จากการวิเคราะห์ ครั้งที่2	ค่า CITC จากการวิเคราะห์ ครั้งที่3	
ลักษณะปิดตัว (I)	3	.50***	.51***	.51***	.49***
	7	.37***	.37***	.37***	.40***
	10	.28***	.30***	.29***	.33***
	13	.02	-	-	-
	16	.24***	.24***	.25***	.19**
	19	.29***	.29***	.29***	.35***
	23	.23***	.23***	.23***	.22***
	26	.31***	.29***	.30***	.33***
	27	.31***	.33***	.34***	.28***
	30	.31***	.32***	.31***	.24***
	32	.18**	.19**	.20**	.13*
	34	.38***	.37***	.37***	.24***
	36	.01	-	-	-
	36.1	.11	-	-	-
	41	.21**	.21**	.21**	.13*
	45	.22***	.24***	.23***	.14*
	54	.39***	.40***	.40***	.34***
	60	.34***	.35***	.35***	.40***
	63	.19**	.20**	.21**	.36***
78	.24***	.24***	.24***	.20**	
89	.42***	.42***	.42***	.44***	
91	.14*	.11	-	-	
แอลฟา		.70	.72	.73	.71

*p < .05 **p < .01 ***p < .001

หมายเหตุ เนื่องจากลักษณะบุคลิกภาพแบบเปิดตัว และแบบปิดตัวเป็นลักษณะของคู่ตรงกันข้าม ดังนั้นถ้าในข้อกระทงเดียวกันมีด้านใดด้านหนึ่งที่ไม่ผ่านเกณฑ์การวิเคราะห์ ผู้วิจัยจะตัดข้อกระทงข้อนั้นออกไป

ตารางที่ 6. ผลการวิเคราะห์รายข้อด้านการรับรู้ข้อมูล

ลักษณะบุคลิกภาพ	ข้อที่	ขั้นสร้างมาตรฐาน (N=251)		ขั้นเก็บข้อมูลจริง ค่า CITC (N=200)
		ค่า CITC จากการวิเคราะห์ครั้งที่ 1	ค่า CITC จากการวิเคราะห์ครั้งที่ 2	
การรับรู้เชิงประจักษ์ (S)	2	-.02	-	-
	5	.35***	.36***	.21**
	9	.15*	.13*	.11
	11	.28***	.28***	.10
	18	.41***	.42***	.40***
	22	.35***	.37***	.29***
	25	.30***	.35***	.36***
	35	.29***	.33***	.26***
	38	.04	-	-
	40	.20**	.21**	.14*
	46	.26***	.29***	.25***
	52	.47***	.45***	.47***
	56	.21***	.23***	.31***
	65	.22***	.19**	.15*
	67	.40***	.41***	.25***
	69	.40***	.40***	.42***
	71	.29***	.29***	.27***
	73	.27***	.27***	.23***
	75	.34***	.34***	.29***
	81	.32***	.33***	.35***
84	.38***	.37***	.38***	
86	.11	-	-	
88	-.05	-	-	
90	.08	-	-	
92	.35***	.34***	.12*	
94	.26***	.32***	.31***	
แอดฟา		.73	.76	.71

ตารางที่ 6. (ต่อ)

ลักษณะบุคลิกภาพ	ข้อที่	ชั้นสร้างมาตร (N=251)		ชั้นเก็บข้อมูลจริง
		ค่า CITC จากการวิเคราะห์ครั้งที่ 1	ค่า CITC จากการวิเคราะห์ครั้งที่ 2	ค่า CITC (N=200)
การผัดคิดได้เอง (N)	2	-.03	-	-
	5	.35***	.37***	.21**
	9	.15*	.13*	.11
	11	.28***	.28***	.10
	18	.40***	.42***	.40***
	22	.35***	.37***	.29***
	25	.31***	.35***	.36***
	35	.30***	.33***	.26***
	38	.04	-	-
	40	.20**	.21**	.14*
	46	.26***	.29***	.25***
	52	.47***	.46***	.47***
	56	.24***	.23***	.31***
	65	.21**	.19**	.15*
	67	.40***	.41***	.25***
	69	.40***	.40***	.42***
	71	.29***	.29***	.27***
	73	.27***	.26***	.23***
	75	.34***	.34***	.29***
	81	.32***	.33***	.35***
84	.38***	.37***	.36***	
86	.11	-	-	
88	-.06	-	-	
90	.08	-	-	
92	.36***	.35***	.12*	
94	.26***	.32***	.31***	
แอลฟา		.73	.76	.71

* $p < .05$ ** $p < .01$ *** $p < .001$

หมายเหตุ เนื่องจากลักษณะบุคลิกภาพแบบมีการรับรู้เชิงประจักษ์ และแบบผัดคิดได้เองเป็นลักษณะของคู่ตรงกันข้าม ดังนั้นถ้าในข้อกระทงเดียวกันมีด้านใดด้านหนึ่งที่ไม่ผ่านเกณฑ์การวิเคราะห์ ผู้วิจัยจะตัดข้อกระทงข้อนั้นออกไป

ตารางที่ 7. ผลการวิเคราะห์รายข้อด้านการตัดสินใจ

ลักษณะบุคลิกภาพ	ข้อที่	ขั้นสร้างมาตรฐาน(N = 251)				ขั้นเก็บ ข้อมูลจริง ค่า CTIC (N=200)
		ค่า CTIC จากการ วิเคราะห์ ครั้งที่ 1	ค่า CTIC จากการ วิเคราะห์ ครั้งที่ 2	ค่า CTIC จากการ วิเคราะห์ ครั้งที่ 3	ค่า CTIC จากการ วิเคราะห์ ครั้งที่ 4	
การใช้ความคิด (T)	6	.35***	.37***	.37***	.38***	.32***
	15	.19**	.20**	.22***	.23***	.20**
	21	.24***	.25***	.26***	.28***	.26***
	28	.16**	.18**	.19**	.19**	.28***
	42	.22***	.21**	.19**	.20**	.23***
	44	.09	-	-	-	-
	47	.27***	.25***	.25***	.25***	.25***
	51	.30***	.29***	.28***	.27***	.24***
	53	.36***	.40***	.41***	.42***	.27***
	55	.03	-	-	-	-
	57	.40***	.40***	.37***	.40***	.35***
	61	.36***	.36***	.34***	.32***	.23***
	64	.17**	.15*	.15*	.14*	.20**
	66	.15*	.14*	.14*	.14*	.14*
	68	.32***	.32***	.34***	.35***	.28***
	70	.24***	.26***	.27***	.25***	.23***
	72	.28***	.27***	.27***	.25***	.32***
	74	.14*	.12*	.11	-	-
	77	.16**	.16**	.15*	.14*	.20**
79	.06	-	-	-	-	
83	.20**	.19**	.18**	.18**	.25***	
93	.15*	.14*	-	-	-	
แอลฟา		.66	.67	.67	.67	.67

ตารางที่ 7. (ต่อ)

ลักษณะบุคลิกภาพ	ข้อที่	ขั้นสร้างมาตรฐาน(N = 251)				ขั้นเก็บ ข้อมูลจริง ค่า CTIC (N=200)
		ค่า CTIC จากการ วิเคราะห์ ครั้งที่ 1	ค่า CTIC จากการ วิเคราะห์ ครั้งที่ 2	ค่า CTIC จากการ วิเคราะห์ ครั้งที่ 3	ค่า CTIC จากการ วิเคราะห์ ครั้งที่ 4	
การใช้ความความรู้สึก (F)	6	.35***	.37***	.37***	.38***	.32***
	15	.16**	.18**	.20**	.21**	.20**
	21	.24***	.27***	.27***	.30***	.26***
	28	.16**	.17**	.18**	.18**	.28***
	42	.14*	.13*	.13*	.13*	.23***
	44	.09	-	-	-	-
	47	.28***	.26***	.27***	.26***	.25***
	51	.29***	.28***	.27***	.26***	.24***
	53	.34***	.38***	.39***	.40***	.27***
	55	.04	-	-	-	-
	57	.42***	.43***	.43***	.42***	.35***
	59	.37***	.36***	.36***	.36***	.40***
	61	.34***	.33***	.31***	.29***	.23***
	64	.17**	.16**	.15*	.15*	.20**
	66	.17**	.17**	.17**	.17**	.14*
	68	.30***	.30***	.32***	.33***	.29***
	70	.23***	.25***	.25***	.24***	.23***
	72	.27***	.26***	.26***	.24***	.32***
	74	.15*	.14*	.13*	-	-
	77	.16**	.17**	.15*	.15*	.20**
79	.05	-	-	-	-	
83	.25***	.25***	.26***	.25***	.25***	
93	.12*	.11	-	-	-	
แอลฟา		.65	.66	.67	.67	.67

*p < .05 **p < .01 ***p < .001

หมายเหตุ เนื่องจากลักษณะบุคลิกภาพแบบมีการตัดสินใจโดยใช้ความคิด และแบบใช้ความรู้สึกเป็นลักษณะของคู่ตรงกันข้าม ดังนั้นถ้าในข้อกระทงเดียวกันมีด้านใดด้านหนึ่งที่ไม่ผ่านเกณฑ์การวิเคราะห์ ผู้วิจัยจะตัดข้อกระทงข้อนั้นออกไป

ตารางที่ 8. ผลการวิเคราะห์รายข้อด้านแนวการปฏิบัติตัว

ลักษณะบุคลิกภาพ	ข้อที่	ขึ้นสร้างมาตร(N = 251)		ขึ้นเก็บข้อมูลจริง ค่า CITC (N=200)
		ค่า CITC จากการวิเคราะห์ครั้งที่ 1	ค่า CITC จากการวิเคราะห์ครั้งที่ 2	
แนวการปฏิบัติตัวอย่างมี แบบแผน (J)	1	.38***	.39***	.45***
	4	.37***	.36***	.35***
	8	.35***	.35***	.25***
	12	.35***	.38***	.41***
	14	.36***	.36***	.24***
	17	-.14	-	-
	17.1	.39***	-	-
	20	.44***	.42***	.35***
	24	.41***	.46***	.21**
	29	.45***	.42***	.39***
	31	.34***	.32***	.34***
	33	.16**	-	-
	33.1	-.00	-	-
	37	.23***	.18***	.24***
	39	.26***	.28***	.24***
	43	.35***	.32***	.41***
	48	.34***	-	-
	49	.10	-	-
	50	.50***	.50***	.50***
	58	.38***	.38***	.33***
62	.44***	.51***	.46***	
76	.17**	.19**	.09	
80	.43***	.44***	.46***	
82	.08	-	-	
85	.45***	.44***	.42***	
87	.23***	.21**	.20**	
แอลฟา		.77	.79	.76

ตารางที่ 8. (ต่อ)

ลักษณะบุคลิกภาพ	ข้อที่	ขั้นสร้างมาตร(N = 251)		ขั้นเก็บข้อมูลจริง ค่า CITC (N=200)
		ค่า CITC จากการวิเคราะห์ครั้งที่ 1	ค่า CITC จากการวิเคราะห์ครั้งที่ 2	
แนวการปฏิบัติตัวอย่างยืดหยุ่น (P)	1	.38***	.40***	.45***
	4	.37***	.36***	.35***
	8	.36***	.35***	.25***
	12	.37***	.38***	.41***
	14	.24***	.24***	.24***
	14.1	.16**	.15'	-
	17	.18**	-	-
	20	.43***	.42***	.35***
	24	.40***	.46***	.21**
	29	.44***	.42***	.39***
	31	.34***	.32***	.34***
	33	.28***	-	-
	37	.23***	.18**	.24***
	39	.26***	.28***	.24***
	43	.34***	.32***	.41***
	48	-.13	-	-
	48.1	.38***	-	-
	49	.09	-	-
	50	.49***	.49***	.50***
	58	.37***	.38***	.33***
62	.46***	.51***	.43***	
76	.18**	.19**	.07	
80	.43***	.44***	.46***	
82	.08	-	-	
85	.44***	.44***	.42***	
87	.23***	.21**	.20**	
แอลฟา		.78	.79	.76

*p < .05 **p < .01 ***p < .001

หมายเหตุ เนื่องจากลักษณะบุคลิกภาพแบบมีแนวการปฏิบัติตัวอย่างมีแบบแผน และแบบยืดหยุ่นเป็นลักษณะของคู่ตรงกันข้าม ดังนั้นถ้าในข้อกระทงเดียวกันมีด้านใดด้านหนึ่งที่ไม่ผ่านเกณฑ์การวิเคราะห์ ผู้วิจัยจะตัดข้อกระทงข้อนั้นออกไป

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อกระทบ

จากการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์ความคงที่ภายในแบบแอลฟา พบว่าแบบวัดMBTI มีข้อกระทบที่ผ่านการวิเคราะห์รวมทั้งสิ้น 76 ข้อ ซึ่งมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

บุคลิกภาพพื้นฐาน	การวิเคราะห์ครั้งที่ 1		รวม	แอลฟา	การวิเคราะห์ครั้งที่ 2		รวม	แอลฟา
	วลี	คำคู่			วลี	คำคู่		
ด้านการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น (EI)	15	6	21	.71	13	6	19	.72
ด้านการรับรู้ข้อมูล (SN)	11	15	26	.73	9	12	21	.76
ด้านการตัดสินใจ (TF)	7	16	23	.66	6	14	20	.67
ด้านแนวทางการปฏิบัติตัว (JP)	16	8	24	.77	12	7	19	.79
รวม	49	45	94		40	39	79	

(ต่อ)

บุคลิกภาพพื้นฐาน	การวิเคราะห์ครั้งที่ 3		รวม	แอลฟา	การวิเคราะห์ครั้งที่ 4		รวม	แอลฟา
	วลี	คำคู่			วลี	คำคู่		
ด้านการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น (EI)	13	5	18	.73	13	5	19	.73
ด้านการรับรู้ข้อมูล (SN)	9	12	21	.76	9	12	21	.76
ด้านการตัดสินใจ (TF)	6	13	19	.67	6	12	20	.67
ด้านแนวทางการปฏิบัติตัว (JP)	12	7	19	.79	12	7	19	.79
รวม	40	37	77		40	36	76	

(ต่อ)

บุคลิกภาพพื้นฐาน	การวิเคราะห์ขั้นเก็บข้อมูลจริง		รวม	แอลฟา
	วลี	คำคู่		
ด้านการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น (EI)	13	5	18	.71
ด้านการรับรู้ข้อมูล (SN)	9	12	21	.71
ด้านการตัดสินใจ (TF)	6	12	19	.67
ด้านแนวทางการปฏิบัติตัว (JP)	12	7	19	.76
รวม	40	36	76	

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปขอความร่วมมือด้วยตนเองจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นคู่รัก ซึ่งเป็น นิสิต นักศึกษา และบุคคลทั่วไป ได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์ จำนวน 100 คู่ โดยผู้วิจัยขอให้คู่รัก แยกกันทำแบบสอบถามอย่างเป็นอิสระตามสถานที่และเวลาที่เหมาะสมเพื่อป้องกันการหวั่นการ ประเมินจากคู่รัก และอธิบายวิธีการทำแบบสอบถามด้วยตนเองโดยการเก็บรวบรวมข้อมูลในการ วิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลจาก

1. คู่รักที่ผู้วิจัยรู้จัก
2. คู่รักในสถานที่ทำงานต่างๆ ได้แก่
 - ข้าราชการสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ หรือ ป.ป.ช.
 - พนักงานธนาคารฮ่องกงและเซี่ยงไฮ้ (HSBC)
 - พนักงานบริษัท CDG SYSTEM
 - พนักงานบริษัท TALLOR NELSON SOFRES (THAILAND)
3. คู่รักที่ผู้วิจัยพบเห็นทั่วไปในสถานที่ต่างๆ ได้แก่
 - ศูนย์การค้ามาบุญครอง
 - ศูนย์การค้าสยามเซ็นเตอร์
 - Discovery Center
 - สยามสแควร์
 - ห้างสรรพสินค้าเซ็นทรัล สาขาพระปิ่นเกล้า
 - ห้างสรรพสินค้าเซ็นทรัล สาขาพระราม 3
 - CP TOWER

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยทดสอบสมมติฐาน โดยการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Correlation, r) ระหว่างลักษณะบุคลิกภาพ ความพึงพอใจในความสัมพันธ์ กับรูปแบบของความรัก โดยแยกวิเคราะห์

1. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง ลักษณะบุคลิกภาพ กับ รูปแบบของความรัก
2. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง รูปแบบของความรัก กับ ความพึงพอใจในความสัมพันธ์

บทที่ 3

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล เสนอตามลำดับหัวข้อ ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน ซึ่งแบ่งออกเป็น

- 1.1 ค่ามัธยฐานเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรในการวิจัย
- 1.2 ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบของความรัก ความพึงพอใจในความสัมพันธ์ กับตัวแปร
ภูมิหลังบางประการ
- 1.3 ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบของความรักในแต่ละรูปแบบ
- 1.4 ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะบุคลิกภาพทั้ง 8 ลักษณะการ

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐานของการวิจัย และเพื่อตอบคำถาม
ในการวิจัย

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน

1.1 ค่ามัชฌิมเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรในการวิจัย

ตารางที่ 9. ค่ามัชฌิมเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรในการวิจัย (N = 200)

ตัวแปร	มัชฌิมเลขคณิต	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ค่าต่ำสุด	ค่าสูงสุด
Eros	3.34	0.61	1.4	4.9
Ludus	2.29	0.69	1.0	4.3
Storge	3.81	0.58	1.3	5.0
Pragma	3.29	0.58	1.5	4.5
Mania	2.84	0.65	1.0	4.6
Agape	3.73	0.66	1.0	5.0
Sat	3.86	0.51	2.4	4.9
Extravert	11.27	4.75	0	21
Introvert	11.71	5.06	1	25
Sensing	17.70	6.53	1	32
Intuition	6.58	3.27	0	17
Thinking	13.83	5.11	2	25
Feeling	6.59	3.74	0	16
Judgment	13.82	4.72	1	22
Perception	9.60	5.57	0	26

หมายเหตุ Sat คือ ความพึงพอใจในความสัมพันธ์

การคิดคะแนนรูปแบบของความรัก และความพึงพอใจในความสัมพันธ์ กำหนดเป็นช่วง 1 ถึง 5

โดยมีค่ากลางคือ 3

1.2 ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบของความรัก ความพึงพอใจในความสัมพันธ์ กับตัวแปรภูมิหลังบางประการ

ตารางที่ 10. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบของความรัก ความพึงพอใจในความสัมพันธ์ กับ ตัวแปรภูมิหลังบางประการ (N = 200)

	Eros	Ludus	Storge	Pragma	Mania	Agape	Sat
อายุ	.046	.040	.016	.084	-.187**	-.017	-.008
จำนวนครั้งที่เคยมีความรัก	-.050	.296***	-.129	-.019	.006	-.147**	-.210**
ระยะเวลาที่คบกับคนรัก	-.052	.136	-.079	-.013	-.233***	-.138	-.151*

*p < .05 **p < .01 ***p < .001

จากการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ พบว่า อายุ มีสหสัมพันธ์เชิงเส้นตรงทางลบกับความรักแบบลุ่มหลง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = -.187, p < .01$) จำนวนครั้งที่เคยมีความรัก มีสหสัมพันธ์เชิงเส้นตรงทางบวกกับ ความรักแบบไม่ผูกมัด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = .296, p < .001$) และมีสหสัมพันธ์เชิงเส้นตรงทางลบกับ ความรักแบบเสียสละ ($r = -.147, p < .01$) และความพึงพอใจในความสัมพันธ์ ($r = -.210, p < .01$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ระยะเวลาที่คบกับคนรัก มีสหสัมพันธ์เชิงเส้นตรงทางลบกับ ความรักแบบลุ่มหลง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = -.233, p < .001$) และระยะเวลาที่คบกับคนรัก มีสหสัมพันธ์เชิงเส้นตรงทางลบกับ ความพึงพอใจในความสัมพันธ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = -.151, p < .05$) ส่วนตัวแปรอื่นๆ ไม่มีความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงอย่างมีนัยสำคัญ

ผลการวิเคราะห์ แสดงให้เห็นว่า ถ้าอายุเพิ่มขึ้นจะทำให้มีความรักแบบลุ่มหลงลดลง บุคคลที่เคยมีความรักหลายครั้งก็มีแนวโน้มที่จะมีความรักแบบไม่ผูกมัดสูงขึ้น และมีความรักแบบเสียสละและความพึงพอใจในความสัมพันธ์ลดลง และถ้าบุคคลมีระยะเวลาที่คบกับคนรักนานมากขึ้นก็จะทำให้บุคคลมีความรักแบบลุ่มหลงลดลง และมีความพึงพอใจในความสัมพันธ์ลดลงด้วย

1.3 ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบของความรัก 6 รูปแบบ

รูปแบบของความรัก ในการวิจัยครั้งนี้มี 6 ประเภท คือความรักแบบเสนาหา (Eros) ความรักแบบไม่ผูกมัด (Ludus) และความรักแบบมิตรภาพ (Storge) ซึ่งเป็นรูปแบบความรักพื้นฐาน (primary love styles) ส่วนรูปแบบของความรักที่แยกย่อยออกมา (secondary love styles) เป็นรูปแบบของความรักที่ประกอบไปด้วยการรวมกันของรูปแบบของความรัก 2 รูปแบบ ในส่วนแรก ซึ่งสามารถจำแนกรูปแบบของความรักได้เป็น 3 ประเภท คือ ความรักแบบใช้เหตุผลและผล (Pragma) ประกอบด้วยความรักแบบไม่ผูกมัดและความรักแบบมิตรภาพ ความรักแบบลุ่มหลง (Mania) ประกอบด้วยความรักแบบเสนาหาและความรักแบบไม่ผูกมัด และความรักแบบเสียสละ (Agape) ซึ่งประกอบไปด้วยความรักแบบเสนาหาและความรักแบบมิตรภาพ ดังนั้น รูปแบบของความรักทั้ง 6 รูปแบบจึงมีความสัมพันธ์กัน ผลการวิเคราะห์ แสดงในตารางที่ 11 ดังนี้

ตารางที่ 11. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบของความรัก 6 รูปแบบ (N = 200)

รูปแบบของความรัก	Eros	Ludus	Storge	Pragma	Mania	Agape
Eros	1.000					
Ludus	-.243***	1.000				
Storge	.216**	-.081	1.000			
Pragma	.188**	.205**	.320***	1.000		
Mania	.308***	.041	.087	.249***	1.000	
Agape	.623***	-.328***	.414***	.132	.337***	1.000

p < .01 *p < .001

จากการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แตกต่างจากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนี้ ความรักแบบเสนาหา มีสหสัมพันธ์เชิงเส้นตรงทางบวก กับ ความรักแบบเสียสละ ($r = .623, p < .001$) ความรักแบบลุ่มหลง ($r = .308, p < .001$) ความรักแบบมิตรภาพ ($r = .216, p < .01$) ความรักแบบใช้เหตุผลและผล ($r = .188, p < .01$) และมีสหสัมพันธ์เชิงเส้นตรงทางลบกับความรักแบบไม่ผูกมัด ($r = -.243, p < .001$) ความรักแบบไม่ผูกมัดมีสหสัมพันธ์เชิงเส้นตรงทางลบกับ ความรักแบบเสียสละ

($r = -.328, p < .001$) ความรักแบบมิตรภาพ มีสหสัมพันธ์เชิงเส้นตรงทางบวกกับ ความรักแบบเสียสละ ($r = .414, p < .001$) และความรักแบบใช้เหตุผลและผล ($r = .320, p < .001$) ความรักแบบใช้เหตุผลและผล มีสหสัมพันธ์เชิงเส้นตรงทางบวกกับความรักแบบลุ่มหลง ($r = .249, p < .001$) และความรักแบบลุ่มหลง มีสหสัมพันธ์เชิงเส้นตรงทางบวกกับ ความรักแบบเสียสละ ($r = .337, p < .001$) ส่วนความสัมพันธ์ของผู้อื่นๆ ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

1.4 ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะบุคลิกภาพ 8 ลักษณะการ

ลักษณะบุคลิกภาพพื้นฐาน 4 ด้าน ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ด้านการมีปฏิสัมพันธ์กับสังคม ประกอบด้วย ลักษณะปิดตัว (E) และลักษณะเปิดตัว (I) ด้านการรับรู้ข้อมูล ประกอบด้วย วิธีการรับรู้ข้อมูลแบบเชิงประจักษ์ (S) วิธีการรับรู้ข้อมูลแบบผุดคิดได้เอง (N) ด้านการตัดสินใจ ประกอบด้วย การตัดสินใจโดยใช้ความคิด (T) การตัดสินใจโดยใช้ความรู้สึก (F) ด้านแนวการปฏิบัติตัวของบุคคล ประกอบด้วย แนวการปฏิบัติตัวแบบมีแบบแผน (J) และแนวการปฏิบัติตัวแบบยืดหยุ่น (P) ซึ่งลักษณะบุคลิกภาพพื้นฐานแต่ละคู่ ทั้ง 8 ลักษณะการ เป็นลักษณะที่ตรงกันข้ามกัน และจากการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พบว่าลักษณะที่เป็นคู่ตรงกันข้ามในแต่ละคู่มีสหสัมพันธ์เชิงเส้นตรงทางลบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ดังแสดงในตารางที่ 12 ดังนี้

ตารางที่ 12. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างลักษณะบุคลิกภาพทั้ง 8 ลักษณะการ (N = 200)

ลักษณะบุคลิกภาพ	E	I	S	N	T	F	J	P
E	1.000							
I	-.947***	1.000						
S	-.102	.059	1.000					
N	.058	-.015	-.864***	1.000				
T	-.177**	.119	.169*	-.092	1.000			
F	.117	-.074	-.114	.062	-.787***	1.000		
J	-.196**	.161*	.322***	-.274***	.301***	-.362***	1.000	
P	.193**	-.153*	-.367***	.308***	-.329***	.383***	-.957***	1.000

* $p < .05$ ** $p < .01$ *** $p < .001$

จากการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ พบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่มีค่าสหสัมพันธ์แตกต่างจากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนี้ ลักษณะเปิดตัว (E) มีสหสัมพันธ์เชิงเส้นตรงทางบวกกับ แนวการปฏิบัติตัวแบบยืดหยุ่น (P) ($r=.193, p < .01$) และมีสหสัมพันธ์เชิงเส้นตรงทางลบกับ ลักษณะปิดตัว (I) ($r= -.947, p < .001$) แนวการปฏิบัติตัวแบบมีแบบแผน (J) ($r=-.196, p < .01$) และการตัดสินใจใช้ความคิด (T) ($r= -.177, p < .05$) ลักษณะปิดตัว (I) มีสหสัมพันธ์เชิงเส้นตรงทางบวกกับ แนวการปฏิบัติตัวแบบมีแบบแผน (J) ($r=.161, p < .05$) วิธีการรับรู้ข้อมูลแบบเชิงประจักษ์ (S) มีสหสัมพันธ์เชิงเส้นตรงทางบวกกับ แนวการปฏิบัติตัวแบบมีแบบแผน (J) ($r=.322, p < .001$) และมีสหสัมพันธ์เชิงเส้นตรงทางลบกับ วิธีการรับรู้ข้อมูลแบบผุดคิดได้เอง (N) ($r=-.854$) และแนวการปฏิบัติตัวแบบยืดหยุ่น (P) ($r= -.367, p < .001$) วิธีการรับรู้ข้อมูลแบบผุดคิดได้เอง (N) มีสหสัมพันธ์เชิงเส้นตรงทางบวกกับ แนวการปฏิบัติตัวแบบยืดหยุ่น (P) ($r=.308, p < .001$) และมีสหสัมพันธ์เชิงเส้นตรงทางลบกับ แนวการปฏิบัติตัวแบบมีแบบแผน (J) ($r=-.274, p < .001$) การตัดสินใจใช้ความคิด (T) มีสหสัมพันธ์เชิงเส้นตรงทางบวกกับ แนวการปฏิบัติตัวแบบมีแบบแผน (J) ($r=.301, p < .001$) และ วิธีการรับรู้ข้อมูลแบบเชิงประจักษ์ (S) ($r=.169, p < .05$) และมีสหสัมพันธ์เชิงเส้นตรงทางลบกับ การตัดสินใจใช้ความรู้สึก (F) ($r= -.787$) และแนวการปฏิบัติตัวแบบยืดหยุ่น (P) ($r= -.329, p < .001$) การตัดสินใจใช้ความรู้สึก (F) มีสหสัมพันธ์เชิงเส้นตรงทางบวกกับ แนวการปฏิบัติตัวแบบยืดหยุ่น (P) ($r=.383, p < .001$) และมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เชิงเส้นตรงทางลบกับ แนวการปฏิบัติตัวแบบมีแบบแผน (J) ($r=-.362, p < .001$) และ แนวการปฏิบัติตัวแบบมีแบบแผน (J) มีสหสัมพันธ์เชิงเส้นตรงทางลบกับ แนวการปฏิบัติตัวแบบยืดหยุ่น (P) ($r= -.957, p < .001$) ส่วนความสัมพันธ์ของคู่อื่นๆ ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐานของการวิจัย และเพื่อตอบคำถามในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะบุคลิกภาพ ความพึงพอใจในความสัมพันธ์กับรูปแบบของความรักของคู่รัก โดยใช้การวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์ (r) ระหว่างตัวแปรดังกล่าว ผลการวิเคราะห์ แสดงในตารางที่ 13 ดังนี้

ตารางที่ 13. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างลักษณะบุคลิกภาพ ความพึงพอใจในความสัมพันธ์ และรูปแบบของความรัก (N=200)

	Eros	Ludus	Storge	Pragma	Mania	Agape
E	.040	.001	.041	.063	.000	.076
I	-.049	-.020	-.071	-.042	.033	-.052
S	-.029	-.027	.004	.062	-.136	-.106
N	.019	.067	-.018	-.020	.118	.024
T	-.070	.137	-.002	.073	-.251***	-.121
F	-.072	-.160*	-.120	-.141*	.150*	-.043
J	.070	-.142*	.122	.135	-.111	.070
P	-.057	.149*	-.126	-.126	.140*	-.063
Sat	.583***	-.419***	.231***	.008	.091	.469***

*p < .05 ***p < .001

ผู้วิจัยขอเสนอรายละเอียดของผลการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อทดสอบสมมติฐานของการวิจัย และเพื่อตอบคำถามการวิจัย ดังต่อไปนี้

สมมติฐานข้อที่ 1 ความรักแบบเส่นหา ความรักแบบมิตรภาพ ความรักแบบใช้เหตุผลและผล และความรักแบบเสียสละ มีสหสัมพันธ์เชิงเส้นตรงทางบวกกับความพึงพอใจในความสัมพันธ์

จากผลการวิจัยในตารางที่ 13 แสดงให้เห็นว่า สมมติฐานข้อที่ 1 ได้รับการ สนับสนุน เป็นบางส่วน กล่าวคือ ความพึงพอใจในความสัมพันธ์ มีสหสัมพันธ์เชิงเส้นตรงทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กับความรักแบบเสน่หา ($r=.583, p < .001$) ความรักแบบเสียสละ ($r=.469, p < .001$) และความรักแบบมิตรภาพ ($r=.231, p < .001$) ส่วนความรักแบบใช้เหตุและผล ไม่มีสหสัมพันธ์เชิงเส้นตรงกับ ความพึงพอใจในความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สมมติฐานข้อที่ 2 ความรักแบบไม่ผูกมัด และความรักแบบกลุ่มหลง มีสหสัมพันธ์เชิงเส้นตรงทางลบกับความพึงพอใจในความสัมพันธ์

จากผลการวิจัยในตารางที่ 13 แสดงให้เห็นว่า สมมติฐานข้อที่ 2 ได้รับการ สนับสนุน เป็นบางส่วน กล่าวคือ ความพึงพอใจในความสัมพันธ์ มีสหสัมพันธ์เชิงเส้นตรงทางลบกับความรักแบบไม่ผูกมัด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r=-.419, p < .001$) ส่วนความรักแบบกลุ่มหลง ไม่มีสหสัมพันธ์เชิงเส้นตรงกับ ความพึงพอใจในความสัมพันธ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

คำถามในการวิจัยข้อที่ 1 บุคลิกภาพแต่ละแบบจะมีความสัมพันธ์กับรูปแบบของความรักแบบใด

จากตารางที่ 13 แสดงให้เห็นว่า จากการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง ลักษณะบุคลิกภาพ กับรูปแบบของความรักพบว่า มีลักษณะบุคลิกภาพเพียง 2 ด้านเท่านั้นที่มีสหสัมพันธ์เชิงเส้นตรงกับรูปแบบของความรัก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คือ ลักษณะบุคลิกภาพด้านการตัดสินใจ และลักษณะบุคลิกภาพด้านแนวการปฏิบัติตัว กล่าวคือ

- การตัดสินใจโดยใช้ความคิด (I) มีสหสัมพันธ์เชิงเส้นตรงทางลบกับ ความรักแบบกลุ่มหลง (Mania) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r=-.251, p < .001$)
- การตัดสินใจโดยใช้ความรู้สึก (F) มีสหสัมพันธ์เชิงเส้นตรงทางบวกกับ ความรักแบบกลุ่มหลง (Mania) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r=.150, p < .05$) และมีสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เชิงเส้นตรงทางลบกับ ความรักแบบไม่ผูกมัด (Ludus) ($r=-.160, p < .05$) และความรักแบบใช้เหตุและผล (Pragma) ($r=-.141, p < .05$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
- แนวการปฏิบัติตัวแบบมีแบบแผน (J) มีสหสัมพันธ์เชิงเส้นตรงทางบวกกับ ความรักแบบไม่ผูกมัด (Ludus) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r=-.142, p < .05$)

- แนวทฤษฎีปฏิบัติตัวแบบยึดหยุ่น (P) มีสหสัมพันธ์เชิงเส้นตรงทางบวกกับ ความรักแบบไม่ผูกมัด (Ludus) ($r=.149, p < .05$) และความรักแบบลุ่มหลง (Mania) ($r=.140, p < .05$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
- ลักษณะบุคลิกภาพพื้นฐานด้านการมีปฏิสัมพันธ์กับสังคม และด้านการรับรู้ข้อมูล ไม่มีสหสัมพันธ์เชิงเส้นตรงกับรูปแบบของความรักอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

คำถามในการวิจัยข้อที่ 2 คู่รักที่มีรูปแบบความรักที่คล้ายคลึงกันและแตกต่างกันจะมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในความสัมพันธ์หรือไม่ ผู้วิจัยจะขอเสนอผลการวิเคราะห์ตามคำถามในการวิจัยตามขั้นตอน ดังนี้

การวิเคราะห์ความแตกต่างของความพึงพอใจในความสัมพันธ์ระหว่างคู่รักที่มีรูปแบบความรักที่คล้ายคลึงกัน และคู่รักที่มีรูปแบบความรักที่แตกต่างกัน

ตารางที่ 14. การกระจายของการจับคู่ของกลุ่มตัวอย่าง (N=100 คู่)

แบบที่	การจับคู่คู่รักตามรูปแบบของความรัก (ชาย-หญิง)	จำนวนคู่	ร้อยละ
1.	e-e	2	2.0
2.	s-s	23	23.0*
3.	p-p	1	1.0
4.	m-m	2	2.0
5.	a-a	8	8.0
6.	e-s	2	2.0
7.	e-m	1	1.0
8.	e-a	3	3.0
9.	l-s	2	2.0
10.	l-p	2	2.0
11.	s-e	1	1.0
12.	s-l	1	1.0
13.	s-p	4	4.0
14.	s-m	1	1.0

ตารางที่ 14. (ต่อ)

แบบที่	การจับคู่คู่รักตามรูปแบบของความรัก (ชาย-หญิง)	จำนวนคู่	ร้อยละ
15.	s-a	7	7.0
16.	p-s	2	2.0
17.	p-a	2	2.0
18.	m-s	2	2.0
19.	m-a	1	1.0
20.	a-e	6	6.0
21.	a-s	19	19.0*
22.	a-p	7	7.0
23.	a-m	1	1.0
รวม		100	100.0

หมายเหตุ e - Eros l - Ludus s - Storge p - Pragma m - Mania a - Agape

การตัดสินใจรูปแบบของความรัก ทำโดยพิจารณาว่าบุคคลได้คะแนนในรูปแบบความรักแบบใดมากที่สุด ให้ถือว่าบุคคลมีรูปแบบความรักเป็นแบบนั้น

* คือ ลักษณะการจับคู่ของคู่รักที่พบมาก

จากตารางที่ 14 พบว่ามีกรกระจายของการจับคู่รูปแบบของความรักของคู่รักในการวิจัยครั้งนี้ 23 แบบ ซึ่งพบว่า คู่รักจะมีการจับคู่แบบ s-s และแบบ a-s มากที่สุด ตามลำดับ และสามารถจำแนกคู่รักที่มีรูปแบบของความรักที่คล้ายคลึงกัน และคู่รักที่มีรูปแบบของความรักแตกต่างกันได้ ดังนี้

ตารางที่ 15. จำนวนและร้อยละของคู่รัก จำแนกตามลักษณะการจับคู่ของคู่รัก (N = 100 คู่)

ลักษณะการจับคู่	จำนวน (คู่)	ร้อยละ
คู่รักที่มีรูปแบบของความรักคล้ายคลึงกัน	36	36.0
คู่รักที่มีรูปแบบของความรักแตกต่างกัน	64	64.0
รวม	100	100.0

จากตารางที่ 14 และ 15 พบว่า จำนวนของคู่รักในการจับคู่แต่ละแบบ มีจำนวนน้อยเกินกว่าที่จะนำมาวิเคราะห์เพื่อหาความแตกต่างในประเด็นต่างๆได้ ส่วนจำนวนของคู่รักที่มีรูปแบบของความรักที่คล้ายคลึงกัน และคู่รักที่มีรูปแบบของความรักแตกต่างกันก็มีความแตกต่างกันมากเกินกว่าที่จะนำมาวิเคราะห์เพื่อหาความแตกต่างในประเด็นต่างๆ ได้ เช่นกัน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงขอเสนอ คำมีชฌิมเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจในความสัมพันธ์ระหว่างคู่รักที่มีรูปแบบของความรักที่คล้ายคลึงกัน และคู่รักที่มีรูปแบบของความรักแตกต่างกัน เอาไว้เพื่อประกอบการพิจารณา ดังนี้

ตารางที่ 16. คำมีชฌิมเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจในความสัมพันธ์ระหว่างคู่รักที่มีรูปแบบของความรักที่คล้ายคลึงกัน และคู่รักที่มีรูปแบบของความรักแตกต่างกัน

	คู่รักที่มีรูปแบบของความรักคล้ายคลึงกัน (n=72)		คู่รักที่มีรูปแบบของความรักแตกต่างกัน (n=128)	
	M	S.D.	M	S.D.
ความพึงพอใจในความสัมพันธ์	3.86	0.44	3.85	0.54

หมายเหตุ การคิดคะแนนตัวแปร ความพึงพอใจในความสัมพันธ์ กำหนดเป็นช่วง 1 ถึง 5

โดยมีค่ากลางคือ 3

ตารางที่ 17. คำมีชฌิมเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจในความสัมพันธ์ระหว่าง คู่รักที่มีรูปแบบของความรักที่คล้ายคลึงกัน และคู่รักที่มีรูปแบบของความรักแตกต่างกัน จำแนก ตามเพศ

ลักษณะการจับคู่	ความพึงพอใจในความสัมพันธ์ (ชาย)		ความพึงพอใจในความสัมพันธ์ (หญิง)	
	M	S.D.	M	S.D.
คู่รักที่มีรูปแบบของความรักคล้ายคลึงกัน (n=72)	3.90	0.40	3.83	0.48
คู่รักที่มีรูปแบบของความรักแตกต่างกัน (n=128)	3.89	0.54	3.81	0.55

จากตารางที่ 16 และ 17 เมื่อเปรียบเทียบค่ามัธยเลขคณิตของความพึงพอใจในความสัมพันธ์ระหว่างคู่รักที่มีรูปแบบความรักคล้ายคลึงกัน และคู่รักที่มีรูปแบบความรักแตกต่างกันพบว่า ค่ามัธยเลขคณิตมีค่าใกล้เคียงกันมาก อย่างไรก็ตามค่ามัธยเลขคณิตสองค่านี้มาจากจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่แตกต่างกันมาก จึงไม่เหมาะที่จะนำมาเปรียบเทียบกัน

นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้ศึกษาถึง ความแตกต่างระหว่างเพศ โดยศึกษาความแตกต่างของรูปแบบของความรัก และ ลักษณะบุคลิกภาพ ระหว่างเพศชายกับเพศหญิง ผู้วิจัยขอเสนอผลการวิเคราะห์ ดังนี้

การเปรียบเทียบความแตกต่างของรูปแบบของความรัก ระหว่าง เพศชายกับเพศหญิง

ตารางที่ 18. ความแตกต่างของมัธยเลขคณิตของรูปแบบของความรัก 6 รูปแบบ ระหว่างเพศชายกับเพศหญิง

รูปแบบของความรัก	มัธยเลขคณิต		t
	ชาย (n=100)	หญิง (n=100)	
Eros	3.45	3.24	2.50*
Ludus	2.37	2.22	1.57
Storge	3.77	3.85	-0.95
Pragma	3.23	3.34	-1.42
Mania	2.90	2.79	1.17
Agape	3.84	3.63	2.26*

*p < .05

ตารางที่ 18 ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า เมื่อเปรียบเทียบค่ามัธยเลขคณิตของรูปแบบของความรัก 6 รูปแบบระหว่างเพศชายกับเพศหญิง ด้วยค่าสถิติ t-test แล้ว พบว่า เพศชายและเพศหญิงมีรูปแบบของความรักแบบเสนาหา และความรักแบบเสียสละแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กล่าวคือ เพศชายจะมีความรักแบบเสนาหา และความรักแบบเสียสละเด่นชัดกว่าเพศหญิง ส่วนรูปแบบของความรักแบบอื่นๆ เพศชายและเพศหญิงไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

การเปรียบเทียบความแตกต่างของลักษณะบุคลิกภาพ ระหว่าง เพศชายกับเพศหญิง

ตารางที่ 19. ความแตกต่างของมัชฌิมเลขคณิตของ ลักษณะบุคลิกภาพ ระหว่างเพศชายกับ
เพศหญิง

ลักษณะบุคลิกภาพ	มัชฌิมเลขคณิต		t
	ชาย (n=100)	หญิง (n=100)	
E	10.70	11.83	-1.69
I	12.22	11.20	1.43
S	16.88	18.53	-1.77
N	6.73	6.43	0.65
T	14.58	13.08	2.09*
F	5.43	7.76	-4.63***
J	14.16	13.48	1.02
P	9.18	10.02	-1.07

*p < .05 **p < .01

ตารางที่ 19 ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า เมื่อเปรียบเทียบค่ามัชฌิมเลขคณิตของลักษณะบุคลิกภาพระหว่างเพศชายกับเพศหญิง ด้วยค่าสถิติ t-test แล้ว พบว่า เพศชายและเพศหญิง มีลักษณะบุคลิกภาพด้านการตัดสินใจแบบตัดสินใจโดยใช้ความคิด (T) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และลักษณะบุคลิกภาพด้านการตัดสินใจแบบตัดสินใจโดยใช้ความรู้สึก (F) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 กล่าวคือ เพศชายจะมีลักษณะ การตัดสินใจโดยใช้ความคิด เด่นชัดกว่าเพศหญิง ส่วนเพศหญิงจะมีลักษณะ การตัดสินใจโดยใช้ความรู้สึกเด่นชัดกว่าเพศชาย ส่วนลักษณะบุคลิกภาพด้านอื่นๆ เพศชายและเพศหญิงไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งผลการวิจัยที่ได้สอดคล้องตามคู่มือของ Myers และ McCaulley (1985)

บทที่ 4

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะบุคลิกภาพ ความพึงพอใจในความสัมพันธ์ กับรูปแบบความรักของคู่รัก ผู้วิจัยขอเสนอการอภิปรายผลการวิจัยตามสมมติฐานของการวิจัย ดังนี้

สมมติฐานข้อที่ 1 ความรักแบบเสน่หา ความรักแบบมิตรภาพ ความรักแบบใช้เหตุและผล และความรักแบบเสียสละ มีสหสัมพันธ์เชิงเส้นตรงทางบวกกับความพึงพอใจในความสัมพันธ์

จากผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พบว่า ความพึงพอใจในความสัมพันธ์ มีสหสัมพันธ์เชิงเส้นตรงทางบวกกับ ความรักแบบเสน่หา ($r=.583$) ความรักแบบเสียสละ ($r=.469$) และความรักแบบมิตรภาพ ($r=.231$) แต่ความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจในความสัมพันธ์ และ ความรักแบบใช้เหตุและผล ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้น ผลการวิจัยจึงสนับสนุนสมมติฐาน เป็นบางส่วน

จากผลการวิจัยพบว่า ผู้ที่มีความรักแบบเสน่หา ความรักแบบเสียสละ และความรักแบบมิตรภาพ มีแนวโน้มที่จะมีความพึงพอใจในความสัมพันธ์สูง ซึ่งอาจอธิบายโดยแยกเป็นประเด็นได้ ดังนี้

- ความรักแบบเสน่หา (Eros) ผู้ที่มีความรักแบบเสน่หา มักมองความรักเป็นสิ่งที่มีคุณค่า เชื่อในรักแรกพบ มีความดึงดูดใจกับคู่รักตั้งแต่แรกพบ ต้องการความผูกพันกันทางกาย และทางอารมณ์สูงกับคู่รัก (passionate) ซึ่งเป็นพื้นฐานอย่างหนึ่งของความรักแบบโรแมนติก นอกจากนี้ Hendrick และ Hendrick (1986) ยังกล่าวไว้ว่า ความรักแบบเสน่หา เป็นรูปแบบของความรักที่จะส่งผลต่อความเข้มข้นของความรัก ดังนั้นผู้ที่มีความรักแบบเสน่หา จึงมีแนวโน้มที่จะมีความพึงพอใจในความสัมพันธ์สูง

- *ความรักแบบเสียสละ (Agape)* ผู้ที่มีความรักแบบเสียสละ มักจะคิดถึงความสุขและผลประโยชน์ของคู่รัก ช่วยเหลือคู่รักเต็มความสามารถด้วยความเต็มใจ มีความสุขกับการที่ได้เป็นฝ่ายให้ ดังนั้น ผู้ที่มีความรักแบบเสียสละจึงมีแนวโน้มที่จะมีความพึงพอใจในความสัมพันธ์สูง เพราะมักจะเป็นผู้ให้โดยไม่กังวลถึงความต้องการของตนเอง
- *ความรักแบบมิตรภาพ (Storge)* ผู้ที่มีความรักแบบมิตรภาพ มักมีความรักที่มีพื้นฐานมาจากมิตรภาพ และเคยคบกับคนรักฉันท์เพื่อนมาก่อน มีความใกล้ชิดกัน (Proximity) คู่รักใช้เวลาเรียนรู้ซึ่งกันและกันมาเป็นระยะเวลาหนึ่ง มีความคุ้นเคยกัน (Familiarity) ลักษณะของความสัมพันธ์จึงเป็นลักษณะของมิตรภาพที่เน้นกัน มีความเข้าใจซึ่งกันและกันเป็นอย่างดี ซึ่งปัจจัยเหล่านี้ เป็นปัจจัยส่งเสริมประการหนึ่งที่ทำให้เกิดความชอบพอกัน (ธีระพร อูวรรณโณ, 2537) ดังนั้น ผู้ที่มีความรักแบบมิตรภาพ จึงมีแนวโน้มที่จะมีความพึงพอใจในความสัมพันธ์สูง
- *ความรักแบบใช้เหตุและผล (Pragma)* ผู้ที่มีความรักแบบใช้เหตุและผล มักมีความรักที่อยู่บนพื้นฐานของความเป็นจริง และจะแสวงหา คู่รักที่เหมาะสมกับตนมากที่สุด โดยให้หลักของเหตุและผล หรืออาจกล่าวได้ว่า ผู้ที่มีความรักแบบใช้เหตุและผล เป็นผู้ที่ใช้เจตคติทางด้านปัญญา (Cognition) ในการตัดสินใจในเรื่องของความรัก หรือความพึงพอใจในความสัมพันธ์ ซึ่งโดยพื้นฐานของความรักแบบโรแมนติก หรือความพึงพอใจในความสัมพันธ์นั้น เป็นลักษณะของการใช้เจตคติทางด้านอารมณ์ (Affection) ในการตัดสินใจ ดังนั้น ผู้ที่มีความรักแบบใช้เหตุและผล จึงมีแนวโน้มที่จะมีความพึงพอใจในความสัมพันธ์ในระดับต่ำ หรือไม่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในความสัมพันธ์ ซึ่งผลการวิจัยที่ได้สอดคล้องกับงานวิจัยของ Levesque (1993) ที่พบว่าความรักแบบใช้เหตุและผล ความรักแบบลุ่มหลง และความรักแบบมิตรภาพ ไม่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในความสัมพันธ์ จากผลการวิจัยอาจอธิบายได้ว่า การที่ผู้ที่มีความรักแบบใช้เหตุและผลจะมีความพึงพอใจในความสัมพันธ์หรือไม่ นั้น อาจขึ้นอยู่กับระยะเวลาในการคบกันของคู่รัก กล่าวคือ ในระยะแรกคบ ความรักแบบใช้เหตุและผลอาจจะมีสัมพันธ์กับความพึงพอใจในความสัมพันธ์ หรือไม่มีก็ได้ เพราะอยู่ในช่วงระหว่างการพิจารณาตัดสินใจ แต่เมื่อคบหากันมาเป็นเวลานาน ความรักแบบใช้เหตุและผล น่าจะมีความสัมพันธ์ หรือส่งผลต่อความพึงพอใจใน

ความสัมพันธ์ เพราะบุคคลได้แสวงหาคู่รักที่คิดว่าเหมาะสมกับตนมากที่สุด และต้องการที่จะสานสัมพันธ์นั้นให้ยืนยาวต่อไป

สมมติฐานข้อที่ 2 ความรักแบบไม่ผูกมัด และความรักแบบลุ่มหลง มีสหสัมพันธ์เชิงเส้นตรงทางลบ กับความพึงพอใจในความสัมพันธ์

จากผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พบว่า ความพึงพอใจในความสัมพันธ์ มีความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงทางลบกับ ความรักแบบไม่ผูกมัด ($r = -.419$) และ พบว่าไม่มีความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงกับ ความรักแบบลุ่มหลง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้น ผลการวิจัยจึงสนับสนุน สมมติฐาน เป็นบางส่วน

จากผลการวิจัยพบว่า ผู้ที่มี *ความรักแบบไม่ผูกมัด (Ludus)* มีแนวโน้มที่จะมีความพึงพอใจในความสัมพันธ์ต่ำ ซึ่งอาจอธิบายได้ว่า ผู้ที่มีความรักแบบไม่ผูกมัด มักไม่ต้องการสร้างความผูกพันทางอารมณ์อย่างลึกซึ้งกับคู่รัก และไม่ชอบการผูกมัด พึงพอใจกับการที่ได้เปลี่ยนคู่รักไปเรื่อยๆ ดังนั้น ผู้ที่มีความรักแบบไม่ผูกมัด มักจะรายงานว่าตนเคยมีความรักมาแล้วหลายครั้ง (แสดงไว้ในตารางที่ 12) นอกจากนี้บุคคลยังต้องการความเป็นอิสระจากคู่รัก ทำให้มีเวลาใกล้ชิดกับคู่รักลดน้อยลง คู่รักมีโอกาที่จะได้เรียนรู้ ซึ่งกันและกันอย่างแท้จริงน้อย ซึ่งลักษณะเหล่านี้ อาจเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้บุคคลมีความพึงพอใจในความสัมพันธ์ต่ำ

ส่วน *ความรักแบบลุ่มหลง (Mania)* นั้น ผลการวิจัยพบว่า ไม่มีความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงกับความพึงพอใจในความสัมพันธ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งอาจอธิบายได้ว่า การที่ผู้ที่มีความรักแบบลุ่มหลงจะมีความพึงพอใจในความสัมพันธ์สูงหรือต่ำนั้น อาจขึ้นอยู่กับสถานการณ์ของความสัมพันธ์ในขณะนั้น นั้นหมายความว่า โดยปกติ ผู้ที่มีความรักแบบลุ่มหลงจะมีความพึงพอใจในความสัมพันธ์ในทิศทางบวก ณ สถานภาพของความสัมพันธ์แบบปกติ แต่ถ้าเมื่อใดที่คู่รักแสดงพฤติกรรมที่ทำให้ผู้ที่มีความรักแบบลุ่มหลงเข้าใจว่าคู่รักไม่ใส่ใจตนเอง หรือสัมพันธ์ภาพระหว่างตนกับคู่รักไม่มั่นคง ก็จะทำให้สถานการณ์ของความสัมพันธ์เป็นไปในทิศทางลบ และอาจเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้บุคคลมีความพึงพอใจในความสัมพันธ์ในทิศทางลบตามมา ซึ่งอาจสังเกตได้ว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างความรักแบบลุ่มหลง กับความพึงพอใจในความสัมพันธ์มีค่าใกล้เคียงศูนย์ นั่นคือ ผู้ที่มีความรักแบบลุ่มหลง อาจมีแนวโน้มที่จะมีความพึงพอใจในความสัมพันธ์ได้ทั้งสูงและต่ำ ซึ่งขึ้นอยู่กับสถานการณ์ของความสัมพันธ์ในขณะนั้น

คำถามในการวิจัยข้อที่ 1 บุคลิกภาพแต่ละแบบจะมีความสัมพันธ์กับรูปแบบของความรักแบบใด

จากผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างลักษณะบุคลิกภาพ กับรูปแบบของความรัก พบว่า บุคลิกภาพบางลักษณะมีความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงกับรูปแบบของความรัก กล่าวคือ ลักษณะบุคลิกภาพที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เชิงเส้นตรงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับรูปแบบของความรักมีเพียงลักษณะบุคลิกภาพพื้นฐาน 2 ด้าน เท่านั้น คือ ลักษณะบุคลิกภาพด้านการตัดสินใจ และลักษณะบุคลิกภาพด้านแนวการปฏิบัติตัว ผู้วิจัยจึงขออภิปรายผลการวิจัย โดยแยกตามลักษณะบุคลิกภาพพื้นฐาน ดังนี้

1. ลักษณะบุคลิกภาพด้านการตัดสินใจ ประกอบด้วย ลักษณะบุคลิกภาพคู่ตรงกันข้าม คือ การตัดสินใจโดยใช้ความคิด (T: Thinking) และการตัดสินใจโดยใช้ความรู้สึก (F: Feeling) ซึ่งผลการวิจัยพบว่า

- การตัดสินใจโดยใช้ความคิด (T) มีสหสัมพันธ์เชิงเส้นตรงทางลบกับ ความรักแบบลุ่มหลง ($r = -.251$) นั่นคือ บุคคลที่มีลักษณะของการใช้ความคิดในการตัดสินใจสูง จะมีแนวโน้มที่จะเกิดความรักแบบลุ่มหลงต่ำ
- การตัดสินใจโดยใช้ความรู้สึก (F) มีสหสัมพันธ์เชิงเส้นตรงทางบวกกับ ความรักแบบลุ่มหลง ($r = .150$) และมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เชิงเส้นตรงทางลบกับ ความรักแบบไม่ผูกมัด ($r = -.160$) และ ความรักแบบใช้เหตุและผล ($r = -.141$) นั่นคือ บุคคลที่มีลักษณะของการใช้ความรู้สึกในการตัดสินใจสูง จะมีแนวโน้มที่จะเกิดความรักแบบลุ่มหลงมากขึ้น และมีแนวโน้มที่จะเกิดความรักแบบไม่ผูกมัด และความรักแบบใช้เหตุและผลน้อยลง

จากผลการวิจัย อาจอธิบายได้ว่า ความรักแบบลุ่มหลง (Mania) เป็นรูปแบบของความรักที่มีความโรแมนติคสูง (Lee, 1973) ผู้ที่มีความรักแบบลุ่มหลง มักจะมีลักษณะหมกมุ่น วิดกกังวลเกี่ยวกับความรักและคนรักอยู่ตลอดเวลา ต้องการความเป็นเจ้าของและใกล้ชิดกับคนรัก เกิดอารมณ์หึงหวงได้ง่าย ซึ่งลักษณะเหล่านี้ล้วนแล้วแต่เป็นเรื่องของอารมณ์ และความรู้สึกทั้งสิ้น นอกจากนี้ Lee ได้กล่าวไว้ว่า ในการวิเคราะห์พฤติกรรมมนุษย์ ความลุ่มหลง หรือความคลั่งไคล้ (Mania) ถูกวินิจฉัยให้เป็นอาการของโรคซึมเศร้า จิตใจหดหู่ (Melancholic Depression) รวมทั้งอาจทำให้เกิดความโง่เขลาเบาปัญญา หรือขาดการไตร่ตรองไปชั่วขณะ (Transitory Imbecility) ได้ ดังนั้น ผู้ที่ใช้ความคิด และสติปัญญาในการตัดสินใจ มีการวิเคราะห์ ไตร่ตรองเหตุการณ์ต่างๆ จึง

มีโอกาสที่จะเกิดความรักแบบลุ่มหลงได้น้อย ในลักษณะตรงกันข้าม ผู้ที่ใช้ความรู้สึกและอารมณ์ ในการตัดสินใจ จึงมีโอกาสที่จะมีความรักแบบลุ่มหลงได้ง่าย เพราะบุคคลจะใช้ความรู้สึกในการ ตัดสินสิ่งต่างๆ เป็นสำคัญ มากกว่าที่จะใช้เหตุผล ซึ่งอาจทำให้เกิดความเข้าใจผิด หรือเกิดความ หึ่งหวงได้ง่าย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Mallandain และ Davies (1994) ที่พบว่า ผู้ที่มี ลักษณะที่ชอบใช้อารมณ์ความรู้สึก (Emotionality) มีแนวโน้มที่จะมีความรักแบบลุ่มหลงมากขึ้น ซึ่งลักษณะของการใช้อารมณ์และความรู้สึกเหล่านี้เป็นลักษณะเด่นของความรักแบบลุ่มหลง

ส่วนผู้ที่มีความรักแบบไม่ผูกมัด (Ludus) คิดว่าความรัก คือ การเล่นเกมอย่างหนึ่ง ไม่ ต้องการการผูกมัด บุคคลจะไม่แสดงความหึงหวงและแสดงความเป็นเจ้าของกับคู่ รวมทั้งไม่ ต้องการให้คู่แสดงความรักและแสดงความเป็นเจ้าของกับตนด้วย เพราะผู้ที่มีความรักแบบ ไม่ผูกมัดนี้ มักชอบที่จะมีคู่รักหลายคนในเวลาเดียวกัน และพยายามที่จะหลีกเลี่ยงการสร้าง ความผูกพันทางอารมณ์อย่างลึกซึ้งกับคู่รัก ดังนั้น ผู้ที่มีความรักแบบไม่ผูกมัดจะไม่ใช้ความรู้สึกหรือ อารมณ์ในการตัดสินใจที่จะใช้ชีวิตกับคู่รักอย่างถาวร และไม่ต้องการมีความผูกพันทางอารมณ์กับคู่ รักมากนัก ในลักษณะเดียวกัน ผู้ที่มีความรักแบบใช้เหตุและผล (Pragma) ก็จะมีลักษณะคล้ายผู้ ที่มีความรักแบบไม่ผูกมัด แต่จะแตกต่างกันตรงที่ผู้ที่มีความรักแบบใช้เหตุและผล อาจคบกับคน หลายคนในเวลาเดียวกัน เพื่อต้องการหาคนที่เหมาะสมกับตนมากที่สุด และต้องการสร้างความ สัมพันธ์ที่ยืนยาวและมั่นคงต่อไป ดังนั้นถึงแม้ว่าบุคคลจะพึงพอใจในคู่รักของตน แต่ถ้าพิจารณา แล้วว่าคู่รักไม่เหมาะสมกับตน บุคคลก็จะหยุดความสัมพันธ์นั้นลง เพราะผู้ที่มีความรักแบบใช้เหตุ และผล จะมีความรักที่อยู่บนพื้นฐานของความเป็นจริง ดังนั้น ผู้ที่มีความรักแบบไม่ผูกมัด และผู้ที่มี ความรักแบบใช้เหตุและผลจะไม่ใช้ความรู้สึกเป็นใหญ่ในการตัดสินใจ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัย ที่ได้ คือ ผู้ที่มีวิธีการตัดสินใจใช้อารมณ์ ความรู้สึกเป็นใหญ่ จะมีแนวโน้มที่จะมีความรักแบบไม่ ผูกมัด และความรักแบบใช้เหตุและผลต่ำ

2. ลักษณะบุคลิกภาพด้านแนวการปฏิบัติตัวของบุคคล ประกอบด้วย ลักษณะ บุคลิกภาพคู่ตรงกันข้าม คือ แนวการปฏิบัติตัวอย่างมีแบบแผน (J: Judgment) และแนวการ ปฏิบัติตัวอย่างยืดหยุ่น (P: Perception) ซึ่งผลการวิจัยพบว่า

- แนวการปฏิบัติตัวอย่างมีแบบแผน (J) มีสหสัมพันธ์เชิงเส้นตรงทางลบกับ ความรัก แบบไม่ผูกมัด ($r = -.142$) นั่นคือ บุคคลที่มีแนวการปฏิบัติตัวอย่างมีแบบแผนสูง มีแนวโน้มที่จะมีความรักแบบไม่ผูกมัดต่ำ

- แนวการปฏิบัติตัวอย่างยืดหยุ่น (P) มีสหสัมพันธ์เชิงเส้นตรงทางบวกกับ ความรักแบบไม่ผูกมัด ($r = .149$) และความรักแบบลุ่มหลง ($r = .140$) นั่นคือ บุคคลที่มีแนวการปฏิบัติตัวอย่างยืดหยุ่น มีแนวโน้มที่จะมีความรักแบบไม่ผูกมัด และความรักแบบลุ่มหลงสูง

จากผลการวิจัย อาจอธิบายได้ว่า ผู้ที่มีแนวการปฏิบัติตัวอย่างยืดหยุ่น มีลักษณะการดำเนินชีวิตแบบง่าย ๆ กระทำสิ่งต่างๆ โดยปราศจากการวางแผนล่วงหน้า ชอบสิ่งแปลกใหม่ ปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ต่างๆ ได้ดี ไม่ยึดติดกับกฎเกณฑ์ต่างๆ ซึ่งสอดคล้องกับลักษณะของบุคคลที่มีความรักแบบไม่ผูกมัด ที่มองความรักเป็นเกมชนิดหนึ่งที่สนุกสนาน สามารถเปลี่ยนคู่ไปได้เรื่อยๆ ไม่ยึดติดกับคู่รักคนใดคนหนึ่ง และไม่ชอบการผูกมัด ดังนั้นผู้ที่มีแนวการปฏิบัติตัวอย่างยืดหยุ่น จึงมีแนวโน้มที่จะมีความรักแบบไม่ผูกมัดสูง และในลักษณะตรงกันข้าม ผู้ที่มีแนวการปฏิบัติตัวอย่างมีแบบแผน จะมีลักษณะการดำเนินชีวิตที่เป็นไปตามกฎเกณฑ์ที่ตนเองกำหนด ไม่ชอบการเปลี่ยนแปลง ซึ่งเป็นลักษณะที่ตรงกันข้ามกับผู้ที่มีแนวการปฏิบัติตัวอย่างยืดหยุ่น และผู้ที่มีความรักแบบไม่ผูกมัดดังที่อธิบายไว้แล้วข้างต้น

นอกจากนี้ Kroeger และ Thuesen (1988) กล่าวว่า สำหรับในเรื่องของความรักแล้วผู้ที่มีแนวการปฏิบัติตัวอย่างยืดหยุ่น มักมีความสดใสร่าเริง ชอบความสนุกสนาน มักต้องการความใส่ใจจากคนรักมาก จนบางครั้งทำให้มีพฤติกรรมแบบเด็กๆ เช่น พุดจาเรียกร้องความสนใจจากคนรัก ต้องการให้คนรักเข้าใจในตนเองสูง ซึ่งลักษณะดังกล่าว สอดคล้องกับลักษณะของผู้ที่มีความรักแบบลุ่มหลง ที่ต้องการความรัก ความใส่ใจจากคนรักเป็นสำคัญ

นอกจากนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาถึง ความแตกต่างระหว่างเพศ โดยพบว่า เพศชายมีความรักแบบเล่นหา และความรักแบบเสียดสี เค้นขีดกว่าเพศหญิง ซึ่งอาจอธิบายได้ว่า ความรักแบบเล่นหา เป็นความรักที่ต้องการความผูกพันกันทางร่างกายและอารมณ์สูง ผู้ที่มีความรักแบบเล่นหามักต้องการที่จะอยู่ใกล้ชิดกับคนรัก และต้องการพัฒนาสายสัมพันธ์กับคนรักทั้งทางกายและทางใจอย่างรวดเร็ว พอใจกับการมีอารมณ์ที่เร่าร้อนและต้องการมีความสัมพันธ์ทางเพศกับคนรัก ซึ่งโดยทั่วไปแล้วเพศชายจะมีความไวต่อความต้องการทางเพศสูงกว่าเพศหญิง นอกจากนี้สังคมไทยยังได้กำหนดบทบาททางเพศของเพศชายให้เป็นผู้ที่ต้องคอยดูแล เลี้ยงดู และปกป้องเพศหญิง ทำให้เพศชายมีเจตคติเกี่ยวกับความรักว่าตนต้องเป็นฝ่ายเสียดสีหรือเป็นผู้ให้เพื่อทำให้ฝ่ายหญิงมีความสุข

ด้วยเหตุผลดังกล่าวนี้ จึงทำให้เพศชายมีแนวโน้มที่จะมีความรักแบบเสน่หา และความรักแบบเสียสละมากกว่าเพศหญิง

ส่วนในด้านบุคลิกภาพ พบว่า เพศชายมีลักษณะ การตัดสินใจโดยใช้ความคิด เด่นชัดกว่าเพศหญิง และเพศหญิงมีลักษณะ การตัดสินใจโดยใช้ความรู้สึก เด่นชัดกว่าเพศชาย ซึ่งผลการวิจัยที่ได้ สอดคล้องกับคำอธิบายของ Myers และ McCaully ที่กล่าวว่า ผู้ชายและผู้หญิงจะได้รับแรงกดดันทางสังคมที่แตกต่างกัน กล่าวคือ ผู้ชายจะได้รับแรงสนับสนุนให้ทำกิจกรรมที่ต้องใช้ความคิดมากกว่าผู้หญิง ส่วนผู้หญิงจะได้รับการสนับสนุนให้ทำกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับอารมณ์ความรู้สึกมากกว่าผู้ชาย ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่า บทบาททางเพศทำให้เพศชายและเพศหญิงมีลักษณะบุคลิกภาพด้านการตัดสินใจที่แตกต่างกัน

ผลการวิจัยครั้งนี้สรุปได้ว่า ความรักแบบเสน่หา ความรักแบบมิตรภาพ และความรักแบบเสียสละ ไม่มีความสัมพันธ์กับบุคลิกภาพ แต่พบว่ารูปแบบความรักทั้ง 3 รูปแบบนี้นำไปสู่การมีความพึงพอใจในความสัมพันธ์สูง ส่วนความรักแบบไม่ผูกมัดนั้น ยิ่งบุคคลมีความรักแบบไม่ผูกมัดมากขึ้นเท่าใด ก็จะมีบุคลิกภาพแบบใช้ความรู้สึกในการตัดสินใจ และมีแนวการปฏิบัติตัวแบบมีแบบแผนน้อยลง ในทางตรงกันข้ามบุคคลที่มีความรักแบบไม่ผูกมัดยิ่งมากเท่าไร ยิ่งปรากฏบุคลิกภาพแบบยืดหยุ่นมากยิ่งขึ้นเท่านั้น ซึ่งความรักแบบไม่ผูกมัด นำไปสู่การมีความพึงพอใจในความสัมพันธ์ต่ำ บุคคลที่มีความรักแบบใช้เหตุผลและผลมากเท่าใดก็จะมีบุคลิกภาพแบบใช้ความรู้สึกในการตัดสินใจน้อยลงเท่านั้น แต่ไม่พบว่าความรักรูปแบบนี้มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในความสัมพันธ์ ความรักแบบลุ่มหลงจะปรากฏมากในบุคคลที่มีบุคลิกภาพแบบใช้ความรู้สึกในการตัดสินใจ และมีแนวการปฏิบัติตัวแบบยืดหยุ่น ในทางตรงกันข้ามผู้ที่มีความรักแบบลุ่มหลงมากเท่าใดก็จะมีบุคลิกภาพแบบใช้ความคิดในการตัดสินใจต่ำ แต่ความรักรูปแบบนี้ ไม่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในความสัมพันธ์ และเพื่อให้เห็นภาพรวมชัดเจนขึ้น ผู้วิจัยได้แสดงความสัมพันธ์ของรูปแบบความรักแบบต่างๆ กับความพึงพอใจในความสัมพันธ์ ในรูปแผนภาพการกระจายของคะแนน (Scatter diagram) ในภาคผนวก จ

บุคคลเมื่อมีอายุสูงขึ้น ก็มีแนวโน้มที่จะมีความรักแบบลุ่มหลงต่ำลง ผู้ที่รายงานว่าตนเอง เคยมีความรักมาหลายครั้ง มักมีแนวโน้มที่จะมีความรักแบบไม่ผูกมัดสูง และมีความรักแบบเสียสละต่ำ รวมทั้งมีความพึงพอใจในความสัมพันธ์ต่ำด้วย และเมื่อบุคคลมีระยะเวลาในการคบกับคนรักนานมากขึ้น ก็มีแนวโน้มที่จะมีความรักแบบลุ่มหลงลดลง รวมทั้งมีความพึงพอใจในความสัมพันธ์ต่ำลงด้วย

นอกจากนี้ ผลการวิจัยยังพบความแตกต่างระหว่างเพศ โดยพบว่า เพศชายและเพศหญิง มีรูปแบบของความรักแบบเสนาหา และความรักแบบเสียสละแตกต่างกัน โดยที่ เพศชายจะมีลักษณะของความรักแบบเสนาหาและความรักแบบเสียสละมากกว่าเพศหญิง ส่วนในเรื่องลักษณะบุคลิกภาพนั้น พบว่า เพศชายและเพศหญิง มีลักษณะบุคลิกภาพแบบใช้ความคิดในการตัดสินใจ และแบบใช้ความรู้สึกในการตัดสินใจแตกต่างกัน โดยที่ เพศชายจะมีลักษณะบุคลิกภาพแบบใช้ความคิดในการตัดสินใจ มากกว่าเพศหญิง ส่วนเพศหญิง จะมีลักษณะบุคลิกภาพแบบใช้ความรู้สึกในการตัดสินใจมากกว่าเพศชาย

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะบุคลิกภาพ ความพึงพอใจในความสัมพันธ์ กับรูปแบบความรักของคู่รัก

คำถามในการวิจัย

1. บุคลิกภาพแต่ละแบบจะมีความสัมพันธ์กับรูปแบบของความรักแบบใด
2. คู่รักที่มีรูปแบบของความรักคล้ายคลึงกันและแตกต่างกันจะมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในความสัมพันธ์หรือไม่

สมมติฐานที่ใช้ในการวิจัย

1. ความรักแบบเสน่หา ความรักแบบมิตรภาพ ความรักแบบใช้เหตุผลและผล และความรักแบบเสียสละมีสหสัมพันธ์เชิงเส้นตรงทางบวกกับความพึงพอใจในความสัมพันธ์
2. ความรักแบบไม่ผูกมัด และความรักแบบลุ่มหลงมีสหสัมพันธ์เชิงเส้นตรงทางลบกับความพึงพอใจในความสัมพันธ์

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ คู่รักที่ยังมิได้สมรส จำนวน 100 คู่ ในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งมีระยะเวลาในการคบหา หรือรู้จักกันมาไม่ต่ำกว่า 6 เดือน และเป็นบุคคลที่มีความรักกับเพศตรงกันข้าม (Heterosexual) โดยมีอายุระหว่าง 17 ถึง 40 ปี มีระดับการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรี หรือเทียบเท่าหรือกำลังศึกษาในระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยแบบสอบถาม (Questionnaire) 2 ชุด ซึ่งมีแบบสอบถามทั้งหมด 4 ตอน

ชุดที่ 1 ประกอบด้วยแบบสอบถาม 3 ตอน คือ

- ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว
- ตอนที่ 2 มาตรวัดเจตคติเกี่ยวกับความรัก ที่พัฒนามาจาก Love Attitudes Scale ของ Hendrick และ Hendrick (1986)
- ตอนที่ 3 มาตรวัดความพึงพอใจในความสัมพันธ์ ที่พัฒนามาจาก Relationship Assessment Scale ของ Hendrick และ Hendrick (1988)

ชุดที่ 2 ประกอบด้วยแบบสอบถาม ตอนที่ 4 คือ แบบวัดบุคลิกภาพ ที่พัฒนามาจาก แบบวัด Myers-Briggs Type Indicator (MBTI) ของ Isabel Briggs Myers (1987)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปขอความร่วมมือด้วยตนเองจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็น คู่รัก ซึ่งเป็น นิสิต นักศึกษา และบุคคลทั่วไป ได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์ จำนวน 100 คู่ โดยผู้วิจัยขอให้คู่รักแยกกันทำแบบสอบถามตามสถานที่และเวลาที่เหมาะสมเพื่อป้องกันการหวั่นไหวการประเมินจากคู่รัก และอธิบายวิธีการทำแบบสอบถามด้วยตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยทดสอบสมมติฐาน โดยการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Correlation, r) ระหว่างลักษณะบุคลิกภาพ ความพึงพอใจในความสัมพันธ์ กับ รูปแบบของความรัก โดยแยกวิเคราะห์

1. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ระหว่าง ลักษณะบุคลิกภาพ กับ รูปแบบของความรัก
2. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ระหว่าง รูปแบบของความรักกับ ความพึงพอใจในความสัมพันธ์

ผลการวิจัย

จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง ลักษณะบุคลิกภาพ ความพึงพอใจในความสัมพันธ์ กับรูปแบบของความรัก พบว่า

1. รูปแบบของความรักแต่ละรูปแบบมีสหสัมพันธ์เชิงเส้นตรงกับความพึงพอใจในความสัมพันธ์ โดยที่
 - ความรักแบบเสนาหา ($r = .583, p < .001$) ความรักแบบเสียสละ ($r = .469, p < .001$) และความรักแบบมิตรภาพ ($r = .231, p < .001$) มีสหสัมพันธ์เชิงเส้นตรงทางบวกกับ ความพึงพอใจในความสัมพันธ์
 - ความรักแบบไม่ผูกมัด มีสหสัมพันธ์เชิงเส้นตรงทางลบกับ ความพึงพอใจในความสัมพันธ์ ($r = -.419, p < .001$)
 - ความรักแบบใช้เหตุและผล และความรักแบบลุ่มหลงไม่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ดังนั้น ผลการวิจัยจึง สนับสนุน สมมติฐานเป็นบางส่วน

2. ลักษณะบุคลิกภาพบางลักษณะ มีค่าสหสัมพันธ์เชิงเส้นตรงกับรูปแบบของความรัก โดยที่
 - ลักษณะการตัดสินใจโดยใช้ความคิด มีสหสัมพันธ์เชิงเส้นตรงทางลบกับ ความรักแบบลุ่มหลง ($r = -.251, p < .001$)
 - ลักษณะการตัดสินใจโดยใช้ความรู้สึก มีสหสัมพันธ์เชิงเส้นตรงทางบวกกับ ความรักแบบลุ่มหลง ($r = .150, p < .05$) และมีสหสัมพันธ์เชิงเส้นตรงทางลบกับ ความรักแบบไม่ผูกมัด ($r = -.160, p < .05$) และความรักแบบใช้เหตุและผล ($r = -.141, p < .05$)
 - ลักษณะแนวการปฏิบัติตัวแบบมีแบบแผน มีสหสัมพันธ์เชิงเส้นตรงทางลบกับ ความรักแบบไม่ผูกมัด ($r = -.142, p < .05$)

- ลักษณะแนวการปฏิบัติตัวแบบยึดหยุ่น มีสหสัมพันธ์เชิงเส้นตรงทางบวกกับความรักแบบไม่ผูกมัด ($r=.149, p < .05$) และความรักแบบลุ่มหลง ($r=.140, p < .05$)
- ลักษณะบุคลิกภาพแบบเปิดตัว-แบบปิดตัว และลักษณะการรับรู้ข้อมูลเชิงประจักษ์-แบบผุดคิดได้เอง ไม่มีความสัมพันธ์กับรูปแบบของความรักอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีการเพิ่มจำนวนตัวอย่างให้มากกว่านี้ เพื่อเพิ่มการกระจายของลักษณะการจับคู่ของคู่รักให้หลากหลาย และมีจำนวนของคู่รักในแต่ละลักษณะการจับคู่ใกล้เคียงกัน เพื่อนำมาวิเคราะห์ความแตกต่างของลักษณะการจับคู่ในแต่ละแบบในประเด็นต่างๆ เช่น หาความสัมพันธ์ระหว่าง ลักษณะการจับคู่ของคู่รักและความพึงพอใจในความสัมพันธ์
2. ควรมีการศึกษาความพึงพอใจในความสัมพันธ์ โดยทำวิจัยในลักษณะการศึกษาระยะยาว (Longitudinal Study) เพื่อพิจารณาว่า ลักษณะการจับคู่ของคู่รักแบบใดจึงจะมีความยั่งยืนยาวในความสัมพันธ์

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- ธีระพร อุวรรณโณ (2537). *จิตวิทยาสังคม*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (อัดสำเนา)
- ศรีเรือน แก้วกังวาล (2540). *จิตวิทยาพัฒนาการชีวิตทุกช่วงวัย*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ภาษาอังกฤษ

- Arnold, M. E., & Thompson, B. (1995). Love style perceptions in relation to personality function. *Journal of Social Behavior and Personality*, 11, 425-438.
- Clark, M. S., & Mills, J. (1979). Interpersonal attraction in exchange and communal relationships. *Journal of Personality and Social Psychology*, 37, 12-24.
- Davies, M. F. (1996). EPQ correlates of love styles. *Personality and Individual Differences*, 20, 257-259.
- Davis, K. E., & Latty-Mann, H. (1987). Love styles and relationship quality: A contribution to validation. *Journal of Social and Personal Relationships*, 4, 409-428.
- Dion, K. L., & Dion, K. K. (1973). Correlates of romantic love. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 41, 51-56.
- Gardner, W. L., & Martinko, M. J. (1996). Using the Myers-Briggs Type Indicator to study managers: A Literature review and research agenda. *Journal of Management*, 22, 45-83.
- George, Y., & Sarah, B. (1991). Love styles and life satisfaction. *Psychological Reports*, 68, 883-890.
- Hendrick, C., & Hendrick, S. S. (1986). A theory and method of love. *Journal of Personality and Social Psychology*, 50, 392-402.
- Hendrick, C., & Hendrick, S. S. (1991). Dimensions of love: A sociobiological interpretation. *Journal of Social and Clinical Psychology*, 10, 206-230.

- Hendrick, S. S. (1988). A generic measure of relationship satisfaction. *Journal of Marriage and the Family*, 50, 93-98.
- Hendrick, S. S. (1995). *Close relationship: What couple therapist can learn*. Pacific Grove, CA: Brooks/Cole.
- Hendrick, S. S., Dicke, A., & Hendrick, C. (1998). The relationship assessment scale. *Journal of Social and Personal Relationships*, 15, 137-142.
- Hendrick, S. S., & Hendrick, C. (1992). *Liking, loving, and relating* (2nd ed.). Pacific Grove, CA: Brooks/Cole.
- Hendrick, S. S., Hendrick, C., & Adler, N. L. (1988). Romantic relationship: Love, satisfaction, and staying together. *Journal of Personality and Social Psychology*, 54, 980-988.
- Hester, C., & Rudolph, K. (1994). The effects of personality, gender, and age on ranked characteristics of the ideal romantic partner. *Journal of Psychological Type*, 29, 14-23.
- Hilgard, E. R. (1965). *Introduction to psychology*. New York: Harcourt Brace and World.
- Jung, C.G. (1971). *Psychology type*. London: Routledge.
- Kobes, K. J., & Lichtenberg, J. W. (1997, March). *Personality similarity, interpersonal perception, and relationship satisfaction*. Paper presented at the American Educational Research Association Annual Meeting, Chicago, IL.
- Kroeger, O., & Thuesen, J. M. (1988). *Type Talk*. Palo Alto, CA: Dell.
- Lee, J. A. (1973). *The colors of love: An exploration of the ways of loving*. Don Mills, Ontario: New Press.
- Levesque, R. J. R. (1993). The romantic experiences of adolescents in satisfying love relationship. *Journal of Youth and Adolescence*, 22, 219-251.
- Mallandian, L., & Davies, M. F. (1994). The colors of love: Personality correlates of love styles. *Personality and Individual Differences*, 17, 557-560.
- Meeks, B. S., Hendrick, S. S., & Hendrick, C. C. (1998). Communication, love and Relationship satisfaction. *Journal of Social and Personal Relationship*, 15, 755-773.
- Morrow, G. D., Clark, E. M., & Brock, K. F. (1995). Individual and partner love style: Implications for the quality of romantic involvement. *Journal of Social and Personal Relationships*, 12, 363-387.

- Murray, J. B. (1990). Review of research on the Myer-Briggs Type Indicator. *Perceptual and Motor Skills*, 70, 1187-1202.
- Myers, I. B. (1987). *Introduction type: A description of the theory and applications of the Myers-Briggs Type Indicator*. Palo Alto, CA: Consulting Psychologist Press.
- Myers, I. B., & McCaulley, M. H. (1985). *Manual: A guide to the development and use of the Myers-Briggs Type Indicator*. Gainesville, FL: Consulting Psychologists Press.
- Philipchalk, R. P. (1995). *Invitation to social psychology*. Orlando, FL: Harcourt Brace College.
- Rubin, Z. (1970). Measurement of romantic love. *Journal of Personality and Social Psychology*, 16, 265-273.
- Simpson, J. A., Campbell, B., & Berscheid, E. (1986). The association between romantic love and marriage. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 12, 363-372.
- Sprecher, S., Cate, R., & Levin, L. (1998). Parental divorce and young adults' belief about love. *Journal of Divorce and Remarriage*, 28, 107-120.
- Sternberg, R. J. (1986). A triangular theory of love. *Psychological Review*, 93, 119-135.
- Swensen, C. H., & Trahaug, G. (1985). Commitment and the long-term marriage relationship. *Journal of Marriage and the Family*, 47, 939-945.
- Tzeng, O. C., Ware, R., & Chen, J. M. (1989). Measurement and utility of continuous unipolar ratings for the Myers-Briggs Type Indicator. *Journal of Personality Assessment*, 53, 727-738.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

คำชี้แจง

แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำมาใช้เป็นประโยชน์ทางด้านการศึกษาวิจัย เพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์ ของนางสาววาริน เทพายน นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาสังคม คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ชุด ชุดที่ 1 ประกอบด้วยแบบสอบถามส่วนที่ 1 2 และ 3 ชุดที่ 2 ประกอบด้วยแบบสอบถามส่วนที่ 4 เพื่อความสมบูรณ์ในการวิจัย ขอความกรุณาท่านได้โปรดตอบแบบสอบถามด้วยความตั้งใจ จริงใจ และตรงกับความรู้สึกของท่านอย่างแท้จริง ข้อมูลจากการตอบของท่านจะถือเป็นความลับ และไม่มีผลกระทบต่อตัวท่านทั้งสิ้น

♥ขอขอบคุณในความร่วมมือ

นางสาววาริน เทพายน

แบบสอบถามชุดที่ 1

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัว

1. เพศ ชาย หญิง
2. อายุ ต่ำกว่า 17 ปี 17 - 19 ปี 20 - 25 ปี
 26 - 30 ปี 31 - 35 ปี 36 ปีขึ้นไป
3. ปัจจุบันท่าน กำลังศึกษา คณะ _____ สาขาวิชา _____
ระดับ _____ ชั้นปีที่ _____
 ทำงาน ตำแหน่ง _____ แผนก/ฝ่าย _____
ทำงานมาเป็นเวลา _____ ปี
 อื่นๆ โปรดระบุ _____ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
4. ท่านสำเร็จการศึกษาสูงสุดในระดับ _____ (6)
 มัธยมศึกษาตอนปลาย, ป.ว.ช. หรือเทียบเท่า อนุปริญญา ป.ว.ส. หรือเทียบเท่า
 ปริญญาตรี หรือเทียบเท่า ปริญญาโท
 ปริญญาเอก อื่นๆ โปรดระบุ _____
5. สถานภาพของท่านในปัจจุบัน โสด สมรส
 หย่าร้าง อื่นๆ โปรดระบุ _____
6. สถานภาพของบิดา-มารดา อยู่ร่วมกัน แยกกันอยู่ (7)
 หย่าร้าง อื่นๆ โปรดระบุ _____
7. ท่านเคยมีความรักกับใครหรือไม่ ไม่เคย (8)
 เคย เคยมีความรัก _____ ครั้ง
9. ท่านกับคนรักคบกันมาเป็นระยะเวลา _____ (9-10)

ส่วนที่ 2

โปรดพิจารณาข้อความต่อไปนี้ แล้วเขียนเครื่องหมาย X ลงในช่องที่ตรงกับความรู้สึก หรือการแสดงออกของท่านมากที่สุด โดยให้ท่านนึกถึงคนรักในปัจจุบันของท่าน

- 5 = เห็นด้วยกับข้อความดังกล่าวอย่างยิ่ง หรือข้อความดังกล่าวเป็นจริงอย่างยิ่ง
 4 = เห็นด้วยกับข้อความดังกล่าว หรือข้อความดังกล่าวเป็นจริง
 3 = เห็นด้วยกับข้อความ หรือข้อความเป็นจริงในบางครั้ง และไม่เห็นด้วยกับข้อความ หรือข้อความไม่เป็นจริงในบางครั้ง
 2 = ไม่เห็นด้วยกับข้อความดังกล่าว หรือข้อความดังกล่าวไม่เป็นจริง
 1 = ไม่เห็นด้วยกับข้อความดังกล่าวอย่างยิ่ง หรือ ข้อความดังกล่าวไม่เป็นจริงอย่างยิ่ง

แบบสอบถามประกอบด้วยข้อคำถามทั้งหมด 59 ข้อ

ตัวอย่าง

ข้อความ	5	4	3	2	1
1. ฉันถูกใจคนรักทันทีตั้งแต่แรกเจอ	5	4	3	2	1
2. ฉันไม่ต้องการให้คนรักปกป้องฉันเหมือนแม่กับเขา/เธอ	5	4	3	2	1

ถ้าท่านพิจารณาว่าข้อความ "ฉันถูกใจคนรักทันทีตั้งแต่แรกเจอ" เป็นลักษณะที่ไม่เป็นจริงสำหรับท่านอย่างยิ่ง หรือ ท่านมิได้ถูกใจคนรักตั้งแต่แรกเจอ ให้ท่านกาเครื่องหมาย X ลงในช่องหมายเลข 1 บนบรรทัดเดียวกับข้อความ

ถ้าท่านพิจารณาว่าข้อความ "ฉันไม่ต้องการให้คนรักปกป้องฉันเหมือนแม่กับเขา/เธอ" นั้นเป็นจริงสำหรับท่านอย่างยิ่ง ให้ท่านกาเครื่องหมาย X ลงในช่องหมายเลข 5 บนบรรทัดเดียวกับข้อความ ดังนี้

ข้อความ	5	4	3	2	1
1. ฉันถูกใจคนรักทันทีตั้งแต่แรกเจอ	5	4	3	2	1
2. ฉันไม่ต้องการให้คนรักปกป้องฉันเหมือนแม่กับเขา/เธอ	5	4	3	2	1

แบบสอบถาม

ข้อความ	5	4	3	2	1
1. ฉันถูกใจคนรักทันทีตั้งแต่แรกเจอ	5	4	3	2	1
2. ฉันไม่ต้องการให้คนรักป้กใจเชื่อว่า ฉันจะผูกมัดกับ เขา/เธอ	5	4	3	2	1
3. เวลาที่คนรักกับฉันมีเรื่องขัดใจกัน ฉันจะท้องไส้ปั่นป่วน	5	4	3	2	1
4. ฉันบอกให้แน่ชัดไม่ได้ว่ามีมิตรภาพได้แปรเปลี่ยนเป็นความรักเมื่อใด	5	4	3	2	1
5. ฉันเชื่อว่าตราบเท่าที่คนรัก <u>ไม่รู้</u> ว่าฉันคบคนอื่นด้วย ก็จะไม่ทำให้เขา/เธอ น้อยใจหรือเสียใจ	5	4	3	2	1
6. ฉันพิจารณาว่าคนนั้นจะเปลี่ยนแปลงไปอย่างไรในอนาคต ก่อนที่ฉันจะผูกมัดตนเองกับ เขา/เธอ	5	4	3	2	1
7. ฉันรู้สึกว่าคุณกับคนรักเกิดมาเพื่อกันและกัน	5	4	3	2	1
8. มิตรภาพของเราค่อยๆแปรเปลี่ยนเป็นความรักเมื่อเราใช้เวลาด้วยกันมากขึ้น	5	4	3	2	1
9. ฉันพยายามใช้ความเข้มแข็งของตนช่วยให้คนรักผ่านภาวะวิกฤต	5	4	3	2	1
10. เวลาที่คนรักไม่ใส่ใจฉัน ฉันจะปวดหัวตัวร้อนขึ้นมาทันที	5	4	3	2	1
11. ก่อนที่ฉันจะเข้าไปเกี่ยวข้องกับใครสักคน ฉันจะพิจารณาถึงพันธกรรมของ เขา/เธอ ว่าเหมาะกับฉันหรือไม่ หากเราจะมีลูกด้วยกัน	5	4	3	2	1
12. ฉันพยายามช่วยคนรักเสมอเมื่อเขามีปัญหา	5	4	3	2	1
13. บางครั้งฉันต้องพยายามปกปิดไม่ให้คนรักทั้งคู่ของ ฉันรู้ว่าฉันไม่ได้มี เขา/เธอ เพียงคนเดียว	5	4	3	2	1
14. ฉันไม่สามารถทำให้สบายใจให้สบายได้ หากฉันสงสัยว่าคนรักของฉันกำลังอยู่กับคนอื่น	5	4	3	2	1
15. ฉันเชื่อว่าความห่วงใยเป็นพื้นฐานเริ่มแรกของความรักแท้	5	4	3	2	1
16. ฉันชอบที่จะมีคนรักหลายคน	5	4	3	2	1
17. ฉันพยายามวางแผนชีวิตอย่างระมัดระวังก่อนที่ฉันจะเลือกคนรัก	5	4	3	2	1
18. ฉันกับคนรักต่างเข้าใจซึ่งกันและกันอย่างแท้จริง	5	4	3	2	1
19. ฉันยังคงเป็นเพื่อนที่ดีต่อคนเกือบทุกคนที่ฉันเคยคบฉันท์คนรัก	5	4	3	2	1

ข้อความ	5	4	3	2	1
20. ทุกสิ่งทุกอย่างที่เป็นของฉันก็เสมือนหนึ่งเป็นของของคนรักด้วย	5	4	3	2	1
21. ฉันรู้สึกว่าคุณเองไม่มีค่าเลย ถ้าปราศจากคนรัก	5	4	3	2	1
22. ฉันเชื่อว่าความสัมพันธ์ฉันท์คนรักที่ดีควรมีทั้งการให้และการรับ	5	4	3	2	1
23. ฉันจะเป็นฝ่ายยอมทนทุกข์ทรมานมากกว่าที่จะให้คนรักของฉันต้องทุกข์ทรมาน	5	4	3	2	1
24. การที่ฉันได้สัมผัสหรือถูกเนื้อต้องตัวคนรัก ฉันจะรู้สึกพึงใจ	5	4	3	2	1
25. ฉันเชื่อว่าการมีเพศสัมพันธ์เป็นความพึงใจของทั้งสองฝ่าย โดยไม่ต้องมีการผูกมัดซึ่งกันและกัน	5	4	3	2	1
26. ถ้าคนรักละเลยฉันสักกระยะหนึ่ง บางครั้งฉันจะทำอะไรโง่ๆ เพื่อเรียกร้องความสนใจจาก เขา/เธอ	5	4	3	2	1
27. ฉันคาดว่าคนรักกับฉันจะมีความเป็นเพื่อนให้กันตลอดไป	5	4	3	2	1
28. ฉันเชื่อว่าฉันและคนรักต่างก็มีอิสระที่จะมีความสัมพันธ์กับคนอื่นได้อีก	5	4	3	2	1
29. ข้อพิจารณาอย่างหนึ่งในการเลือกคู่ คือ การพิจารณาว่า เขา/เธอ มีผลกระทบต่อนหน้าที่การงานของฉันอย่างไร	5	4	3	2	1
30. ฉันกับคนรักผูกพันกันทั้งทางกายและทางใจอย่างรวดเร็ว	5	4	3	2	1
31. ความรักที่ดีที่สุดคือ รักที่พัฒนามาจากมิตรภาพที่ยืนยาว	5	4	3	2	1
32. ฉันจะไม่มีความสุขจนกว่าคนรักจะมีความสุขเสียก่อน	5	4	3	2	1
33. เมื่อฉันมีเรื่องขัดใจกับคนรัก ฉันไม่สามารถควบคุมอารมณ์ของตนเองได้	5	4	3	2	1
34. ข้อพิจารณาอย่างหนึ่งในการเลือกคู่ คือ การพิจารณาว่าคนนั้น สามารถเข้ากับฉันได้หรือไม่	5	4	3	2	1
35. ฉันพร้อมที่จะเป็นฝ่ายเสียสละเพื่อรักษาความรักของเราให้ยืนยาว	5	4	3	2	1
36. ฉันกับคนรักมีความรู้สึกดึงดูดใจซึ่งกันและกัน	5	4	3	2	1
37. ฉันหายเสียใจจากการอกหักได้อย่างง่ายดายและรวดเร็ว	5	4	3	2	1
38. เวลาที่ฉันกับคนรักเลิกรากัน ฉันจะรู้สึกหตุใจจนเคยคิดที่จะฆ่าตัวตาย	5	4	3	2	1
39. ฉันบอกให้แน่ชัดว่าไม่ได้ว่า ฉันกับคนรักเริ่มรักกันเมื่อไร	5	4	3	2	1

ข้อความ	5	4	3	2	1
40. ฉันหลีกเลี่ยงการพบปะคนรักบ่อยเกินไป เพื่อป้องกันการผูกมัด	5	4	3	2	1
41. หลักเกณฑ์สำคัญในการเลือกคนรัก คือ คนๆนั้นจะสะท้อนภาพครอบครัวของฉันอย่างไร	5	4	3	2	1
42. คนรักของฉันมีรูปร่างหน้าตาถูกใจฉัน	5	4	3	2	1
43. แท้จริงแล้วความรักก็คือมิตรภาพที่ลึกซึ้ง ไม่ใช่อารมณ์ลึกลับที่ยากต่อความเข้าใจ	5	4	3	2	1
44. ฉันจะอดทนอดกลั้นต่อทุกสิ่งทุกอย่างเพื่อคนรักของฉัน	5	4	3	2	1
45. ฉันจะไม่สบายใจอย่างมาก ถ้าคนรักหายหน้าหายตาไป	5	4	3	2	1
46. การรักใคร่รักคนที่มิถูกมิหลังเหมือนกันเป็นสิ่งที่ดีที่สุด	5	4	3	2	1
47. ถึงแม้คนรักจะทำให้ฉันเสียใจ ฉันยังคงให้อภัย เขา/เธอ เสมอ	5	4	3	2	1
48. สัมพันธภาพระหว่างฉันกับคนรักเป็นไปอย่างเปิดเผย และจริงจัง	5	4	3	2	1
49. ฉันยอมรับการที่คนรักจะคบคนอื่นด้วย เพื่อหลีกเลี่ยงไม่ให้เขา/เธอ ผูกพันกับฉันจนเกินไป	5	4	3	2	1
50. บางครั้งฉันตื่นเต้นกับการมีความรักจนไม่สามารถข่มตาให้หลับได้	5	4	3	2	1
51. สำหรับฉันความรักไม่ต้องการสิ่งที่ตื่นเต้นเร้าใจ แต่ต้องการมิตรภาพที่มั่นคง	5	4	3	2	1
52. เวลาที่คนรักของฉันเกาะติดฉันจนเกินไป ฉันจะกอดห่างออกมาเล็กน้อย	5	4	3	2	1
53. ฉันคบกับคนหลายคนเพื่อศึกษา และเลือกคนที่เหมาะสมกับฉันมากที่สุด	5	4	3	2	1
54. ฉันเชื่อในรักแรกพบ	5	4	3	2	1
55. ความรักแบบที่ฉันต้องการคือ ความรักที่พัฒนามาจากมิตรภาพที่มั่นคง	5	4	3	2	1
56. โดยปกติฉันเต็มใจที่จะเสียสละความปรารถนาส่วนตัวเพื่อให้คนรักของฉันได้ในสิ่งที่ เขา/เธอ ต้องการ	5	4	3	2	1
57. เมื่อมีความรัก ฉันจะไม่มีสมาธิกับสิ่งอื่นๆอีกเลย	5	4	3	2	1
58. ปัจจัยสำคัญในการเลือกคู่ คือ การพิจารณาว่า เขา/เธอ จะเป็นพ่อแม่ที่ดีหรือไม่	5	4	3	2	1
59. เมื่อคนรักโกรธ ฉันยังคงรักเขาหมดใจโดยไม่มีข้อแม้ใดๆ	5	4	3	2	1

ส่วนที่ 3

โปรดพิจารณาข้อความต่อไปนี้ แล้วเขียนเครื่องหมาย X ลงในช่องที่ตรงกับความรู้สึกของท่านมากที่สุด โดยให้ท่านนึกถึงคนรักในปัจจุบันของท่าน

ตัวอย่าง

1. คนรักของท่านมีลักษณะตรงตามที่ท่านต้องการ มาก-น้อยเพียงใด

น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
------------	------	---------	-----	-----------

ถ้าท่านพิจารณาว่า คนรักของท่านมีลักษณะตรงตามที่ท่านต้องการมากที่สุด ให้ท่านกาเครื่องหมาย X ลงในช่องที่มีคำว่า มากที่สุด ในข้อเดียวกับข้อความ ดังนี้

1. คนรักของท่านมีลักษณะตรงตามที่ท่านต้องการ มาก-น้อยเพียงใด

น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
------------	------	---------	-----	-----------

แบบสอบถาม

1. คนรักของท่านมีลักษณะตรงตามที่ท่านต้องการ มาก-น้อยเพียงใด

น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
------------	------	---------	-----	-----------

2. คนรักของท่านรู้ถึงความต้องการของท่าน มาก-น้อยเพียงใด

น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
------------	------	---------	-----	-----------

3. ความสัมพันธ์ระหว่างท่านกับคนรักเป็นไปตามที่ท่านคาดหวังไว้ตั้งแต่ต้น มาก-น้อยเพียงใด

น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
------------	------	---------	-----	-----------

4. บ่อยครั้งแค่ไหนที่ท่านคิดว่าท่านไม่น่าจะมีความสัมพันธ์กับคนรักของท่าน

น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
------------	------	---------	-----	-----------

5. ท่านได้วางใจคนรักของท่าน มาก-น้อยเพียงใด

น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
------------	------	---------	-----	-----------

6. คนรักของท่านเปิดเผยตนเองกับท่าน มาก-น้อยเพียงใด

น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
------------	------	---------	-----	-----------

7. ท่านเปิดเผยตนเองกับคนรัก มาก-น้อยเพียงใด

น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
------------	------	---------	-----	-----------

8. ความสัมพันธ์ของท่านกับคนรักมีปัญหาเกิดขึ้น มาก-น้อยเพียงใด

น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
------------	------	---------	-----	-----------

9. บ่อยครั้งแค่ไหนที่ท่านกับคนรักมีความคิดเห็นไม่ตรงกัน

น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
------------	------	---------	-----	-----------

10. ท่านทำกิจกรรมต่างๆร่วมกับคนรัก บ่อยครั้งแค่ไหน

น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
------------	------	---------	-----	-----------

11. ท่านภูมิใจในคนรักของท่าน มาก-น้อยเพียงใด

น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
------------	------	---------	-----	-----------

12. คนรักของท่านทำให้ท่านรู้สึกว่าคุณค่า มาก-น้อยเพียงใด

น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
------------	------	---------	-----	-----------

13. ท่านทะเลาะกับคนรักของท่าน มาก-น้อยเพียงใด

น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
------------	------	---------	-----	-----------

14. บ่อยครั้งแค่ไหนที่ท่านเคยตัดสินใจที่จะสิ้นสุดความสัมพันธ์กับคนรักของท่าน

น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
------------	------	---------	-----	-----------

15. โดยทั่วไป ท่านพึงพอใจในความสัมพันธ์ของท่านกับคนรัก มาก-น้อยเพียงใด

น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
------------	------	---------	-----	-----------

16. เมื่อเปรียบเทียบกับคู่รักส่วนใหญ่ ท่านคิดว่าความสัมพันธ์ของท่านกับคนรักดี มาก-น้อยเพียงใด

น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
------------	------	---------	-----	-----------

17. ท่านรักคนรักของท่าน มาก-น้อยเพียงใด

น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
------------	------	---------	-----	-----------

ภาคผนวก ข

แบบสอบถามชุดที่ 2

ส่วนที่ 4

โปรดกา X ทับตัวอักษร (ก) หรือ (ข) หน้าคำตอบที่ตรงกับ **ความรู้สึก**
และ การกระทำตามปกติ ของท่านมากที่สุด
 เพียงตัวเลือกเดียวในแต่ละข้อ

1. หากท่านตั้งใจจะไปไหนสักหนึ่งวัน ท่านจะ...

(ก) วางแผนว่าจะทำอะไร และจะทำเมื่อไหร่ หรือ	
(ข) ไปเลยโดยไม่ต้องคิดมาก	
2. โดยปกติแล้ว ท่าน...

(ก) เข้ากับบุคคลอื่นได้ดี	(ข) ค่อนข้างเงียบและสงวนท่าที
---------------------------	-------------------------------
3. ท่านชอบที่จะทำอะไรได้มากกว่ากัน ระหว่าง...

(ก) วางแผนการนัดพบ จัดงานสังสรรค์ และอื่นๆไว้ล่วงหน้าเป็นอย่างดี	
(ข) ทำตัวให้ว่างเพื่อร่วมสนุกได้ทุกเมื่อ	
4. ตามปกติ ท่านเข้ากับคนแบบไหนได้ดีกว่ากัน...

(ก) คนช่างคิดช่างฝัน	(ข) คนที่มองโลกตามความเป็นจริง
----------------------	--------------------------------
5. ท่านมักจะเป็นคนแบบไหน...

(ก) ใช้ความรู้สึกเป็นใหญ่	(ข) ใช้ปัญญาเป็นใหญ่
---------------------------	----------------------
6. เมื่ออยู่กับกลุ่มคนท่านมักจะ...

(ก) ร่วมสนทนากับคนทั้งกลุ่ม	(ข) คุยกับใครคนใดคนหนึ่งทีละคน
-----------------------------	--------------------------------
7. ท่านทำอะไรได้ได้ดีกว่ากัน ระหว่าง...

(ก) จัดการกับสิ่งที่เกิดขึ้นโดยไม่คาดคิด และรู้ได้ทันทีว่าจะต้องทำอะไรในสถานการณ์นั้นๆ	
(ข) ทำตามแผนที่วางไว้อย่างรอบคอบ	
8. ท่านอยากให้คนมองว่าท่านเป็น...

(ก) นักปฏิบัติ	(ข) นักคิด
----------------	------------
9. เมื่ออยู่ในกลุ่มคนกลุ่มใหญ่ ท่านมักจะ...

(ก) เป็นผู้แนะนำคนอื่นๆให้รู้จักกัน	(ข) เป็นผู้ที่ได้รับการแนะนำให้รู้จักกับคนอื่น
-------------------------------------	--

10. ท่านชื่นชมคนแบบใดมากกว่ากัน ระหว่าง...
- (ก) คนที่ทำตัวตามที่สังคมเห็นว่าเหมาะสมจนไม่เคยตกเป็นเป้าสายตา
- (ข) คนที่เป็นตัวของตัวเองมากจนไม่สนใจว่าจะตกเป็นเป้าสายตาหรือไม่
11. การปฏิบัติตามตารางเวลา เป็นสิ่งที่...
- (ก) ท่านชอบทำ
- (ข) จำกัดเสรีภาพของท่าน
12. การจดยกรายการสิ่งที่ท่านควรจะทำให้เสร็จในวันเสาร์ อาทิตย์ เป็นความคิดที่...
- (ก) ท่านอยากทำ
- (ข) ท่านไม่อยากทำ
13. คำชมแบบใดมีความหมายสำหรับท่านมากกว่ากัน ระหว่าง...
- (ก) ท่านเป็นคนที่มีความรู้ลึกกับสิ่งต่างๆอย่างถ่องแท้
- (ข) ท่านเป็นคนที่มีเหตุผลสม่ำเสมอ
14. ในระหว่างเพื่อนๆของท่าน ท่านเป็น...
- (ก) หนึ่งในผู้ที่รู้ว่ามีอะไรๆ เกิดขึ้นหลังคนอื่นๆ
- (ข) คนที่รู้เรื่องต่างๆของทุกคนตลอดเวลา
15. ท่านชอบที่จะมีเพื่อนแบบใดมากกว่ากัน ระหว่าง...
- (ก) คนที่มีแนวคิดใหม่ๆอยู่เสมอ
- (ข) คนที่อยู่ในโลกของความเป็นจริง ไม่ชอบการจินตนาการผีนเพื่อง
16. ท่านเป็นคน...
- (ก) พุดคุยได้กับคนเกือบทุกคน และคุยได้นานเท่าที่จำเป็น
- (ข) คุยนานได้เฉพาะกับบางคนและบางสถานการณ์
17. เมื่อท่านมีงานพิเศษจะต้องทำ ท่านชอบที่จะ...
- (ก) วางแผนงานอย่างรอบคอบก่อนจะเริ่มทำ
- (ข) ลงมือทำเลย และค่อยคิดค่อยแก้ปัญหาไประหว่างที่ทำ
18. ท่านมักจะ...
- (ก) ให้ความสำคัญกับอารมณ์มากกว่าเหตุผล
- (ข) ให้ความสำคัญกับการใช้เหตุผลมากกว่าอารมณ์
19. ในการอ่านเพื่อความบันเทิง ท่านชอบแนวการเขียนแบบใดมากกว่ากัน ระหว่าง...
- (ก) การเขียนให้ต้องขบคิด
- (ข) การเขียนที่เข้าใจได้โดยไม่ต้องขบคิด
20. คนที่เพิ่งรู้จักท่าน สามารถบอกได้ว่าท่านสนใจสิ่งใด...
- (ก) ทันที
- (ข) หลังจากที่พวกเขาได้รู้จักท่านอย่างแท้จริงแล้วเท่านั้น
21. เมื่อถูกกำหนดไว้ล่วงหน้าแล้วว่าท่านจะต้องทำอะไรในเวลาใด ท่านจะรู้สึกว่าจะ...
- (ก) เป็นการดีที่สามารถวางแผนได้เช่นนั้น
- (ข) ค่อนข้างไม่ชอบ เพราะรู้สึกผูกมัด

22. ในการทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่หลายๆคนทำกัน ท่านอยากจะทำ...
 (ก) ทำตามแนวทางที่เป็นที่ยอมรับอยู่แล้ว
 (ข) คิดหาแนวทางใหม่ของท่านเอง
23. โดยปกติแล้ว ท่านเป็นคนที่...
 (ก) แสดงความรู้สึกของตนออกมาอย่างเปิดเผย
 (ข) เก็บความรู้สึกของตนเองไม่บอกใคร
24. ท่านคิดว่าท่านเป็นคนที่...
 (ก) กระตือรือร้นกับสิ่งต่างๆมากกว่าคนอื่นโดยเฉลี่ย
 (ข) ตื่นเต้นกับสิ่งต่างๆน้อยกว่าคนอื่นโดยเฉลี่ย
25. ท่านรู้สึกว่าสิ่งใดเป็นความผิดร้ายแรงมากกว่ากันระหว่าง การเป็นคนที่...
 (ก) ไม่มีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น
 (ข) ไม่มีเหตุผล
26. ท่านเป็นคน...
 (ก) ชอบทำสิ่งต่างๆในเวลาจวนตัว
 (ข) รู้สึกว่าการทำงานในเวลาจวนตัวเป็นเรื่องเครียด
27. เมื่ออยู่ในงานเลี้ยงสังสรรค์ ท่านรู้สึกอย่างไร ระหว่าง...
 (ก) เบื่อเป็นบางครั้ง
 (ข) สนุกสนานตลอดเวลา
28. ท่านคิดว่า การมีกิจวัตรประจำวัน...
 (ก) ทำให้ทำสิ่งต่างๆสำเร็จลุล่วงได้สะดวก
 (ข) เป็นความบับคั้น แม้จะจำเป็น
29. เมื่อมีบางสิ่งบางอย่างเริ่มจะได้รับความนิยม ท่านมักจะ...
 (ก) เป็นหนึ่งในคนแรกๆที่ทดลองสิ่งนั้น
 (ข) ไม่สนใจมากนัก
30. ท่านเป็นคนอย่างไร ระหว่าง...
 (ก) ง่ายที่จะทำความรู้จัก
 (ข) ยากที่จะทำความรู้จัก
31. ในการดำเนินชีวิต ท่านชอบแบบใดมากกว่ากัน...
 (ก) เป็นผู้ริเริ่มสร้างแบบอย่างของตน
 (ข) ปฏิบัติตามระเบียบแบบแผนที่สืบทอดกันมา
32. ท่านปรับตัวให้เข้ากับสิ่งใดยากกว่ากัน...
 (ก) งานประจำ
 (ข) งานที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอๆ
33. เมื่อท่านเริ่มทำโครงการใหญ่ จะต้องสำเร็จในหนึ่งสัปดาห์ ท่านจะ...
 (ก) ใช้เวลากับการจดรายการสิ่งที่จะต้องทำ และจัดลำดับในการทำสิ่งต่างๆเหล่านั้น
 (ข) ลงมือทำเลย

34. ท่านคิดว่า สิ่งใดสำคัญกว่ากัน...
- (ก) ความสามารถในการมองเห็นโอกาส หรือความเป็นไปได้ในสถานการณ์หนึ่งๆ
(ข) ความสามารถในการปรับตามข้อเท็จจริงที่ปรากฏ
35. ท่านคิดว่า คนที่สนิทกับท่านรู้ว่าท่านรู้สึกอย่างไร...
- (ก) เกือบทุกเรื่อง (ข) เฉพาะเมื่อท่านมีเหตุผลบางอย่างเป็นพิเศษที่จะต้องบอกพวกเขา
36. ท่านชอบทำงานภายใต้ผู้บังคับบัญชา แบบใดมากกว่ากันระหว่าง...
- (ก) ใจดีเสมอ (ข) มีความยุติธรรมเสมอ
37. ท่านมีกลวิธีการทำงานให้เสร็จแบบใด...
- (ก) เริ่มลงมือทำแต่เนิ่นๆ เพื่อให้เสร็จโดยมีเวลาเหลือ
(ข) เริ่มต้นช้าแล้วไปเร่งงานเต็มที่ในนาทีสุดท้าย
38. เมื่ออยู่ในงานเลี้ยง ท่านชอบที่จะ...
- (ก) ช่วยในงานเลี้ยงดำเนินไปได้ (ข) ปล่อยให้คนอื่นสนุกกันเองตามแบบที่เขาต้องการ
39. ท่านชอบทำสิ่งใดมากกว่ากัน ระหว่าง...
- (ก) สนับสนุนวิธีการที่มีผู้ที่พิสูจน์แล้วว่า เป็นวิธีที่ถูกต้อง
(ข) วิเคราะห์สิ่งที่ยังผิดอยู่ และหาทางแก้ปัญหา
40. ท่านใส่ใจกับสิ่งใดมากกว่ากัน ระหว่าง...
- (ก) ความรู้สึกของคนอื่น (ข) สิทธิของคนอื่น

- ต่อ -

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

โปรดเลือกคำใดคำหนึ่งในแต่ละคู่ ที่คุณชอบมากกว่า
 โดยกา X ทับตัวอักษร (ก) หรือ (ข) หน้าคำนั้น
 ให้นักถึงความหมายของคำ ไม่ใช่รูปลักษณะตัวสะกด หรือการออกเสียงคำ

41. (ก) จัดตารางเวลา (ข) ไม่มีการวางแผน	58. (ก) จิตใจมั่นคง (ข) จิตใจอ่อนโยน
42. (ก) อ่อนโยน (ข) ยึดมั่น	59. (ก) จินตนาการ (ข) ความเป็นจริง
43. (ก) ข้อเท็จจริง (ข) แนวคิด	60. (ก) ผู้ไกลเกลี่ย (ข) ผู้ตัดสิน
44. (ก) การใช้ความคิด (ข) การใช้ความรู้สึก	61. (ก) การทำ (ข) การสร้างสรรค์
45. (ก) แสดงออกอย่างเต็มที่ (ข) นิ่งเฉย	62. (ก) อ่อน (ข) แข็ง
46. (ก) คำอธิบาย (ข) ความคิดรวบยอด	63. (ก) ความมีสติ มีเหตุผล (ข) น่านงใจ
47. (ก) การวิเคราะห์ (ข) การแสดงความเห็น ใจ	64. (ก) การผลิต (ข) การออกแบบ
48. (ก) เป็นระบบ (ข) เป็นไปตามธรรมชาติ	65. (ก) สัญชาตญาณ (ข) การตัดสินใจ
49. (ก) ความยุติธรรม (ข) ความเมตตากรุณา	66. (ก) ใคร (ข) อะไร
50. (ก) สงวนท่าที (ข) ช่างพูด ช่างคุย	67. (ก) การพูด (ข) การเขียน
51. (ก) ความเห็นอกเห็นใจ (ข) การมองการณ์ไกล	68. (ก) ตรงเวลา (ข) ตามสบาย
52. (ก) เป็นระบบ (ข) ตามสบาย	69. (ก) รูปธรรม (ข) นามธรรม
53. (ก) สงบ (ข) มีชีวิตชีวา	70. (ก) ระมัดระวัง (ข) ไร้กังวล
54. (ก) การได้รับผลประโยชน์ (ข) การได้รับพร	71. (ก) การสร้าง (ข) การประดิษฐ์คิดค้น
55. (ก) ทฤษฎี (ข) ความแน่นอน	72. (ก) คนที่มีระเบียบ (ข) คนที่ทำตัวง่าย ๆ
56. (ก) มุ่งมั่น (ข) ทุ่มเท	73. (ก) รวดเร็ว (ข) ระมัดระวัง
57. (ก) ความหมายโดยตรง (ข) ความหมายโดยนัย	74. (ก) ชอบสังคม (ข) ชอบแยกตัว
	75. (ก) การยอมรับ (ข) การเปลี่ยนแปลง
	76. (ก) สิ่งที่อยู่แล้ว (ข) สิ่งที่ยังไม่รู้

ภาคผนวก ค

ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างชั้นสร้างมาตรฐาน

กลุ่มตัวอย่างในชั้นสร้างมาตรฐาน คือ บุคคลทั่วไปที่มีอายุระหว่าง 17-40 ปี มีระดับการศึกษาหรือกำลังศึกษาในระดับปริญญาตรี หรือเทียบเท่าขึ้นไป และมีความหลากหลายในกลุ่มอาชีพ และสาขาวิชาที่เรียนที่คาดว่าจะมีลักษณะบุคลิกภาพที่เด่นชัด เพื่อให้ได้ข้อมูลจากตัวอย่างที่หลากหลาย ผู้วิจัยใช้ข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างนี้ในการพัฒนา และวิเคราะห์ความเที่ยงของมาตรวัดเจตคติเกี่ยวกับความรัก มาตรวัดความพึงพอใจในความสัมพันธ์ และแบบวัดบุคลิกภาพ MBTI

ตารางที่ 20. จำนวนและร้อยละของตัวอย่างชั้นสร้างมาตรฐาน จำแนกตามลักษณะพื้นฐานด้านต่างๆ (N= 251)

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	114	45.4
หญิง	137	54.6
2. อายุ		
17-19 ปี	47	18.7
20-25 ปี	138	55.0
26-30 ปี	51	21.3
31-35 ปี	11	4.4
36 ปีขึ้นไป	4	1.6
3. ระดับการศึกษา		
อนุปริญญา	15	6.0
ปริญญาตรี	201	80.1
ปริญญาโท	33	13.1
ปริญญาเอก	2	0.8

ตารางที่ 20. (ต่อ)

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
4. ลักษณะครอบครัว		
บิดา-มารดาอยู่ร่วมกัน	210	83.7
บิดา-มารดาแยกกันอยู่	13	5.2
บิดา-มารดาหย่าร้าง	8	3.2
บิดา หรือมารดาเสียชีวิต	20	8.0
5. จำนวนครั้งที่เคยมีความรัก		
ไม่เคย	50	19.9
1 ครั้ง	74	29.5
2 ครั้ง	44	17.5
3 ครั้ง	31	12.4
4-5 ครั้ง	16	6.4
6 ครั้งขึ้นไป	36	14.3
7. ระยะเวลาที่คบกับคนรัก		
ไม่เคยมีความรัก	50	19.9
ต่ำกว่า 6 เดือน	18	7.2
6-11 เดือน	12	4.5
1 ปี	15	6.0
2 ปี	25	10.0
3 ปี	9	3.5
4 ปี	11	4.4
5 ปีขึ้นไป	24	6.8
ไม่ตอบ	87	34.7

ตารางที่ 20. (ต่อ)

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
8. สาขาวิชาเรียนและสาขาอาชีพ		
วิศวกรรมศาสตร์	30	12.0
อักษรศาสตร์	13	5.2
รัฐศาสตร์	2	0.8
สถาปัตยกรรมศาสตร์	3	1.2
พาณิชยศาสตร์ การบัญชี และ บริหาร	27	10.8
ครุศาสตร์ด้านดนตรี และศิลปะ	22	8.8
นิเทศศาสตร์	19	7.6
เศรษฐศาสตร์	16	6.4
แพทย์ และ พยาบาล	10	4.0
กฎหมาย	32	12.7
ศิลปกรรมศาสตร์	4	1.6
จิตวิทยา	12	4.8
วิจัย	5	2.0
พนักงานธนาคาร	14	5.6
นักข่าว	13	5.2
พนักงานฝ่ายสืบสวน	13	5.2
เลขานุการ	2	0.8
ทหาร	13	5.2
พนักงานต้อนรับบนเครื่องบิน	1	0.4

ภาคผนวก ง

ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างชั้นเก็บข้อมูลจริง

ตารางที่ 21. จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างชั้นเก็บข้อมูลจริง จำแนกตามลักษณะพื้นฐาน
บางประการ (N= 200)

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
1. ระดับการศึกษา		
อนุปริญญา	18	9.0
ปริญญาตรี	150	75.0
ปริญญาโท	32	16.0
2. สาขาวิชาเรียนและสาขาอาชีพ		
วิศวกรรมศาสตร์	30	15.0
อักษรศาสตร์	17	8.5
รัฐศาสตร์	2	1.0
สถาปัตยกรรมศาสตร์	9	4.5
พาณิชยศาสตร์ การบัญชี และการบริหาร	27	13.5
ครุศาสตร์	2	1.0
นิเทศศาสตร์	8	4.0
เศรษฐศาสตร์	2	1.0
แพทย์และพยาบาล	7	3.5
กฎหมาย	12	6.0
ศิลปกรรมศาสตร์	4	2.0
จิตวิทยา	3	1.5
สังคมวิทยา	1	0.5
เลขานุการ	7	3.5
วิจัย	1	0.5
ตำรวจ	1	0.5
สาธารณสุข	20	10.0

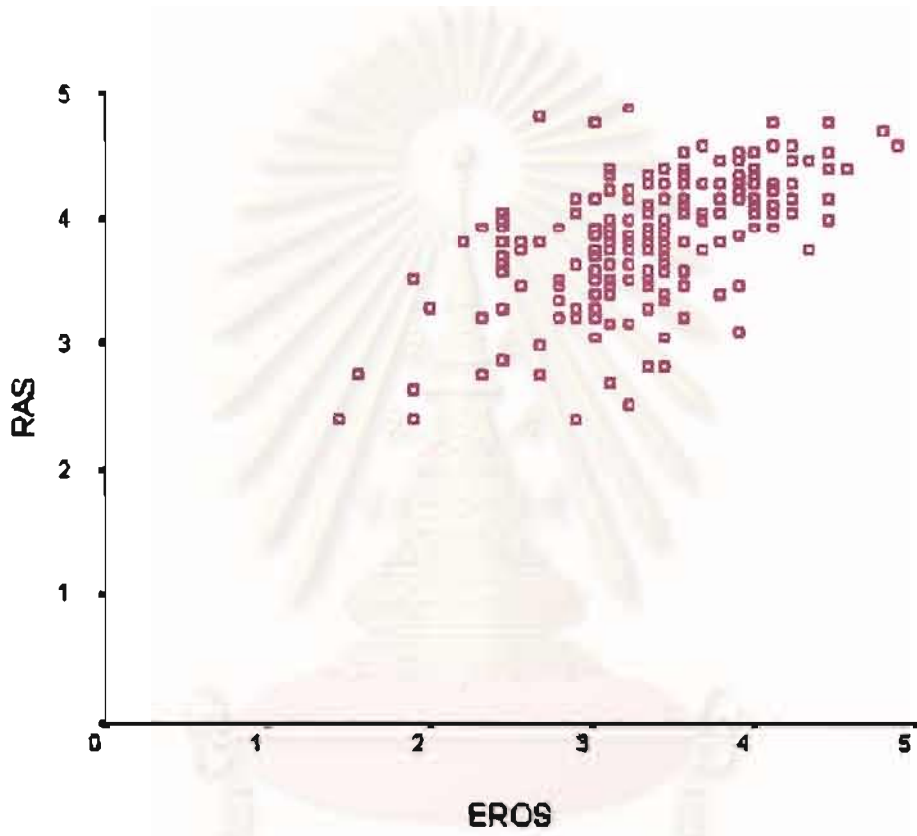
ตารางที่ 21. (ต่อ)

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
2. สาขาวิชาเรียนและสาขาอาชีพ		
ธุรกิจส่วนตัว	5	5.2
ธุรกิจ	2	1.0
รับจ้าง	6	3.0
การจัดการ	2	1.0
ประกันคุณภาพ	1	0.5
พนักงานต้อนรับบนเครื่องบิน	1	0.5
ฝ่ายวิเคราะห์ข้อมูล	4	2.0
พนักงานขาย	2	1.0
สังคมสงเคราะห์	1	0.5
ฝ่ายสินเชื่อ	1	0.5
นักบรรยาย	1	0.5
คหกรรมศาสตร์	1	0.5
นักกายภาพบำบัด	1	0.5
วิทยาศาสตร์	11	5.5
บริการ	1	0.5
ไม่ตอบ	7	3.5

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

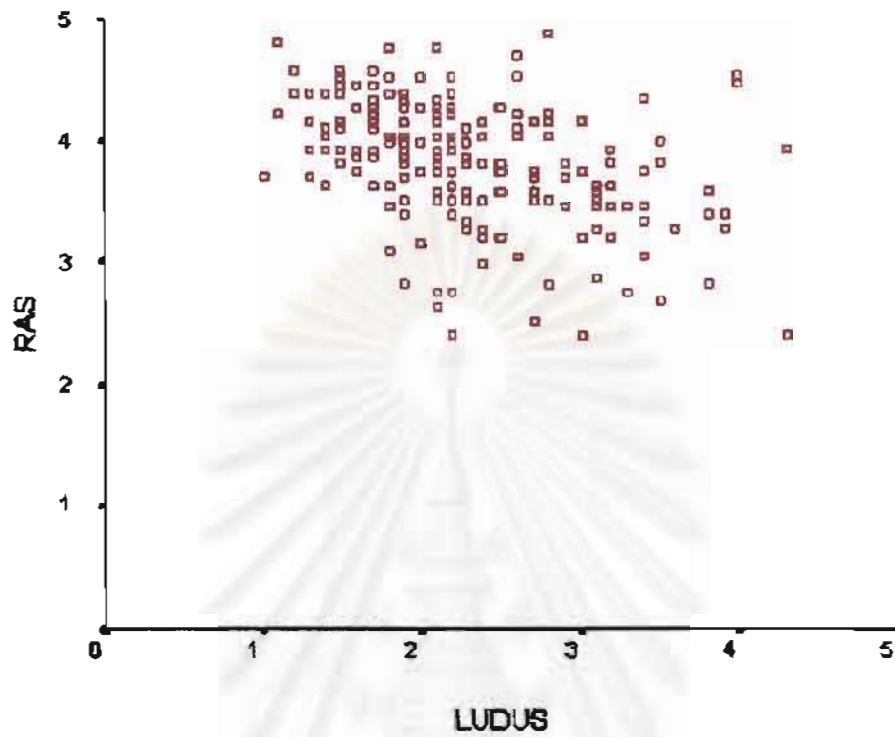
ภาคผนวก จ

กราฟการแสดงผลการกระจายของข้อมูลระหว่างความพึงพอใจในความสัมพันธ์กับรูปแบบความรักแบบต่างๆ

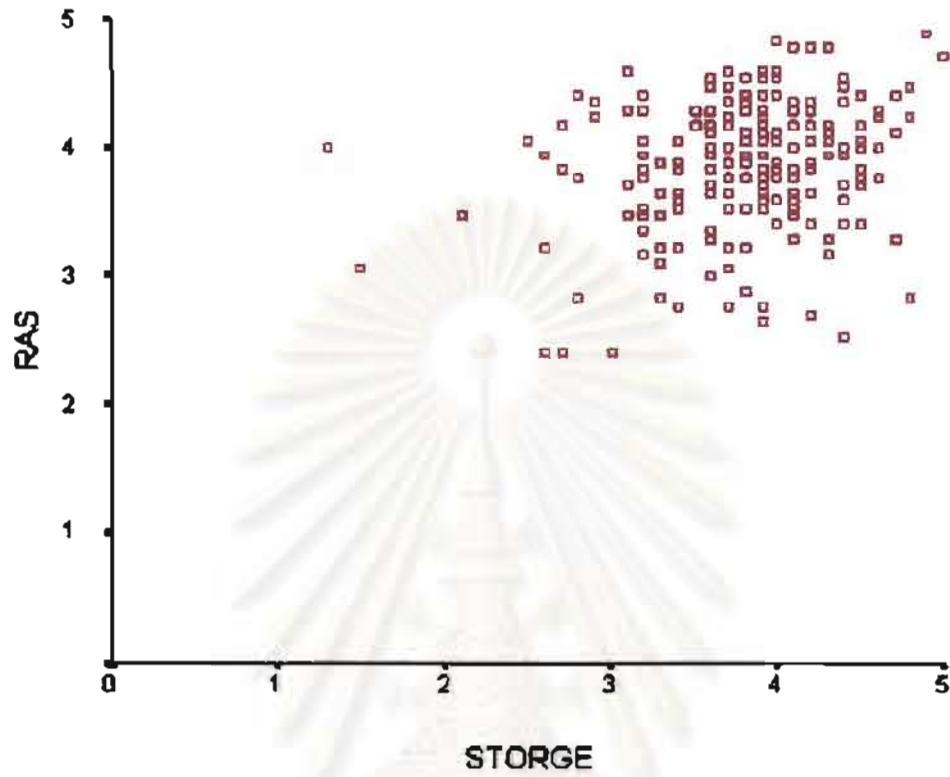
รูปที่2. การกระจายของข้อมูลระหว่างความพึงพอใจในความสัมพันธ์ (RAS) กับความรักแบบเล่นหา (EROS)

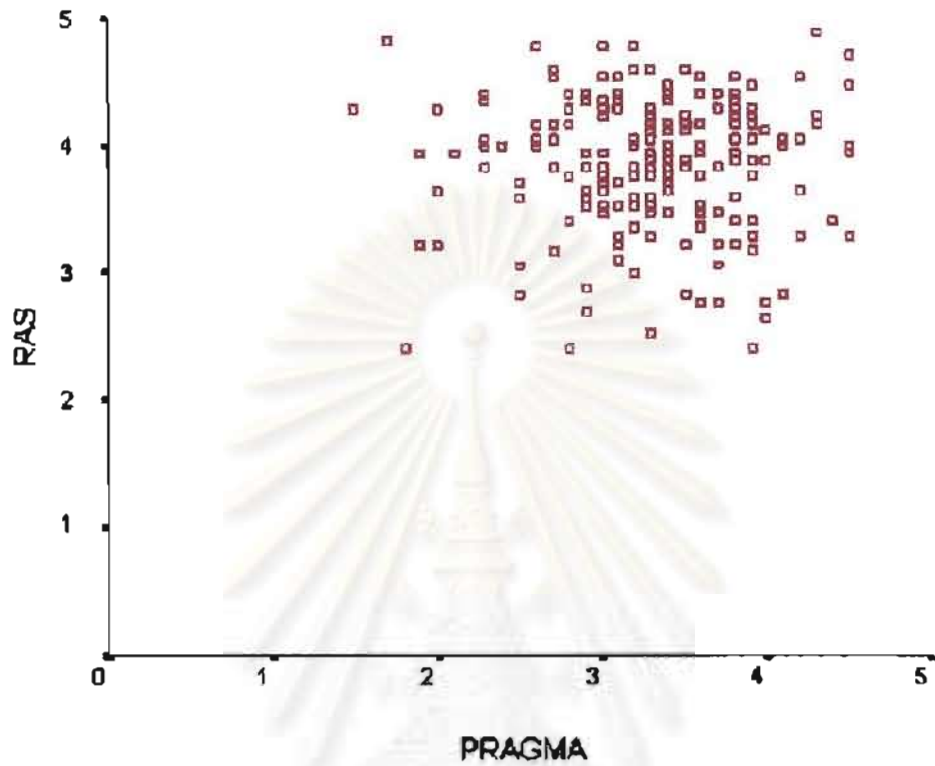
รูปที่ 3. การกระจายของข้อมูลระหว่างความพึงพอใจในความสัมพันธ์ กับความรักแบบไม่ผูกมัด (LUDUS)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

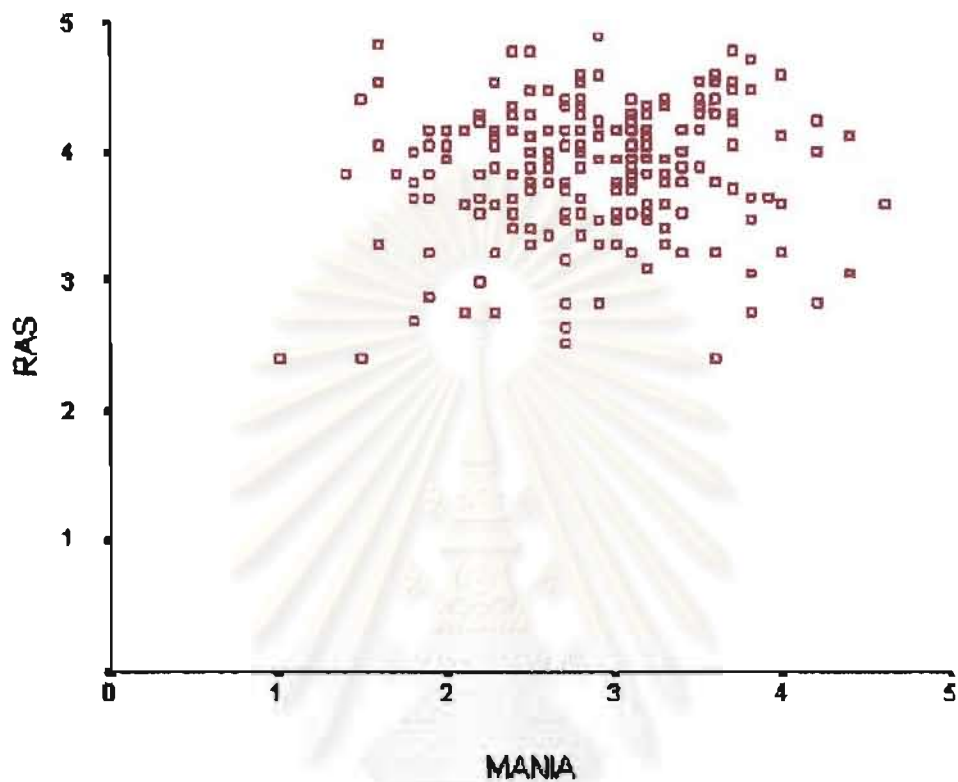
รูปที่ 4. การกระจายของข้อมูลระหว่างความพึงพอใจในความสัมพันธ์ (RAS) กับความรักแบบมิตรภาพ (STORGE)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

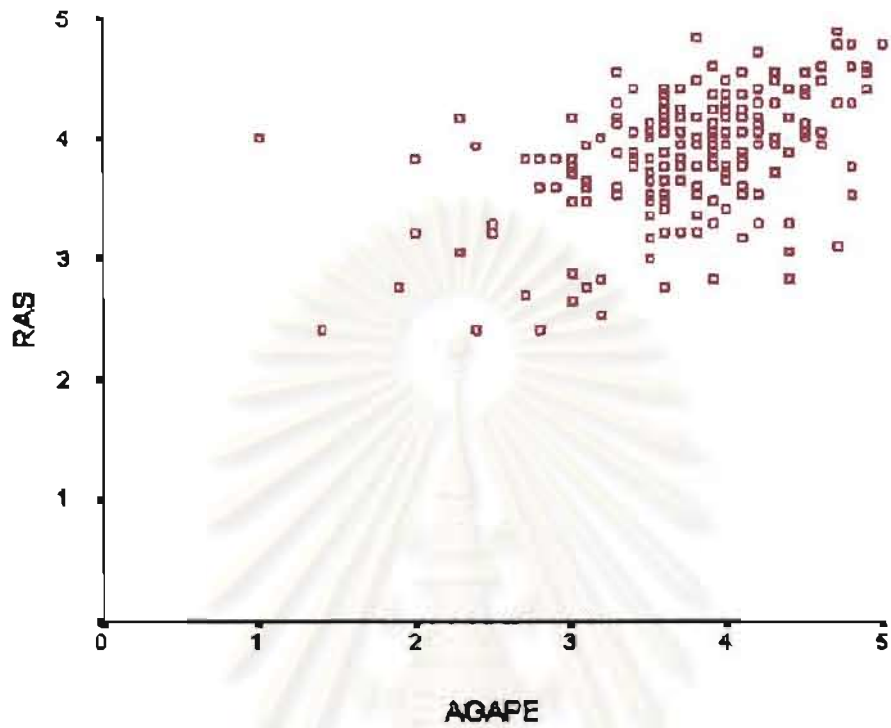
รูปที่ 5. การกระจายของข้อมูลระหว่างความพึงพอใจในความสัมพันธ์ (RAS) กับความรักแบบใช้เหตุผลและผล (PRAGMA)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รูปที่ 6. การกระจายของข้อมูลระหว่างความพึงพอใจในความสัมพันธ์ (RAS) กับความรักแบบลุ่มหลง (MANIA)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รูปที่ 7. การกระจายของข้อมูลระหว่างความพึงพอใจในความสัมพันธ์ (RAS) กับความรักแบบเสียสละ (AGAPE)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประวัติผู้เขียน

นางสาววาริน เทพายน เกิดเมื่อวันที่ 4 พฤศจิกายน 2518 ที่กรุงเทพมหานคร
สำเร็จการศึกษาปริญญาตรี สังคมวิทยาและมานุษยวิทยาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ในปีการศึกษา 2540 และเข้าศึกษาในหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาสังคม
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปีการศึกษา 2541

